

**«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ**

**2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
бойынша жекелеген қаржылық есептілік**

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

Пайда немесе залал туралы жекелеген есеп.....8

Жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп.....9

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп.....10

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп.....11-12

Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп.....13-14

Жекелеген қаржылық есептілікке ескертпелер.....15-102

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

**«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамының акционерлеріне
және Директорлар кеңесіне**

Пікір

Біз 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы жеке есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Банк ЦентрКредит» АҚ-ның (әрі қарай, «Банк») жеке қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Банктің 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылмаған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылмаған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылмаған ақша қаражаттарының қозғалысын өділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық өдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған өдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын өдептілік талаптарға сәйкес Банкке қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да өдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

© 2023 «КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының келіпдіктерімен шектелген KPMG International Limited жөке ше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы. Барлық құқықтар қорғалған.

© 2023 ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников. Все права защищены.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік залал («ККЗ»)

Жеке қаржылық есептілігіндегі 3 (п), 5 және 17 - Ескертулерді қараңыз.

Аудиттің негізгі мәселесі	Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер активтер көлемінің 48%-ын құрайды және тұрақты түрде бағаланатын және пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал күтілетін кредиттік залалға (бұдан әрі – «ККЗ») бөлінген резервті шегере отырып көрсетіледі. Банк күтілетін кредиттік залалды бағалау моделін қолданады, ол басшылықтан кәсіби пайымдауды қолдануды және болжамдарды келесі негізгі аспектілерге қатысты пайдалануды талап етеді: - клиенттерге берілген несиелерге қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының елеулі өсуін уақтылы анықтау (9-ҚЕХС сәйкес 1, 2 және 3-сатыларға жатқызу); - дефолт ықтималдығын бағалау (PD), дефолт болған жағдайда шығын мөлшері (LGD); - кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру мерзімдері бойынша негізгі жорамалдарды қоса алғанда, 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша күтілетін ақша ағындарын бағалау.	Біз қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша өз мамандарын тарта отырып, 9-ҚЕХС (IFRS) талаптарына сәйкестігі тұрғысынан ККЗ-ны бағалауға қатысты Банктің әдістемесі мен саясатындағы өзгерістердің негізгі аспектілерін талдадық. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдаулар мен жорамалдарды талдау үшін біз келесі процедураларды жүргіздік: - Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер үшін біз несиелерді тиісті сатыларға уақтылы тағайындауға қатысты ұйымдық және операциялық бақылау тиімділігін тексердік. - Жеке қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін ККЗ-ны бағалаудың елеулетті өзгеруі корпоративтік клиенттерге берілген несиелердің үлгісі бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Банктің болжамдары мен қолданған кәсіби пайымдауларын талдау арқылы кезеңдерді анықтаудың дұрыстығын тексердік. - 3-сатыға жатқызылған корпоративтік клиенттерге берілген несиелерді іріктеу бойынша, олар бойынша ККЗ бөлінген резервтер жеке негізде бағаланады, біз тарихи тәжірибе мен қолжетімді нарықтық ақпарат туралы түсінігімізге сүйене отырып, іске асырылатын кепіл құнын бағалауды және оларды іске асыру мерзімдерін қоса алғанда, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Банк пайдаланатын болжамдарды сыни тұрғыдан бағаладық. - Жеке тұлғаларға берілген несиелерге қатысты біз тиісті жүйелердегі кешіктірулерді уақтылы көрсетуге қатысты бақылаулардың ұйымдық мен операциялық тиімділігін тексердік.

Клиенттерге берілген несиелердің едәуір көлеміне және ККЗ бойынша резервтің шамасын бағалаудың осыған байланысты белгісіздігіне байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	- Клиенттерге берілген және 1 және 2-сатыларға жатқызылған несиелерге қатысты, олар бойынша ККЗ-ге бөлінген резервтерді бағалау ұжымдық негізде жүзеге асырылады, біз тиісті PD және LGD модельдерінің жұмыс принципіне тестілеу жүргіздік, сондай-ақ модельдің бастапқы деректерін іріктемелі негізде бастапқы құжаттармен салыстырдық. - Біз 2022 жылдың 1 қаңтарында жасалған бағалауды 2022 жылдың нақты нәтижелерімен салыстыру арқылы ККЗ-ны есептеу үшін Банк пайдаланатын модельдердің жалпы болжау қабілетін бағаладық. Біз сондай-ақ жеке қаржылық есептілікті ашудың Банктің кредиттік төуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсететініне/көрсетпейтініне бағалауды тексердік.
--	---

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат Банктің 2022 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа жеке қаржылық есептілік пен жеке қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. Банктің 2022 жылғы жылдық есебі бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің жеке қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның жеке қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру..

Жеке қаржылық есептілік үшін басшылық пен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС стандарттарына сәйкес жеке қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Жеке қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Компанияны жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Компанияның жеке қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Жеке қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы жеке қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді өзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді өзірлеу мақсатымен, бірақ Банктің ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Банктің үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде жеке қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Банктің үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына өкелуі мүмкін;
- жеке қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де жеке қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды өділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамы
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі
5-бет

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің жеке қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

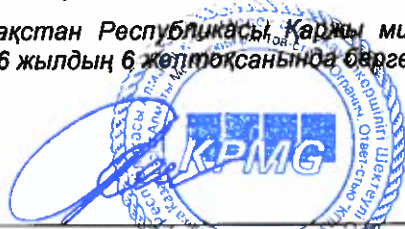
Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Урдаева А. А.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2012 жылдың 27 тамызда берілген
№ МФ-0000096 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Деметьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
өрекет ететін Бас директоры

2023 жылдың 5 сәуірі

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДАҒЫ ПАЙДА МЕН ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

(акцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер		268,162	142,602
Пайыздық шығыс		(148,388)	(80,305)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв құрғанға дейінгі таза пайыздық кіріс	6	119,774	62,297
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв құру	7	(41,089)	(25,769)
Таза пайыздық кіріс		78,685	36,528
Қызметтер бойынша кіріс және комиссиялар	8	47,142	27,052
Қызметтер бойынша шығыс және комиссиялар	8	(21,079)	(11,179)
Таза комиссиялық кіріс		26,063	15,873
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары бойынша таза (залал)/пайда	9	(5,808)	2,640
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан және өтеуден түскен таза пайда		360	1,409
Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	10	57,479	9,233
Банктердегі өзге қаржы активтері мен қаражаттары бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв		1,542	(1,523)
Өзге қаржылық емес активтер бойынша құнсызданудан болған залал	18	(3,113)	-
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	29	(6,883)	(532)
Дивидендтік кіріс	4	81,000	932
Өзге шығыс		(3,661)	(906)
Таза пайызсыз кіріс		146,979	27,126
Операциялық кіріс		225,664	63,654
Операциялық шығыс	11	(73,919)	(44,367)
Салық салынғанға дейінгі операциялық пайда		151,745	19,287
Табыс салығы бойынша шығыс	12	(6,830)	(387)
Бір жылдағы пайда		144,915	18,900
Бір акцияға шаққандағы пайда			
Базалық (теңге)	25	791.34	114.86
Бытыранқы (теңге)	25	790.94	114.87

Банк Басқармасы 8-102-беттерде ұсынылған осы жекелеген қаржылық есептілікті 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті және оның атынан қол қойды:

Владимир Р.Б.
 Басқарма төрағасы
 (Президент)

Тенизов Р.Б.
 Басқарма төрағасының
 Бірінші орынбасары,
 Басқарма мүшесі
 (Бірінші Вице-президент)

Нурғалиева А.Т.
 Бас бухгалтер

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

(акцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
БІР ЖЫЛДАҒЫ ПАЙДА	144,915	18,900
ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС		
<i>Кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін емес баптар:</i>		
Жер телімдері мен ғимараттарды қайта бағалау	-	-
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>		
Кезең ішіндегі инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен таза пайда (салықтарды шегергенде)	(21,852)	(1,626)
Кезең ішінде өткізілген инвестициялық бағалы қағаздар бойынша қайта жіктеу (салықтарды шегергенде – нөл тенге)	(360)	(1,409)
<i>Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	<i>(22,212)</i>	<i>(3,035)</i>
ТАБЫС САЛЫҒЫН ШЕГЕРГЕНДЕГІ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	(22,212)	(3,035)
БІР ЖЫЛДАҒЫ ЖАЛПЫ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	122,703	15,865

Банк Басқармасы 8-102-беттерде ұсынылған осы жекелеген қаржылық есептілікті 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті және оның атынан қол қойды:

Владимиров Р.В.
 Басқарма төрағасы
 (Президент)

Тенизов Р.Б.
 Басқарма төрағасының
 Бірінші орынбасары,
 Басқарма мүшесі
 (Бірінші Вице-президент)

Нургалиева А.Т.
 Бас бухгалтер

5 сәуір 2023 жыл
Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
Алматы қ., Қазақстан

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

(қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР:			
Ақша қаражаты және оның баламалары	13	1,116,217	260,602
Инвестициялық бағалы қағаздар	14		
Банк меншігіндегі		837,097	438,322
Банктердің несиелері бойынша кепілге салынған		76,318	31,136
Банктердегі қаражат	15	54,536	12,997
Еншілес компанияларға инвестициялар	16	54,229	52,307
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	17		
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер		784,439	536,377
Жеке клиенттерге берілген несиелер		1,277,359	640,956
Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер		496	208
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	18	57,408	29,611
Өзге активтер	19	63,548	63,981
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		4,321,647	2,066,497
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР:			
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	20	151,885	55,371
Клиенттердің қаражаты	21		
Корпоративтік клиенттердің қаражаты		1,362,327	573,587
Жеке клиенттердің қаражаты		1,915,418	782,121
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	22	98,309	108,652
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	12	11,151	10,587
Тәртіптелген облигациялар	23	60,539	64,004
Өзге міндеттемелер	24	447,806	324,888
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		4,047,435	1,919,210
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ:			
Жарғылық капитал	25	65,842	65,842
Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві		(23,320)	(1,108)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құралған резерв		829	354
Бөлінбеген пайда		230,861	82,199
Меншікті капиталдың жиыны		274,212	147,287
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН МЕНШІКТІ КАПИТАЛДЫҢ ЖИЫНЫ		4,321,647	2,066,497

Банк Басқармасы 8-102-беттерде ұсынылған осы жекелеген қаржылық есептілікті 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті және оның атынан қол қойды:

Владимиров Р.В.
 Басқарма төрағасы
 (Президент)

Тенизов Р.Б.
 Басқарма төрағасының
 Бірінші орынбасары,
 Басқарма мүшесі
 (Бірінші Вице-президент)

Нурғалиева А.Т.
 Бас бухгалтер

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
 Алматы қ., Қазақстан

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (қзақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгеруінен құралған резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалау	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жаныны
2021 жылғы 1 қантардағы қалдық	63,436	1,927	1,990	61,663	129,016
Жалпы жиынтық кіріс					
Бір жылдағы пайда	-	-	-	18,900	18,900
Өзге жиынтық кіріс					
Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:					
Әділ құнның таза өзгеруі	-	(3,035)	-	-	(3,035)
Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар	-	(3,035)	-	-	(3,035)
Бір жылдағы жалпы жиынтық кіріс	-	(3,035)	-	18,900	15,865
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер					
Амортизация және шығындар нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	(1,636)	1,636	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	-	(1,636)	1,636	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар					
Меншікті акцияларды шығару (25-ескертпе)	2,406	-	-	-	2,406
Меншік иелерімен болған барлық операциялар	2,406	-	-	-	2,406
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	65,842	(1,108)	354	82,199	147,287

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (құзақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгеруінен құралған резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалау	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиыны
2022 жылғы 1 қантардағы қалдық	65,842	(1,108)	354	82,199	147,287
Жалпы жиынтық кіріс	-	-	-	144,915	144,915
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс	-	-	-	-	-
Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал ретінде қайта жіктелуі мүмкін баптар:	-	(22,212)	-	-	(22,212)
Әділ құнын таза өзгеруі	-	-	-	-	-
Қайта жіктелген немесе кейіннен пайда немесе залал құрамына қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар	-	(22,212)	-	-	(22,212)
Бір жылдағы жалпы жиынтық кіріс	-	(22,212)	-	144,915	122,703
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер	-	-	-	-	-
Амортизация және шығындар нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	475	(475)	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	-	475	(475)	-
Меншікті капиталдың құрамында тікелей көрсетілген меншік иелерімен операциялар	-	-	-	-	-
Бизнесісті біріктіру нәтижесінде пайда болған әсер (4-ескертпе)	-	-	-	4,222	4,222
Меншік иелерімен болған барлық операциялар	-	-	-	4,222	4,222
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	65,842	(23,320)	829	230,861	274,212

Банк Басқармасы 8-102-беттерде ұсынылған осы жекелеген қаржылық есептілікті 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті және оның атынан қол қойды:

Владимиров Р.В.
Басқарма төрағасы
(Президент)

Тенизов Р.Б.
Басқарма төрағасының
Бірінші орынбасары,
Басқарма мүшесі
(Бірінші Вице-президент)

5 сәуір 2023 жыл
Алматы қ., Қазақстан

5 сәуір 2023 жыл
Алматы қ., Қазақстан

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

(қазақстандық миллион теңгемен)

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Алынған пайыздар	249,941	139,736
Төленген пайыздар	(134,709)	(76,592)
Қызметтер бойынша алынған кіріс және комиссиялар	46,559	28,395
Қызметтер бойынша төленген шығыс және комиссиялар	(19,591)	(10,259)
Туынды құралдармен операциялар бойынша таза (төлемдер)/түсімдер	(5,808)	2,640
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда	46,255	6,636
Өзге (шығыстар)/кірістер бойынша (төлемдер)/түсімдер	(4,675)	(680)
Алынған дивидендтер	81,000	932
Төленген операциялық шығыс	(66,513)	(39,998)
Операциялық активтер мен міндеттемелердің өзгеруіне дейін операциялық қызметтен ақша қаражатының түсуі	192,459	50,810
Операциялық активтерді өзгеруі:		
Банктердегі қаражат	(48,013)	50,662
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	(556,186)	(56,540)
Өзге активтер	23,719	4,116
Операциялық міндеттемелердің өзгеруі:		
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	95,227	(61,632)
Клиенттердің қаражаты	1,612,644	153,834
Өзге міндеттемелер	19,192	(2,037)
Салық салынғанға дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражаты	1,339,042	139,213
Төленген табыс салығы	(6,266)	-
Операциялық қызметтен ақша қаражаты ағынының таза түсімі	1,332,776	139,213
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Бизнесі біріктіру нәтижесінде сатып алынған ақша қаражаты және оның баламалары бизнесов (4-ескертпе)	52,298	-
Еншілес ұйымды сатып алу	(50,000)	-
Инвестициялық бағалы қағаздарды өтеуден және сатудан түсетін түсімдер	2,488,662	612,282
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(2,946,158)	(766,978)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(13,912)	(4,077)
Негізгі құралдарды сатудан түсетін түсім	105	50
Еншілес ұйымдардың жарғылық капиталына жарналар	76	(4,000)
Инвестициялық қызметте ақша қаражаты ағындарын таза пайдалану	(468,929)	(162,723)

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (қазақстандық миллион теңгемен)

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Меншікті акциялар шығарудан түсетін түсім, нетто	-	2,406
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	13,879	5,300
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу және өтеу	(29,040)	(8,418)
Шығарылған тәртіптелген облигацияларды өтеу	(5,000)	-
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	(151)	-
Қаржылық қызметте ақша қаражаты ағындарын таза пайдалану	(20,312)	(712)
Шетел валюталары бағамының ақша қаражатына және оның баламаларына қатысты өзгеруінің әсері	12,080	6,082
АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА АРТУЫ/(АЗАЮЫ)	855,615	(18,140)
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басында	260,602	278,742
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңында (Примечание 13)	1,116,217	260,602

Банк Басқармасы 8-102-беттерде ұсынылған осы жекелеген қаржылық есептілікті 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті және оның атынан қол қойды:

 Владимиров Р.В. Басқарма төрағасы (Президент)	 Тенизов Р.Б. Басқарма төрағасының Бірінші орынбасары, Басқарма мүшесі (Бірінші Вице-президент)	 Нурғалиева А.Т. Бас бухгалтер
5 сәуір 2023 жыл Алматы қ., Қазақстан	5 сәуір 2023 жыл Алматы қ., Қазақстан	5 сәуір 2023 жыл Алматы қ., Қазақстан

15-102-беттердегі түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ

(а) Негізгі қызмет

«Банк ЦентрКредит» АҚ (бұдан әрі – «Банк») 1988 жылдан бастап Қазақстан Республикасында құрылған және өз қызметін жүзеге асыратын акционерлік қоғам болып табылады. Банктің қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі. Банкке қатысты уәкілетті мемлекеттік орган Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (ҚНА) болып табылады. Банк өз қызметін 2020 жылғы 3 ақпандағы жаңартылған №1.2.25/195/34 лицензияға сәйкес жүзеге асырады.

Банктің негізгі қызметі – коммерциялық банк қызметін жүргізу, бағалы қағаздармен, шетел валютасымен және туынды құралдармен операцияларды жүзеге асыру, несиелер мен кепілдіктер беру.

Банк Қазақстандық Депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

Банктің тіркелген кеңсесі Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Әл-Фараби даңғылы, 38 мекенжайында орналасқан.

Банктің 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасында 20 филиалы болған (2021 жылғы 31 желтоқсан: 19 филиал).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарапайым акциялардың саны келесідей бөлінді:

	2022 жылғы 31 желтоқсан %	2021 жылғы 31 желтоқсан %
Байсеитов Б.Р.	49.04	50.16
Ли В.С.	11.29	11.55
Аманкулов Д.Р.	3.47	3.55
Басқалар (акциялардың кемінде 5%-ын жеке иеленетіндер)	36.20	34.74
	100.00	100.00

Банктің 2021 жыл ішінде қосымша капиталдандыру шенберінде 2,405,740,800 теңге сомасына 8,019,136 жарияланған қарапайым акция орналастырылды.

Банк 2022 жылғы 5 мамырда «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-ның 100% қарапайым акциясын сатып алды. 2022 жылғы 13 мамырда заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу жүргізілді және «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-ның атауы «Есо Center Bank» АҚ болып өзгертілді. 2022 жылғы 2 қыркүйекте «Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі» республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – «ҚНРЖДА») Банкке «Эко Центр Банк» АҚ еншілес банкінің Банкке қосылуы нысанында ерікті қайта ұйымдастыруға рұқсат беру туралы қаулы шығарды. 2022 жылғы 5 қыркүйекте табыстау актісіне сәйкес «Есо Center Bank» АҚ-ның Банкке қосылуы нысанында қайта ұйымдастыру нәтижесінде құқықтар мен міндеттердің ауысуы жүргізілді. (4-ескертпе).

Осы жекелеген қаржылық есептілікті «Банк ЦентрКредит» АҚ-ның Басқармасы 2023 жылғы 5 сәуірде бекітті.

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Банктің қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарығы бизнес-топтарға әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылығы тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша қиындықтар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптарының белгісіздік деңгейін арттырады. Жакында Ресей мен Украина төңірегіндегі тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстандағы экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттырды.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары, жалғасы

Ұсынылған жекелеген қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының Банктің қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ЖАСАУ ҚАҒИДАТТАРЫ

(а) ҚЕХС-ке сәйкестігі туралы мәлімдеме

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі кеңес (бұдан әрі – «ҚЕХС стандарттары») шығарған ҚЕХС-ке сәйкес дайындалды. Банк сондай-ақ Банктің тіркелген кеңсесінде алынуы мүмкін ҚЕХС-ке сәйкес 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жекелеген қаржылық есептілікті дайындайды.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Жекелеген қаржылық есептілік өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша және әділ құн бойынша көрсетілген, өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын, сондай-ақ ұлғаюы негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған әділ құн бойынша бағаланатын ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, нақты шығын бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Банктің және оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады. Ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Банк жүргізетін операциялар мен оның қызметіне әсер ететін соған байланысты жағдайлардың көпшілігінің экономикалық мәнін жақсы ашып көрсетеді.

Сонымен қатар қазақстандық теңге осы жекелеген қаржылық есептіліктің деректерін көрсететін валюта болып табылады.

Жекелеген қаржылық есептіліктің барлық деректері миллион теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(г) Кәсіби пайымдауды, есептік бағалаулар мен жорамалды пайдалану

Басшылық осы жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде Банктің есеп саясатын қолдануға және жекелеген қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кіріс пен шығыстың мөлшеріне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамал мен есептік бағалауды пайдаланды. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаудан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалау және олардың негізінде жатқан жорамалдар тұрақты түрде қайта қаралады. Бағалаулардағы түзетулер тиісті бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Пайымдаулар

Жекелеген қаржылық есептілікте танылған шамаларға неғұрлым елеулі әсер еткен есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат мынадай ескертпелерде ашылады:

- қаржы активтерінің жіктелуі: қаржы активтері ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржы активінің шартты талаптары тек қана негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына есептелген пайызды төлеуді көздейтінін немесе көздемейтінін бағалау – 3(е)(і) ескертпе;
- қаржы активі бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы болғанын бағалау критерийлерін белгілеу, болжамды ақпаратты ККЗ-ны бағалауға болжамды ақпаратты енгізу әдістемесін анықтау, сондай-ақ ККЗ-ны бағалау үшін пайдаланылатын модельдерді таңдау және бекіту – 4-ескертпе.

Жорамалдар және бағалау бойынша тұрлаусыздық

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша жекелеген қаржылық есептілікте деректердің елеулі түзетілуіне себеп болатын айтарлықтай тәуекел орын алатын тұрлаусыздыққа қатысты жорамалдар мен бағалаулар туралы ақпарат келесі ескертпелерде ашылған:

- қаржы құралдарының құнсыздануы: ККЗ-ны бағалау моделі үшін бастапқы деректерді анықтау, оның ішінде болжамды ақпаратты қосу – 5-ескертпе;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ЖАСАУ ҚАҒИДАТТАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кәсіби пайымдауды, есептік бағалаулар мен жорамалды пайдалану, жалғасы

Жорамалдар және бағалау бойынша тұрлаусыздық, жалғасы

- клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына қатысты бағалау – 17-ескертпе;
- алынған қамтамасыз етудің әділ құнын бағалау – 19-ескертпе;
- ашу мақсатында қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құнын бағалау – 32-ескертпе.

(д) Салыстырмалы деректерді ұсыну

Салыстырмалы деректер 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша жекелеген қаржылық есептілікті ұсынудағы өзгерістерге сәйкестендіру мақсатында түзетілді.

Өткен жылдың жылдық жекелеген қаржылық есептілігіне қайта жіктеу

Банктің 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша қаржылық есептілігін дайындау барысында Басшылық 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікті ұсыну тәртібіне сәйкестендіру мақсатында тиісті көрсеткіштерге әсер еткен белгілі бір қайта жіктеуді жүзеге асырды.

Пайыздық кіріс пен пайыздық шығыстың баптары берілген ипотекалық кредиттер бойынша пайыздық кірісті танудың толық әсерін көрсетеді (жалғасушы қатысудан болған актив, 17 (ж) ескертпені қараңыз) және «Баспана» пен «Баспана Хит» мемлекеттік бағдарламасы бойынша жалғасушы қатысудан болған міндеттеме бойынша пайыздық шығыс (17 (з) және 24-ескертпені қараңыз).

Қайта жіктеу нәтижесінде болатын өзгерістердің тиісті көрсеткіштерге әсері келесідей ұсынылуы мүмкін:

	Өткен кезеңдегі есептілікке сәйкес	Қайта жіктеудің әсері	Қайта жіктелді
Пайда және залал туралы жекелеген есеп			
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	134,576	8,026	142,602
Пайыздық шығыс	(72,279)	(8,026)	(80,305)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп			
Банктердегі қаражат	6,570	6,427	12,997
Өзге активтер	70,408	(6,427)	63,981
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жекелеген есеп			
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
Алынған пайыз	131,710	8,026	139,736
Төленген пайыз	(68,566)	(8,026)	(76,592)
Банктердегі қаражат	57,089	(6,427)	50,662
Өзге активтер	(2,311)	6,427	4,116
Операциялық қызметтен ақша ағындарының таза түсімі	139,213	-	139,213

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Банк осы жекелеген қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде бірізді қолданған.

(а) Еншілес ұйымдарға инвестицияларды жекелеген қаржылық есептілікте есепке алу

Еншілес ұйымдар Банктің бақылауындағы инвестициялар объектілері болып табылады. Егер Банк инвестициялар объектісіне қатысудан түсетін ауыспалы табысқа байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай табыс алуға құқығы болса, сондай-ақ инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген табыстың шамасына ықпал ету қабілеті болса, Банк инвестициялар объектісін бақылайды. Еншілес ұйымдарға инвестициялар Банктің жекелеген қаржылық есептілігіндегі құнсыздануды шегергендегі нақты құны бойынша есепке алынады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(а) Еншілес ұйымдарға инвестицияларды жекелеген қаржылық есептілікте есепке алу, жалғасы

Жалпы бақылаудағы бизнесті біріктіруді есепке алу

Жалпы бақылаудағы компаниялардың қосылуы барлық біріккен бизнес субъектілерін, сайып келгенде, бір Тарап немесе Тараптар, бизнес біріктірілгенге дейін де, одан кейін де бақылайтын және уақытша бақылауға жатпайтын бизнесті біріктіру болып табылады.

Банк жалпы бақылаудағы компаниялардың қосылу әсерін үлестерді біріктіру әдісі бойынша ескереді: қосылатын компаниялардың активтері мен міндеттемелері қосылу күніндегі олардың баланстық құны бойынша бағаланады, қосылуға байланысты транзакциялық шығындар пайда және залал туралы жекелеген есепте шығысқа жатқызылады, өзара баланстар алынып тасталады, төленген/берілген сатып алу бағасы мен сатып алынған таза активтердің құны арасындағы кез келген айырма (олардың баланстық құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікте ашылғандай) сатып алушының капиталында танылады.

(б) Пайыздық кіріс пен шығыс

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кіріс пен шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. «тиімді пайыздық мөлшерлеме» - қаржы құралы қолданылатын күтілетін мерзім ішінде:

- Қаржылық активтің жалпы баланстық құнына; немесе
- Қаржылық міндеттеменің амортизациялық құнына дейін есептік болашақ акшалай төлемдерді немесе түсімдерді дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеген кезде, Банк осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалды есепке алмай, акша қаражатының болашақ ағынын бағалайды. Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған қаржылық активтер үшін кредиттік тәуекелдер есепке алынып түзілетін тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік тәуекелдерді қосқанда, акша қаражатының болашақтағы ағынының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне мәміле бойынша шығындар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төлеген немесе алынған сыйақылар мен сомалар қосылады. Мәміле бойынша шығындарға қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысы бар қосымша шығындар кіреді.

Амортизацияланған құны мен жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің «амортизацияланған құны» - бастапқы танылған кезде қаржылық актив пен қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, минус негізгі борыш сомасы есебіне төленетін төлемдер, плюс немесе минус тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып есептелген, өтеу мерзімі басталған кезде көрсетілген бастапқы сома мен төленетін соманың арасындағы айырманың жиналған амортизациясының шамасы, сонымен қатар залалға бөлінген бағалау резерві есепке алынып түзетілген қаржылық активтерге қатысты қолданылады.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын «қаржылық активтің жалпы баланстық құны» - залалға бөлінген бағалау резервінің шамасына қатысты түзетілгенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кіріс пен шығыстың есебі

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісін көрсету мақсатында пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы құралдар бойынша акша қаражаттары ағынын жүйелі түрде қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме сонымен қатар тиісті түзетулерді амортизациялау басталатын күні әділ құнын хеджерлеуге байланысты түзетулерді көрсету үшін қайта қаралады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Пайыздық кіріс пен шығыс, жалғасы

Пайыздық кіріс пен шығыстың есебі, жалғасы

Алайда бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнына қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржылық актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын болса, онда пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнының негізінде қайта жүргізіледі.

Бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекел есепке алынып түзілетін тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолдану арқылы есептеледі. Егер олар бойынша кредиттік тәуекел нәтижесінде азаятын болса, осындай активтер бойынша пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнның негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат (л) бөлімінде көрсетілген.

Дивидент түріндегі кіріс дивидент жарияланған күнгі пайданың немесе заладың құрамында көрсетіледі.

Ақпаратты ұсыну

Тиміді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген, пайда және залал туралы жекелеген есепте көрсетілген пайыздық кірістерге төмендегілер қосылады:

- амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер.

Жекелеген пайда мен залал туралы есепте көрсетілген пайыздық шығысқа мыналар жатады:

- амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс.

(в) Комиссиялық кіріс пен шығыс

Қаржылық актив пен қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне қосылады (3 (б) ескертпені қараңыз).

Өзге комиссиялық кірістер, оған қоса шоттарға қызмет көрсету бойынша комиссия, инвестицияларды басқару қызметі үшін алынатын сыйақы, сатылымдардан түсетін комиссиялық сыйақылар, синдикатталған кредитті орналастыру және ұйымдастыру үшін алынатын комиссия тіпті қызметті ұсыну шамасына қарай танылады. Егер қарыз беру бойынша міндеттемелер аясында қарыз алушыға кредит берудің жоғары ықтималдығы болмаса, онда қарыз беру үшін алынатын комиссиялық төлемдер қарыз беру бойынша міндеттеменің қолданыс мерзімі ішінде біркелкі танылады.

Банктің жекелеген қаржылық есептілігінде танылған қаржы құралы нәтижесі болып танылатын, сатып алушымен жасалған шарт ішінара 9-ҚЕХС-ті (IFRS) қолдану саласына және ішінара 15-ҚЕХС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты қолданылуы мүмкін. Бұл жағдайда Банк алдымен шрттың 9-ҚЕХС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты бөлігін бөліп, бағалау үшін 9-ҚЕХС-ті (IFRS) қолданады, кейін шарттың қалған бөлігіне қатысты 15-ҚЕХС-ті (IFRS) қолданады.

Өзге комиссиялық шығыстар басты негізде тиісті қызметті алу шамасы бойынша шығыстарға жататын, мәмілені сүйемелдеу және оған қызмет көрсету шығындарын қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар операция жүргізілетін күні қолданыста болатын валюта бағамдары бойынша Банктің сәйкес функционалдық валюталарына аударылады.

Есепті күнгі жай-күй бойынша шетел валютасымен көрсетілетін монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелермен жүргізілген операциялардан түскен пайда немесе болған залал кезең басындағы жай-күйі бойынша функционалдық валютамен, тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздың шамасына түзетілген амортизациялық құн және кезең ішіндегі төлемдер мен есепті кезеңнің соңындағы жай-күйі бойынша валюта бағамымен функционалдық валютаға аударылған шетел валютасымен көрсетілген амортизациялық құн арасындағы айырманы білдіреді.

Шетел валютасымен көрсетілген, әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын айқындайтын күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген және нақты шығын бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жүргізетін күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

Шетел валютасы аудару нәтижесінде туындаған бағамдық айырмалар басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілген бағамдық айырма пайда немесе залал құрамында қайта жүктелетін, айырма құнсыздану салдарынан болған жағдайларды қоспағанда, қолдағы сатуға арналған үлестік қаржы құралдарын аударған кезде туындайтын айырмашылықтарды қоспағанда, шетел валютасына аудару нәтижесінде пайда болатын бағамдық айырма пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Төменде Банк жекелеген қаржылық есептілікті жасаған кезде пайдаланған жыл соңындағы айырбастау бағамдары берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Теңге/еуро	492.86	489.10
Теңге/АҚШ доллары	462.65	431.80

(д) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражатына және оның баламаларына ҚРҰБ-дағы және басқа банктердегі қолма-қол банкноттар мен монеталар, бос қалдықтар («Ностро» түріндегі шоттар), сондай-ақ әділ құнының өзгеруінің айтарлықтай тәуекеліне ұшырамайтын және Банк қысқамерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айдан кем өтімділігі жоғары қаржылық активтері кіреді. Ақша қаражаты мен оның баламалары қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

(е) Қаржы құралдары

(і) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы танылған кезде қаржылық актив амортизациялық құны бойынша не болмаса өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, не болмаса пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланады деп жіктеледі.

Қаржы активі төменде көрсетілген шарттың екеуіне де сәйкес келгенде және Банктің ұйғарымы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана амортизациялық құн бойынша бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражаты ағындарын алу арқылы максатқа қол жеткізуге болатын бизнес-модель шеңберінде ұсталады; және
- қаржы активінің шарттық талаптарында борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздарды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаты ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауын көздейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Борышқорлық құралы төменде көрсетілген шарттың екеуіне де сәйкес келіп, Компанияның қалауы бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланған ретінде жіктелмеген жағдайда ғана, ол өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- актив бизнес-модель шеңберінде шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу арқылы да, қаржы активтерін сату арқылы да қол жеткізу мақсатында ұсталады;
- қаржы активінің шарттық талаптарында белгіленген мерзімде қарыздың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайызды төлеуді білдіретін ақша ағымдарының туындауын көздейді.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыздық қаржы активтері бойынша пайда мен залалдар өзге жиынтық кіріс құрамында танылады, осыған амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері тәрізді пайда немесе залал құрамында танылатын келесі баптары кірмейді:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер;
- құнсызданудан болған күтілетін кредиттік залалдар мен қалпына келтірілген залалдар сомасы; және
- валюта бағамының өзгеруінен болатын пайда немесе залал.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыздық қаржы активін тануды тоқтатқан кезде бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Сауда-саттыққа арналмаған инвестициялар борыштық құралдар құрамында бастапқы танылған кезде, Банк өз қалауы бойынша кейін оның күшін жою құқығынсыз өзге жиынтық кіріс құрамында инвестициялардың әділ құнының кейінгі өзгерістерін ұсыну туралы шешім қабылдауы мүмкін. Осы таңдау әр инвестиция үшін жеке жүргізіледі.

Осындай борыштық құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда мен залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамында құнсыздану танылмайды. Инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретіні анық көрінетін жағдайларды қоспағанда, дивидент пайда немесе залал құрамында танылады және бұл жағдайда дивидент өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Инвестициялар шығарылған кезде өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына ауыстырылады.

Барлық өзге қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құралдар ретінде жіктеледі.

Сонымен қатар егер ол нәтижесінде туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай дәрежеде азайтуға мүмкіндік беретін болса, бастапқы тану кезінде Банк өз қалауы бойынша кейін қайта жіктеу құқығынсыз амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау критерийлеріне жауап беретін қаржылық активті пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Банк бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді. Осы бағалаудың аясында қаржы құралдары портфелінің деңгейінде актив ұсталады. Бұл жағдай бизнесті басқарудың және басшылыққа ақпарат берудің тәсілдерін ең жақсы түрде көрсетеді. Банк келесі ақпаратқа талдау жасайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлеменің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкес келуін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын іске асыруға бағытталғандығы қарастырылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Бизнес-модельді бағалау, жалғасы

- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және осы ақпарат Банктің басшылығына қалай хабарланады.
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модельдің аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелілігіне әсерін тигізетін тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қандай тәсілдермен жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма).
- Өткен кезеңдердегі сатылымдардың туындау жиілігі, көлемі және мерзімдері, осындай сатылымдардың себептері, сонымен қатар болашақтағы сатылымдар деңгейіне қатысты күтілетін деңгейде. Алайда сатылымдар деңгейлері туралы ақпарат оқшауланып емес, Банк хабарлаған қаржы активтерін басқару мақсатына қалай қол жеткізілетінін және ақша ағыны қалай жүзеге асырылатынын бірыңғай тұтас талдау шегінде қарастырылады.

Сауда-саттық үшін ұсталатын және оларды басқару әділ құн бойынша жүзеге асырылатын және нәтижелілігі бағаланатын қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын болады, себебі олар шартта қарастырылған ақша ағынын алу мақсатында да емес, сондай-ақ шартта қарастырылған ақша ағынын алу мақсатында да, қаржылық активтерді сату үшін де ұсталмайды.

Шартта көзделген ақша ағындарының тек қана негізгі сома мен проценттерді төлеу болып табылу-табылмауын бағалау

Бұл бағалау мақсатында «негізгі сома» қаржы активінің оның бастапқы тану кезіндегі әділ құны ретінде анықталады. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты несиелік тәуекел үшін және басқа несиелеумен байланысты өзге де негізгі тәуекелдер мен шығыстар үшін (мысалы, өтімділіктәуекелі және әкімшілік шығыс), сондай-ақ пайда маржасы үшін өтемақы ретінде белгіленеді.

Шартта қарастырылған ақша ағыны тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігінің пайызының («SPPI критерийлері») төлемдері болып табылатындығын бағалаған кезде Банк қаржы құралының шарттағы жағдайларын талдайды. Бұған қаржы активінде шартта қарастырылған ақша ағындарының мерзімдері немесе сомасын қаржы активі талданатын талаптарды қанағаттандыра алмайтындай етіп өзгерте алатын қандай да бір шарттық жағдай бар ма дегенді бағалау кіреді. Бағалау жүргізген кезде Банк төмендегілерді назарға алады:

- ақша ағымдарының мерзімін немесе сомасын өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқа (левередж) әсері бар талаптар;
- мерзімінен бұрын өтеу және әрекет ету мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- Банктің талаптарын белгілі бір активтер бойынша ақша ағындарымен шектейтін талаптар (мысалы, «регресс құқығынсыз» активтер);
- ақшаның уақытша құны үшін орнын толтыруда өзгерістер туындататын талаптар, мысалы, пайыз мөлшерлемесін кезең-кезеңімен қайта қарау.

Мерзімінен бұрын өтеу туралы талап мерзімінен бұрын өтеген кезде төленген сома мәні бойынша негізгі соманың өтелмеген бөлігін және өтелмеген бөлікке есептелген пайызды білдірген және шарттың қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін орынды қосымша өтемақыны қамтыған жағдайда SPPI критерийіне сәйкес келеді. Сонымен қатар мерзімінен бұрын өтеу туралы талап келесі жағдайда осы критерийге сәйкес талап ретінде қарастырылады: егер қаржылық активі сыйлықақымен немесе шартта көрсетілген атаулы сомаға қатысты дисконтпен сатып алынса немесе құрылса, онда мерзімінен бұрын өтеген кезде төленуі тиіс сома мәні бойынша (сонымен қатар шарттың қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін орынды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін); және қаржылық активін бастапқы таныған кезде оның мерзімінен бұрын өтеу туралы талабының әділ құны болмашы болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Қайта жіктеу

Банк қаржылық активтерді басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңді қоспағанда, қаржылық активтерді жіктеу бастапқы танылғаннан кейін өзгертілмейді.

Қаржылық активтер – кейінгі бағалау, пайда және залал

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Таза пайда және залал, оған қоса пайыздардан немесе дивиденттерден түсетін кіріс пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Амортизацияланған құн құнсызданудан болатын залал сомасына азаяды. Пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Тануды тоқтатудан болатын өзге пайда немесе залал пайда немесе залал құрамында танылады.
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялар	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Өзге таза пайда немесе залал өзге жиынтық кірісте танылады. Тануды тоқтату кезінде өзге жиынтық кірісте жиналған пайда немесе залал пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық кепілдіктер мен қарыз беру бойынша қаржылық міндеттемелерден басқа қаржылық міндеттемелерді Банк амортизацияланған құны бойынша немесе пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттемелер ретінде жіктейді.

Қайта жіктеу

Қаржылық міндеттемелерді жіктеу оларды бастапқы мойындағаннан кейін өзгертілмейді.

(ii) Қаржылық активтер мен міндеттемелердің талаптарын модификациялау

Қаржылық активтер

Егер қаржылық активтердің талаптары өзгеретін болса, Банк осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражаты ағынының ерекшеленетінін немесе ерекшеленбейтінін бағалайды. Егер ақша қаражаты ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса («талаптарды айтарлықтай модификациялау»), онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағынына қатысты құқықтардың күші жойылған деп танылады. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа актив әділ құны плюс мәміле бойынша сәйкес шығындар бойынша есепте танылады.

Модификациялау нәтижесінде туындаған комиссиялық сыйақының алынған сомалары келесідей есепте танылады:

- Жаңа активтің әділ құнын анықтау кезінде есепке алынған комиссия сыйақы сомасы, сондай-ақ мәміле бойынша тиісті шығындардың өтемі болып танылатын комиссиялық сыйақы сомалары осы активтің бастапқы бағалауына қосылады; және
- Комиссиялық сыйақының өзге сомалары тануды тоқтатудан болған пайданы немесе залалдың бір бөлігі ретінде пайда немесе залал құрамында танылады.

Егер олар шарттың ағымдағы талаптарының салдары болатын болса, мысалы егер тиісті кредит беру шарты Банктің пайыздық міндеттемені өзгертуін көздесе, ҚРҰБ-ның негізгі мөлшерлемені өзгертуі салдарынан Банк пайыздық мөлшерлемені өзгертетін болса, қолда бар қаржылық активтер немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағынының шамасын өзгерту талаптарды модификациялау болып табылмайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) Қаржылық активтер мен міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы

Қаржылық активтер, жалғасы

Банк талаптарды модификациялаудың маңыздылығына, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражатының ағыны мен модификацияланған немесе оны алмастырған қаржылық актив бойынша ақша қаражаты ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін не ерекшеленбейтінін сандық және сапалық тұрғыда бағалайды. Банк сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық факторлардың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Егер ақша қаражаттарының ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса, онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражатының ағынына қатысты құқықтар аяқталған болып есептеледі. Осы бағалауды жүргізген кезде Банк ұқсастығы бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Банк келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық активтің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе активтің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу.

Егер модификация қарыз алушының қиындықтарына негізделетін болса, онда мұндай модификациялаудың мақсаты ереже бойынша бастапқы талаптардан ерекшеленетін жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының барынша мүмкін болатын сомасын өтеу болып табылады. егер Банк қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаты ағынының бір бөлігі кешірілетіндей әдіспен қаржылық активті модификациялауды жоспарласа, онда ол модификациялауды жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есептен шығару қажет болатынына не болмайтынын аталдау жасауы қажет (есептен шығаруға қатысты төмендегі саясатты қараңыз). Бұл тәсіл сандық бағалаудың нәтижесінде әсер етеді және мұндай жағдайда сәйкес қаржылық активті тануды тоқтату критерийлерінің әдетте сақталмайтынына әкеп соғады. Банк сонымен қатар талаптарды модификациялаудың маңызды болатынын не болмайтынын сапалы бағалайды.

Егер амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтің талаптарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда Банк аталған актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта санайды және туындаған айырманы пайда немесе залал құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде таниды. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы активтерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есеп кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптарды көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық шығындар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделетін болса (3 (л) ескертпесін қараңыз), онда сәйкес пайда немесе залал құнсызданудан болған залал құрамында көрсетіледі. Қалған жағдайларда сәйкес пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі (3 (б) ескертпесін қараңыз) пайдаланылып есептелген пайыздық кірістер құрамында көрсетіледі.

Қаржылық міндеттемелер

Модификацияланған міндеттемелері бойынша ақша қаражаты ағынының шамасы айтарлықтай өзгеретіндей талаптары өзгертін болса, Банк қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады. Төленген өтем, егер болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қосқанда өзіне қабылданған міндеттемені қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) Қаржылық активтер мен міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы

Қаржылық міндеттемелер, жалғасы

Банк сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық фактордың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Банк келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық міндеттеменің валютасын өзгерту;
- камтамасыз ету түрін немесе міндеттеменің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту.

Сандық бағалау жүргізу мақсатында егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны шегергенде комиссиялық сыйақы төлемдерін қосқанда, жаңа талаптарға сәйкес ақша қаражаты ағының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағынының дисконтталған келтірілген құнына ең аз дегенде 10%-ға ерекшеленетін болса, талаптар айтарлықтай ерекшеленетін болып саналады.

Егер қаржылық міндеттеменің талаптарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқпаса онда міндеттеменің амортизацияланған құны бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша модификацияланған ақша қаражаты ағынын дисконттау арқылы қайта саналады және нәтижесінде туындаған айырма пайданың немесе залалдың құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде танылады. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық міндеттемелерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптарды көрсету үшін түзетіледі. Модификациялау аясында туындаған шығындар мен төленген комиссиялар міндеттеменің бастапқы құнын түзету ретінде танылады және құрал-жабдық бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта санау арқылы модификацияланған қаржылық міндеттеменің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

(iii) Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Банк қаржылық активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде немесе қаржылық активін осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Банк осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың айтарлықтай бөлігін өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активке бақылау жасауды сақтамаған кезде қаржылық активті тануды тоқтатады.

Қаржылық активті тануды тоқтату кезінде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем бойынша (i) (оған қоса өзіне қабылданған жаңа міндеттеменің шамасын шегергенде алынған жаңа активтің шамасы) мен өзге жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жиналған пайда немесе залал (ii) арасында пайда немесе залал құрамында танылады.

Банк мәмілелер жасап, оның талаптары бойынша қаржы жағдайы туралы жекелеген есепте танылған активтерді береді, бірақ бұл кезде берілген активтердің меншік құқығынан туындайтын тәуекелдердің және пайданың барлығы немесе бір бөлігі өзінде қалады. Мұндай жағдайда берілген активтер есебінде тану тоқтатылмайды. Осындай мәмілелер болып бағалы қағаздарды қарызға беру және «РЕПО» мәмілелері танылады.

Банк қаржылық активке меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы сақтамайтын, бермейтін және берілген активке қатысты бақылауды сақтайтын мәмілелерде Банктің берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырау дәрежесі ретінде анықталатын активке қатысуды жалғастыруды сақтаған дәрежеде активті тануды жалғастырады. Осындай мәмілелердің мысалы болып «Қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ-мен жасалған қарыздар бойынша талап ету құқығын табыстау туралы шарттар танылады (17-ескертпе).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(iii) Тануды тоқтату, жалғасы

Қаржылық активтер, жалғасы

Егер Банк өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде активті тануды жалғастыратын болса, Банк сондай-ақ соған байланысты міндеттемені таниды. Берілген актив және соған байланысты міндеттеме Банк сақтаған құқықтар мен міндеттемелердің негізінде бағаланады. Активке байланысты міндеттеме берілген актив пен оған байланысты міндеттеменің таза баланстық құны Банк сақтаған құқықтар мен міндеттемелердің амортизацияланған құнын білдіретіндей бағаланады.

Банк өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде және оған байланысты міндеттемеге қатысты туындайтын шығыстар көлемінде берілген активтерге қатысты туындайтын кірісті тануды жалғастырады.

Егер берілген актив амортизацияланған құны бойынша бағаланатын болса, онда оған байланысты міндеттеме пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттеме болып жіктелмейді.

Қаржылық міндеттемелер

Банк ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, жойылған немесе тоқтатылған қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатады.

(iv) Әділ құны бойынша бағалау принципі

Әділ құны дегеніміз активті сатқан кезде алынған немесе бағалау күні нарықтың қатысушыларының арасында жасалатын әдеттегі мәміле талаптармен міндеттемелерді негізгі нарықта немесе ол болмаған жағдайда көрсетілген күні Банкке қолжетімді болатын неғұрлым тиімді нарықта төленген бағаны білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оның орындалмау тәуекелін көрсетеді.

Банк мүмкіндігінше осы құралға белсенді нарықта белгіленген бағаны пайдалана отырып, құралдың әділ құнын бағалайды. Егер актив немесе міндеттеме бойынша операциялар жеткілікті түрде жиі және баға белгілеулерді жүйелі негізде айқындау үшін жеткілікті көлемде жүргізілген болса, нарық белсенді болып танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеулер болмаған кезде, Банк бақыланатын бастапқы деректер бойынша көп пайдаланатын және бақыланбайтын деректер барынша аз пайдаланатын бағалау әдісін пайдаланады. Тандалған бағалау әдістеріне нарықтың қатысушылары осы жағдайларда назар алуы мүмкін барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралының әділ құнының үздік дәлелі әдетте мәміленің бағасы, яғни төленген немесе алынған өтемақының әділ құны болып табылады. Егер Банк бастапқы тану кезінде әділ құнның мәміле бағасынан өзгеше екенін және әділ құнның осындай актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеулер арқылы расталмайтынын және бақыланатынын бастапқы деректер ғана пайпайдаланылатын бағалау әдісіне негізделмейтінін анықтаса, қаржы құралы бастапқы тану кезіндегі әділ құнның немесе мәміле бағасының арасындағы айырманы кейінге қалдыру үшін түзетілген әділ құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін айырма құрал қолданылатын барлық мерзім ішінде, бірақ бағалау бақыланатын бастапқы деректермен толық расталған кезден немесе операция аяқталған кезден кешіктірілмей тиісті түрде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Егер әділ құны бойынша бағаланатын активтің немесе міндеттеменің сұраныс бағасы және ұсыныс бағасы болса, активтер және ұзақ позициялар сұраныс бағасының негізінде бағаланады, міндеттемелер және қысқа позициялар ұсыныс бағасының негізінде бағаланады.

(v) «РЕПО» және «кері РЕПО» мәмілелері

Кері сату міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар (бұдан кейін – «РЕПО» мәмілелері) бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыруды тарту бойынша жүргізілген операция ретінде көрсетіледі, бұл кезде бағалы қағаздың қаржылық жағдай жөніндегі жекелеген есепте көрсетілуі жалғастырылады, ал контрагенттер алдындағы «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешектің құрамына қосылған міндеттемелер жағдайға байланысты банктің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиесі құрамында көрсетіледі. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(v) «РЕПО» және «кері РЕПО» мәмілелері, жалғасы

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер (бұдан кейін – «кері РЕПО мәмілелері») аясында сатып алынған, «кері РЕПО» мәмілелері бойынша дебиторлық берешектің құрамына қосылған бағалы қағаздар жағдайға байланысты клиенттерге және банктерге берілген несиелердің құрамында көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «кері РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда мен залал құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер аясында сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(vi) Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және қаржы жағдайы туралы есепте нетто-шамада Банктің қазіргі уақытта заңды қорғаумен қамтамасыз етілген танылған сомаларды өзара есепке алуды жүзеге асыруға құқығы болған және олар бойынша нетто-негізде есеп жүргізуге не активті сатуға және міндеттемені бір мезгілде орындауға ниетті болған кезде ғана ұсынылады. Егер осы құқық келешектегі оқиғаға негізделмесе және қарапайым қызмет барысында да, Банктің немесе контрагенттердің кез келгені міндеттемесін орындамаған, дәрменсіз немесе банкрот болған жағдайда да заңды түрде орындалатын болса, Банктің қазіргі уақытта заңмен қорғалатын өзара есеп айырысуды жүзеге асыруға құқығы бар.

(ж) Банктердегі қаражат, клиенттер мен банктерге берілген несиелер

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептіліктің «Банктердегі қаражат», «Клиенттер мен банктерге берілген несиелер» баптары төмендегілерді қамтиды:

- банктердегі қаражат, клиенттерге және банктерге берілген амортизациялық құны бойынша бағаланатын несиелер (3 (е), (і) ескертпені қараңыз); олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

(з) Инвестициялық бағалы қағаздар

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептің «Инвестициялық бағалы қағаздар» атты бабы төмендегілерді қамтиды:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар, олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады;
- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша міндетті түрде бағаланатын немесе Банктің қалауы бойынша осы санатқа жіктелетін борыштық және үлестік инвестициялық бағалы қағаздар; олар өзгерістері пайда немесе залал құрамында дереу танылатын әділ құн бойынша бағаланады;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар; және
- Банктің қалауы бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына жіктелетін үлестік инвестициялық бағалы қағаздар.

(и) Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

(і) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері бұдан әрі сипатталғандай, қайта бағаланған құны бойынша көрсетілетін ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, нақты шығын бойынша жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(и) Негізгі құралдар және материалдық емес активтер, жалғасы

(i) *Меншікті активтер, жалғасы*

Егер негізгі құралдардың объектісі әртүрлі пайдалы пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

Ғимараттар мен құрылыстар тұрақты түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау жиілігі қайта бағалануы тиіс ғимараттардың әділ құнының өзгеруіне байланысты. «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнын қайта бағалау нәтижесінде ұлғайту пайда немесе залал құрамында көрсетілген көрсетілген объектілердің құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы төмендеу өтетін жағдайларды қоспағанда, өзге де жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Бұл жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнын қайта бағалау нәтижесінде төмендеу басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетілген көрсетілген объектілердің құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы ұлғаю есептен шығарылған жағдайларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Бұл жағдайда қайта бағалау нәтижесі басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетіледі.

(ii) *Материалдық емес активтер*

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған шығындарды шегере отырып, нақты шығын бойынша жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге лицензияларды сатып алуға және оны енгізуге арналған шығындар тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады.

(iii) *Амортизация*

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен салынған негізгі құралдар объектілері үшін объект құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер телімдері бойынша амортизация есептелмейді.

Амортизацияны есептеу мынадай белгіленген жыл сайын белгіленетін нормаларды пайдалана отырып жүргізіледі:

Ғимараттар мен басқа құрылыстар	1.25-2.50%
Жиһаз және компьютерлік жабдық	5.60-20.00%
Материалдық емес активтер	6.67-100.00%

(к) Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері, клиенттердің депозиттері мен қаражаты, шығарылған борыштық бағалы қағаздар және тәртіптелген облигациялар

Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері, клиенттердің депозиттері мен қаражаты, шығарылған борыштық бағалы қағаздар және тәртіпке келтірілген облигациялар бастапқыда мәміле бойынша тиісті шығындарды шегере отырып, әділ құн бойынша және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

(л) Активтердің құнсыздануы

5-ескертпені қараңыз.

Банк пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын мынадай қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін таниды:

- борыштық құралдар болып табылатын қаржы активтері;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары;
- қарыз беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Үлестік құралдарға салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған залал танылмайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(л) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Банк резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға тең сомада күтілетін кредиттік залалдарға бағаланатын резервтерді таниды:

- есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай жоғарыламаған басқа да қаржы құралдары (жалдау бойынша дебиторлық берешектен басқа) (4-ескертпені қараңыз).

12 айлық күтілетін кредиттік залал - есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. 12 айлық ККЗ танылатын қаржы құралдары «1-сатыдағы» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар («барлық мерзім ішіндегі ККЗ») барлық күтілетін қолданыс мерзімі ішінде қаржы құралы бойынша барлық мүмкін болатын дефолт нәтижесінде ККЗ ретінде белгіленеді. Олар бойынша барлық мерзім ішінде ККЗ танылатын, сатып алынбаған немесе құнсызданған кредиттік актив ретінде құрылмаған қаржы құралдары «2-сатыдағы» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен айтарлықтай артса, бірақ қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылмаса) және «3-сатыдағы» (егер қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылса) қаржы құралына жатады.

Күтілетін кредиттік залал дефолттың орын алуы дәрежесі бойынша өлшенген кредиттік залалдың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* барлық күтілетін толықтай алынбаған ақша қаражатының келтірілген құны ретінде (яғни, келісімшартқа сәйкес Банкке тиесілі ақша ағындары мен Банк күткен ақша ағындары арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* активтердің жалпы баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- *қарыз беру жөніндегі міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алуға немесе кредит алу құқығын пайдаланса, Банк алуды көздейтін Шартта көзделген ақша қаражатының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде шарт бойынша Банкке тиесілі болып табылатын ақша қаражаттың ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдіктер шарттарына қатысты:* Банк өтейтін соманы шегергенде шарт ұстаушы көтерген кредиттік шығынды өтеу үшін күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Қайта құрылымдалған кредиттік активтер

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе қарыз алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңасымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активін тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік залалдар келесідей бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда өзгертілген қаржы активі бойынша күтілетін ақша қаражаты ағындары қолданыстағы актив бойынша толық алынбаған ақша қаражатының есебіне енгізіледі (4-ескертпені қараңыз).
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқтыратын болса, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны ол тануды тоқтатқан сәтте қолданыстағы актив бойынша ақшалай қаражаттың түпкілікті ағыны ретінде қарастырылады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып, тануды тоқтату күтілетін кезеңнен бастап есепті күнге дейінгі кезеңде дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша толық алынбаған сомаларының есебіне енгізіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(л) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Банк амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтерін және әділ құн бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борыштық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануына қарай бағалауды жүргізеді. Осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға орын алған кезде қаржы активі «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының дәлелі, атап айтқанда, мынадай бақыланатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- дефолт немесе төлемді кешіктіру сияқты келісімшарт талаптарын бұзу;
- Банктің қарызды немесе аванстық төлемді басқа жағдайларда ол қарастырмайтын шарттармен қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттық немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығының туындауы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жойылуы.

Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы салдарынан талаптары қайта қаралған кредит, әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегенін және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігін дәлелдейтін мән-жайлар болмаса, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі. Сонымен қатар, 90 күн немесе одан да көп мерзімге кешіктірілген несиелер құнсызданған болып саналады.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға (өзге де қаржы активтеріне) инвестицияларды кредиттік құнсыздану мәніне бағалау кезінде Банк мынадай факторларды қарайды:

- Облигациялардың кірістілігінде көрсетілген несиені өтеу қабілеттіліктің нарықтық бағасы.
- Рейтингік агенттіктер орындаған кредитті өтеу қабілеттілігін бағалау.
- Елдің жаңа қарызды шығару үшін капитал нарығына қол жеткізу мүмкіндігі.
- Қарызды қайта құрылымдау ықтималдығы, бұл ұстаушылардың ерікті немесе мәжбүрлі қарызды кешіру нәтижесінде шығынға ұшырауына әкеледі.
- осындай елге «соңғы инстанциядағы кредитор» ретінде қажетті қолдауды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін халықаралық қолдау көрсету тетіктерінің болуы, сондай-ақ мемлекеттік органдар мен ведомстволардың осы тетіктерді пайдалану ниеті жария мәлімдемелерде көрсетілуі. Бұл аталған механизмдердің тиімділігіне және саяси ниетке қарамастан талап етілетін критерийлерге сәйкестік қабілетінің болуына баға беруді қамтиды.

Жекелеген қаржылық есептілікте күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін көрсету

Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервінің сомалары қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте мынадай түрде көрсетіледі:

- *амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері:* осы активтердің жалпы баланстық құнын қалай азайту ретінде;
- *қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер және қаржылық кепілдік шарттары:* жалпы жағдайда резерв ретінде;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(л) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Жекелеген қаржылық есептілікте күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резервін көрсету, жалғасы

- егер қаржы құралы талап етілетін де, талап етілмеген де компонентті қамтыса және Банк талап етілген бөлігі (берілген кредит) бойынша күтілетін кредиттік залалдардан бөлек қарыз беру бойынша қабылданған міндеттеме бойынша күтілетін кредиттік залалдарды анықтай алмаса: Банк екі компонент бойынша залалға бөлінген жиынтық бағалау резервін ұсынады. Жиынтық сома талап етілетін бөлігінің (берілген кредиттің) жалпы баланстық құнының азаюы ретінде көрсетіледі. Берілген кредиттің жалпы баланстық құны бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің шамасын кез келген ұлғайту резерв ретінде көрсетіледі; және
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар: залалға бөлінген бағалау резерві қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте танылмайды, өйткені бұл активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда залалға бөлінген бағалау резервінің шамасы әділ құн өзгерістері резервінің құрамында көрсетіледі және танылады.

Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар қаржы активін толық сомада немесе оның бір бөлігінде өтеудің негізделген божамы болмаған кезде (ішінара немесе толық сомада) есептен шығаруға жатады. Әдетте, бұл Банк қарыз алушының есептен шығарылатын қарыз сомаларын өтеуге жеткілікті көлемде ақша қаражаты ағынын тудыруы мүмкін активтері немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтайтын жағдайы. Бұл бағалау әрбір актив үшін жеке орындалады.

Бұрын есептен шығарылған соманы өтеу «борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залал» бабында пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетіледі.

Банк есептен шығарылған қаржы активтеріне қатысты тиесілі соманы өтеу жөніндегі саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады.

Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салық активтерінен ерекшеленетін өзге де қаржылық емес активтер құнсыздану белгілерінің болуы тұрғысынан әрбір есепті күндегі жағдай бойынша бағаланады. Гудвилдің өтелетін құны әрбір есепті күнгі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату шығындары мен пайдаланудан түскен құндылықтарды шегергендегі әділ құнның ең үлкен шамасы болып табылады. Пайдалану құндылықтарын анықтаған кезде ақшаның болжамды болашақ ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы сәтке келтірілген құнына дисконтталады.

Басқа активтер түрлендіретін ақша қаражатының ағындарынан едәуір дәрежеде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағынын тудырмайтын актив үшін өтеу құны актив тиесілі ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобы бойынша айқындалады. Құнсызданудан болған залал активтің немесе ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобының баланстық құны оның өтеу құнынан асып кеткен кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залал пайда немесе залал құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды айқындау кезінде пайдаланылатын бағалауларда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтіруге жатады. Активтің құнсыздануынан болған кез келген залал, егер құнсызданудан болған залал жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілмесе, қалыптасатын осындай баланстық құннан (амортизацияны шегергенде) аспайтын көлемде қайта қалпына келтіруге жатады. Гудвил құнсыздануынан залалға есептен шығарылған сомалар қалпына келтірілмейді.

Бірлескен ынтымақтастық шарты бойынша дебиторлық берешек жасалған күні әділ құны бойынша бағаланды (19-ескертпе).

(м) Резервтер

Резерв Банктің орын алған оқиғаның нәтижесінде заңды немесе негізделген міндеттемесі туындаған және осы міндеттемені орындау үшін қаражат аудару қажеттілігі туындайтын жағдайда қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте көрсетіледі. Егер мұндай міндеттеменің сомасы елеулі болса, онда резервтер ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және ол қолданылатын жерде осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, болжамды болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы айқындалады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(н) Қаржылық кепілдік шарттары және қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер

Банк ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында пайдаланылмаған кредиттік желілерді, аккредитивтер мен кепілдіктерді қамтитын кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелерді өзіне қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа да нысандарын ұсынады.

Қаржылық кепілдік шарты – бұл шартта көрсетілген борышкердің борыштық құралдың талаптарында белгіленген мерзімдерде төлемді жүзеге асыра алмауы нәтижесінде келтірілген залалды өтеу үшін кепілдік ұстаушыға белгілі бір төлемдер жасауды міндеттейтін шарт. Қарыз беру міндеттемесі – бұл алдын ала келісілген талаптармен және белгіленген мерзімдерде қарыз беруге қатысты нақты міндеттеме.

Шығарылған қаржылық кепілдік шарттары немесе нарықтық мөлшерлемеден төмен қарыз беруге қатысты міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Кейіннен олар екі шаманың: 9-ҚЕХС (IFRS) сәйкес айқындалған залалға бөлінген бағалау резервінің сомасы және тиісті жағдайларда 15-ҚЕХС (IFRS) қағидаттарына сәйкес танылған табыстың жинақталған сомасы шегеріле отырып, бастапқыда танылған сома бойынша бағаланады.

Банктің пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз беруге қатысты шығарылған міндеттемелері жоқ. Қарыз беруге қатысты басқа да міндеттемелер бойынша Банк залалға бөлінген бағалау резервін растайды.

(о) Акционерлік капитал

(i) Қарапайым акциялар

Қарапайым акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Қарапайым акциялар мен акцияларға опциондар шығарумен тікелей байланысты шығындар кез-келген салық әсерін шегергендегі капиталды азайту ретінде танылады.

(ii) Артықшылық берілген акциялар

Сатып алуға жатпайтын және дивидендтер төлеу міндетті емес артықшылық берілген акциялар меншікті капиталдың құрамында көрсетіледі.

(iii) Меншікті акцияларды сатып алу

Банк өз акцияларын сатып алған жағдайда, төленген сома, осы сатып алуға тікелей байланысты шығындарды коса алғанда, жекелеген қаржылық есептілікте меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

(iv) Дивидендтер

Банктің дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының реттеуінде болады.

Қарапайым акциялар бойынша дивидендтер жекелеген қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(п) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы және кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе меншік иелерімен тікелей капитал шоттарында көрсетілетін операцияларға қатысты сомаларды коспағанда, тиісінше өзге жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілетін, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жылдағы салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі. Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттеме есебіне дивидендтерге байланысты туындаған салық міндеттемесінің шамасы да енгізіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(п) Салық салу, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық жекелеген қаржылық есептілікте көрсету мақсатында айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын мерзімдік айырмаларға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық мынадай мерзімдік айырмаларға қатысты танылмайды:

- бастапқы тану кезінде гудвилді көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны төмендетпейтін айырмалар;
- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік те, салық салынатын да пайдаға немесе салықтық залалға да әсер етпейтін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану кезінде туындайтын айырмалар; және
- еншілес, қауымдастырылған кәсіпорындарға және бірлескен қызметке Банктің аталған айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі және олардың жақын болашақта іске асырылмайтынына сенімді болған жағдайдағы инвестициялармен байланысты уақытша айырмалар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық шығындарына, пайдаланылмаған салық несиелеріне және шегерілетін мерзімдік айырмаларға қатысты олар жүзеге асырылуы мүмкін болашақ салық салынатын пайданы алу есебінен іске асырылуы мүмкін шамада ғана танылады. Болашақ салық салынатын пайданың шамасы қалпына келтіруге тиісті салық салынатын мерзімдік айырмалардың шамасы негізінде айқындалады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы әрбір есепті күндегі жағдай бойынша талданады және тиісті салықтық пайданы іске асыру ықтимал болмайтын шамада азаяды. Мұндай есептен шығару болашақта салық салынатын пайданың болу ықтималдығы артқан жағдайда қалпына келтіруге жатады.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта бағаланады және болашақ салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активін өтеуге мүмкіндік беретін шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың шамасы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңнаманы негізге ала отырып, мерзімдік айырмаларды қалпына келтіру сәтінде болашақта қолданылатын салық мөлшерлемелері негізге алына отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Банктің есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының орнын толтыруды немесе өтеуді жоспарлау тәсіліне байланысты салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуды жүргізу заңды түрде бекітілген құқығы болса және бұл активтер мен міндеттемелер бір салық салынатын кәсіпорыннан немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан бір салық органы алатын табыс салығына қатысты болса, есептеледі, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін таза негізде реттеуге ниетті немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеумен бір уақытта жүзеге асырылады.

(р) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент - бұл Банк пайда табатын немесе зиян шегетін (Банк қызметінің басқа компоненттерімен операцияларға қатысты кірістер мен шығыстарды қоса алғанда) коммерциялық қызметке қатысатын Банк қызметінің құрамдас бөлігі, оның нәтижелерін сегменттер арасында ресурстарды бөлу кезінде және қаржылық нәтижелерді бағалау кезінде операциялық шешімдер қабылдауға жауапты тұлға үнемі талдайды және оған қатысты қаржылық ақпарат қолжетімді болады.

(с) Жалға беру

Банк келісімшартты жасасу кезінде келісімшарттың жалға беру шарты болып табылатындығын немесе оның құрамында жеке жалдау компоненттері бар-жоғын бағалайды. Тұтастай алғанда шарт немесе оның жекелеген компоненттері, егер осы Шарт бойынша өтемақы орнына белгілі бір кезең ішінде сәйкестендірілген активтің пайдаланылуын бақылау құқығы берілсе, жалға беру шарты болып табылады. Шарт бойынша сәйкестендірілген активті пайдалануды бақылау құқығының берілгендігін бағалау үшін Банк 16-KEXC (IFRS) жалға беру ұғымын қолданады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(с) Жалға беру, жалғасы

Банк жалға алушы ретінде

Жалдау компонентін қамтитын шартты бекіту немесе өзгерту кезінде Банк негізделген сатылымдар бойынша өтемақыны жалға берудің әрбір компонентіне оның салыстырмалы бағасына қарай бөледі. Банк активті пайдалану құқығы және жалдау басталған күнгі жалдау міндеттемесі түрінде таниды. Пайдалану құқығы нысанындағы актив бастапқыда жалға беру немесе жалға беру басталғанға дейін жүзеге асырылған жалға беру төлемдерінің кез келген шамасына түзетілген жалға беру бойынша міндеттеменің бастапқы сомасы, сондай-ақ жалға беру бойынша кез келген ынталандырушы төлемдерді қоспағанда, бастапқы тікелей шығындарды және базалық активті бөлшектеуге және ауыстыруға немесе базалық активті немесе ол орналасқан учаскені қалпына келтіруге жұмсалған шығындардың бағалау мәнін қамтитын бастапқы құны бойынша бағаланады..

Жалға беру нәтижесінде Банк негізгі активке жалға беру мерзімінің соңына қарай меншік құқығын алған немесе пайдалану құқығы нысанындағы активтің құны Банктің сатып алуға арналған опционды сату мүмкіндігін көрсететін жағдайларды қоспағанда, пайдалану құқығы нысанындағы актив кейіннен жалдау мерзімі басталған күннен бастап оның аяқталуына дейін желілік әдіспен амортизацияланады. Бұл жағдайда пайдалану құқығы нысанындағы актив негізгі құралдарды пайдалану нәтижесінде алынған активпен бірдей негізде айқындалатын базалық активті пайдалы пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады. Бұдан басқа, пайдалану құқығы нысанындағы актив сомасы, егер бар болса, құнсызданудан болған залалдар мөлшеріне кезең-кезеңімен азаяды және жалдау бойынша міндеттемені қайта бағалау ескеріле отырып түзетіледі.

Жалға беру міндеттемесі бастапқыда аталған мерзімде әлі жүзеге асырылмаған, жалға беру шартында белгіленген пайыздық мөлшерлемені немесе егер мұндай мөлшерлемені оңай анықтау мүмкін болмаса, Банктің қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталған жалға беру құны бойынша бағаланады. Әдетте, Банк дисконттау мөлшерлемесі ретінде қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады.

Банк әртүрлі сыртқы және ішкі көздерден пайыздық мөлшерлемелерді алу арқылы қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін анықтайды және қажет болған жағдайда жалдау шарттары мен жалға берілетін активтің түрін көрсету үшін белгілі бір түзетулер енгізеді.

Жалға беру бойынша міндеттеме амортизацияланған құн бойынша бағаланады, ол тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептеледі. Банктің жалға беруді сатып алуға, ұзартуға немесе тоқтатуға опционды пайдаланатынына қатысты бағалауы өзгерген немесе мәні бойынша қайта қаралған бекітілген жалға беру төлемдері болған жағдайда, егер қалдық құнының кепілдігі бойынша төленетін күтілетін сомаға қатысты Банктің бағалауы өзгертін болса, ол индекстің немесе мөлшерлеменің өзгеруі нәтижесінде болашақтағы жалға беру төлемдері өзгерген кезде қайта бағаланады.

Жалдау бойынша міндеттеме ұқсас түрде қайта бағаланған кезде, тиісті түзету пайдалану құқығы нысанындағы активтің баланстық құнына енгізіледі немесе егер пайдалану құқығы нысанындағы активтің баланстық құны нөлге дейін азайтылған болса, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Алайда, кейбір жылжымайтын мүлікті жалға беру шарттарына қатысты Банк жалға бермейтін компоненттерді бөліп көрсетпеу туралы шешім қабылдады және жалдау компоненттері мен жалға бермейтін тиісті компоненттерді жалға берудің бір компоненті ретінде қарастырды.

Жалдау мерзімі, есепті кезең ішінде жарамды жалдау келісімшарттары бастапқы қолданылған күннен бастап 12 ай ішінде аяқталады, мұндай жалдау шарттарында ұзарту нұсқалары жоқ және жалдау мерзімі келесі 12 айлық мерзімге ұзартылмаған жағдайда Банк айтарлықтай экономикалық айыппұлға ұшырамайды.

(т) Әлі қолданысқа енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен 2023 жылдың 1 қаңтарынан басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда Банк осы жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырған жоқ.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірмелер Банктің жекелеген қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- Бір мәміленің салдарынан туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық (12-КЕХС (IAS) түзетулері);

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(т) Әлі қолданысқа енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер, жалғасы

- 17-ҚЕХС (IFRS) «Сактандыру шарттары»;
- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді жіктеу (1-ҚЕХС (IAS) түзетулері);
- Есеп саясатын ашу (1-ҚЕХС (IAS) және 2-ҚЕХС бойынша практикалық ұсынымдарға түзетулер);
- Бухгалтерлік бағалауды анықтау (8-ҚЕХС (IAS) түзетулері).

Банктің қаржылық есептілігіне 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген стандарттарға түзетулер әсер еткен жоқ.

4. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ

«Eco Center Bank» АҚ-ның (бұрын, «Альфа-Банк» ЕБ АҚ) қосылуы

2022 жылғы 5 мамырда Банк «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-ның 100% қарапайым акциясын сатып алды. 2022 жылғы 13 мамырда заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу жүргізілді және «Альфа-Банк» ЕБ АҚ атауы «Eco Center Bank» АҚ болып өзгертілді.

2022 жылғы 3 тамызда Банк акционерлері мен «Eco Center Bank» АҚ бірлескен жалпы жиналысында «Eco Center Bank» АҚ-ның Банкке қосылуы туралы шешім қабылданды.

2022 жылғы 2 қыркүйекте ҚНРЖДА Банкке «Eco Center Bank» АҚ-ны 2022 жылғы 5 қыркүйекте жүзеге асырылған Банкке қосу арқылы ерікті қайта құруды жүзеге асыруға рұқсат беру туралы қаулы шығарды.

Келесі кестеде «Eco Center Bank» АҚ-ның сатып алынған активтері мен қабылданған міндеттемелеріне қатысты танылған сомалар туралы жиынтық ақпарат ұсынылған:

	2022 жылғы 5 қыркүйек
«Банк ЦентрКредит» АҚ-ға қосылған күнгі «Eco Center Bank» АҚ баланстық құны	
Активтер	
Ақша қаражаты және оның баламалары	52,298
Клиенттерге берілген несиелер	3,383
Ағымдағы табыс салығы бойынша талаптар	543
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	18,535
Өзге активтер	12,416
Сату үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер	1,243
Активтер жиыны	88,418
Міндеттемелер	
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	49
Клиенттердің қаражаты	23,626
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	4,675
Өзге міндеттемелер	5,846
Міндеттемелер жиыны	34,196
Таза сәйкестендірілетін активтер	54,222

* Біріктіру күні «Eco Center Bank» АҚ активтері мен міндеттемелерінің әділ құны олардың баланстық құнына шамамен тең болды.

Біріктіру кезінде «Eco Center Bank» АҚ таза активтерінің сомасы 54,222 млн теңгені құрады. Біріктіру күніндегі «Eco Center Bank» АҚ таза активтері мен «Eco Center Bank» АҚ-ға 4,222 млн теңге мөлшеріндегі Банктің инвестициялар сомасы арасындағы айырма «Eco Center Bank» АҚ еншілес компаниясының Банкке қосылуы нәтижесінің әсері ретінде меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есепте танылды.

31 мая 2022 года АО ДБ «Eco Center Bank» выплатил дивиденды Банку в размере 80,000 млн тенге.

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ

Бұл ескертпеде Банктің қаржылық тәуекелдерге ұшырауы туралы ақпарат берілген. Банктің қаржылық тәуекелдерді басқару бойынша қолданатын саясаты туралы ақпарат 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша Банктің жекелеген қаржылық есептілігінің 27-ескертпесінде берілген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдар сомасы

Есеп саясатының сипаттамасы 3(п) ескертпеде берілген.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің бастапқы танылған кезінен бастап айтарлықтай өсуі болған-болмағанын бағалау кезінде Банктің артық шығындарсыз немесе күш-жігерсіз орынды және қол жетімді ақпаратқа негізделген және расталған ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық және сапалық ақпаратты, сондай-ақ Банктің тарихи тәжірибесіне, кредиттің сапасы мен болжамды ақпаратқа жасалған сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай жоғарылауы болған-болмағанын анықтау болып табылады:

- есепті күндегі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуы ықтималдығы; және
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияны бастапқы тану кезінде (егер қажет болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулердің өзгеруін ескере отырып түзетілген) берілген уақытқа қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуы ықтималдығы.

Банк кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өскенін анықтау үшін үш критерийді пайдаланады:

- дефолт болуы ықтималдығының өзгеруіне негізделген сандық критерий (қаржы құралының әрбір тәуекел тобы үшін дефолт ықтималдығының 100%-дан 200% - ға дейін салыстырмалы ұлғаюының рұқсат етілген шектері белгіленеді);
- сапалық белгілері; және
- Мерзімі өткенді 30 күндік «шектеуші».

Кредиттік тәуекелдің градация деңгейлері (рейтингтері)

Банк кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын әртүрлі деректер негізінде, сондай-ақ кредиттік сапаға қатысты сараптамалық пайымдауды қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін белгілейді. Кредиттік тәуекел рейтингтері дефолт тәуекелінің индикаторы ретінде қызмет ететін сапалық және сандық факторларды пайдалана отырып анықталады. Бұл факторлар кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияның сипатына және қарыз алушының түріне байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекел нашарлаған сайын дефолт тәуекелі экспонент бойынша өсетіндей етіп анықталады және калибрленеді, мысалы, кредиттік тәуекел рейтингінің 1 және 2 арасындағы айырма кредиттік тәуекел рейтингінің 2 және 3 арасындағы айырмадан азырақ.

Кредиттік тәуекелге ұшыраған әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпарат негізінде бастапқы тану күніндегі кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар тұрақты мониторингілеуге жатады, бұл бастапқы тану кезінде кредиттік тәуекел рейтингінен басқа рейтинг позициясын беруге әкелуі мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерді талдауды қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдардың сомасы, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің градация деңгейлері (рейтингтері), жалғасы

Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар (корпоративтік клиенттер)	Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар (корпоративтік және жеке клиенттер)
- Қарыз алушылар туралы ақпаратты мерзімді негізде талдау нәтижесінде алынған ақпарат – мысалы, аудиттелген қаржылық есептілік, басқару есептілігі, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар. Ерекше назар аударылатын көрсеткіштердің үлгілері жалпы пайда, қаржылық левередж көрсеткіші, қарызға қызмет көрсету коэффициенті, шектеу шарттарының («ковенанттар») сақталуы, басқару сапасы, негізгі басқару қызметкерлерінің құрамындағы өзгерістер. - Кредиттік рейтингтік агенттіктердің деректері, баспасөздегі жарияланымдар, сыртқы кредиттік рейтингтердегі өзгерістер туралы ақпарат. - Егер бұл ақпарат қол жетімді болса, эмитенттердің кредиттік дефолтының облигациялары мен своптарының баға белгілеулері. - Қарыз алушының қызметін немесе оның шаруашылық қызметін жүзеге асырудың саяси, нормативтік және технологиялық ортасындағы нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.	- Мерзімі өткен берешек мәртебесі туралы ақпаратты қоса алғанда, төлемдер туралы ақпарат. - Берілген лимитті пайдалану. - Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарауға сұрау салу және сұрау салуды қанағаттандыру. - Қаржылық, экономикалық жағдайлар мен қызметті жүзеге асыру талаптарының ағымдағы және болжамды өзгерістері.

Дефолт ықтималдығының мерзімдік құрылымын құру

Кредиттік тәуекел рейтингтері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін дефолт ықтималдығының мерзімдік құрылымын құру кезіндегі негізгі бастапқы деректер болып табылады. Банк юрисдикцияға немесе өңірге, өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекел рейтингіне байланысты талданатын кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты берешекке қызмет көрсету сапасы мен дефолт деңгейі туралы мәліметтерді жинайды.

Банк жиналған деректерді талдау және несиелік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін қалған кезеңдегі дефолт ықтималдығын бағалау және олардың уақыт бойынша өзгеруін күту үшін статистикалық модельдерді пайдаланады.

Банк жиналған деректерді талдау және несиелік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін қалған кезеңдегі дефолт ықтималдығын бағалау және олардың уақыт бойынша өзгеруін күту үшін статистикалық модельдерді пайдаланады. Кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың көпшілігі үшін негізгі макроэкономикалық көрсеткіш ЖІӨ-нің өсуі болуы мүмкін.

Банк болжамды ақпаратты бағалау кезінде сараптамалық пайымдауды қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа негізделеді (болжамды ақпаратты қосу туралы төмендегі ақпаратты қараңыз). Банк бұл болжамдарды дефолт ықтималдығын бағалауды түзету үшін пайдаланады.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артқанын-артпағанын анықтау

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын айқындауға арналған критерийлер кредиттеудің әртүрлі түрлеріне, атап айтқанда корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалар үшін, сондай-ақ портфельге байланысты әр түрлі болады және дефолт ықтималдығы көрсеткішінің мәндерінің сандық өзгерістерін, оның ішінде мерзімінен кешіктірілгенді «шектеуші» белгісін, сондай-ақ сапалық факторларды қамтиды.

Банк кредиттік тәуекелге ұшыраған белгілі бір позиция бойынша кредиттік тәуекел, егер Банк қолданатын модельдеу әдістері негізінде контрагенттің қаржылық-экономикалық жай-күйінің нашарлауына әкеп соқтыратын объективті факторлар байқалса, ол бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай артты деп есептейді. Кредиттік тәуекелдің елеулі артқанын бағалау кезінде қалған бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік залалдар өтеу мерзімінің өзгеруін ескере отырып түзетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдардың сомасы, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артқанын-артпағанын анықтау, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің артуы, егер бұл Банктің кредиттік тәуекелді басқару процесіне байланысты сапалы белгілермен көрсетіліп, олардың әсерін сандық талдау шеңберінде толық көлемде уақтылы анықтау мүмкін болмаса, елеулі деп санауға болады. Бұл белгілі бір жоғары тәуекел критерийлеріне сәйкес келетін кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларға қатысты, оған арнайы бақылау тізімінде болу, 3-сатыға өтуге әкелмейтін қайта құрылымдау белгісінің болуы жатады. Аталған сапалық факторларды бағалау кәсіби пайымдау негізінде және тиісті өткен тәжірибені ескере отырып жүргізіледі.

Банк бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір артқанын куәландыратын «шектеуші» белгісі ретінде банкаралық берешек пен осы белгі бойынша мерзімі өткеніне 7 күн болған бағалы қағаздарды қоспағанда, осы актив бойынша мерзімінен 30 күннен аса кешіктіру есептейді. Мерзімі өткен берешек күндерінің саны толық сомада төлем алынбаған жағдай бойынша бастапқы күннен бастап күндер санын есептеу арқылы айқындалады. Төлемді жүзеге асыру күндері қарыз алушыға берілуі мүмкін жеңілдікті кезеңді есепке алмай айқындалады.

Егер бастапқы тану сәтіне қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы енді жоқ екендігіне дәлел болса, онда тиісті құрал бойынша залалға бөлінген бағалау резерві қайтадан 12 айлық ККЗ мөлшерінде бағаланатын болады. Кредиттік келісімнің қайта қаралған талаптарын бұзу сияқты кредиттік тәуекелдің артуының кейбір сапалық белгілері белгінің өзі жойылғаннан кейін орын алуды жалғастыратын дефолт қаупінің жоғарылағанын көрсетуі мүмкін. Банк бұл жағдайларда «сынақ мерзімі» белгілейді, оның барысында қаржы активі бойынша төлемдер осы актив бойынша кредиттік тәуекелдің жеткілікті түрде төмендегенін дәлелдеу үшін мерзімінде және белгіленген сомада жүзеге асырылуы тиіс. Шартта көзделген кредит талаптары өзгертілген кезде, барлық мерзім ішінде ККЗ-ны тану критерийлері бұдан былай қанағаттандырылмайтынын куәландыру белгісіне шарттың өзгертілген талаптарына сәйкес уақтылы төлемдер статистикасын қамтиды.

Банк төмендегілерге көз жеткізу үшін жүйелі түрде тексерулер жүргізу арқылы кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын анықтау қабілеттілігіне қатысты критерийлерді тексеруді жүзеге асырады

- критерийлер кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияға қатысты дефолт жағдайы орын алғанға дейін кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын анықтауға мүмкіндік береді;
- критерийлер актив бойынша берешек 30 күннен артық кешіктірілген кездегі уақытпен сәйкес келмейді;
- кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын анықтау мен дефолт оқиғасының басталуы арасындағы орташа уақыт кезеңі орынды болып табылады;
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалдар сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) кредиттік-құнсызданған активтер портфелінің құрамына (3-саты) тікелей аударылмайды;
- кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияларды бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалдар сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар сомасында танылатын портфель құрамына (2-саты) ауыстырған кезде күтілетін кредиттік залалдарға бөлінген бағалау резерві шамасы негізсіз құбылмайды.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар бірқатар себептерге, соның ішінде нарық талаптарының өзгеруіне, клиенттерді ұстап қалуға және қарыз алушының кредит қабілетінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына негізделмеген басқа да факторларға байланысты өзгертілуі мүмкін. Талаптары өзгертілген қолданыстағы кредитті есепке алуда тану тоқтатылуы және 3(ж)(ii) ескертпеде сипатталған есепке алу саясатына сәйкес әділ құны бойынша өзгертілген талапмен жаңа кредит есебінде танылып көрсетілуі мүмкін.

Егер қаржы активінің талаптары өзгерсе және талаптарды модификациялау қаржы активін тануды тоқтатуға әкелмесе, қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуының орын алғанын анықтау салыстыру арқылы жүргізіледі:

- шарттың модификацияланған талаптары негізінде есепті күндегі жағдай бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығы; және

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдардың сомасы, жалғасы

Модификацияланған қаржылық активтер, жалғасы

- шарттың бастапқы талаптары негізінде қаржы активін бастапқы тану кезінде белгіленген уақытқа қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігіндегі дефолт болуының ықтималдығы.

Кредит шарттарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқтырған кезде, қайта танылған кредит (егер оны тану күні кредиттік құнсызданбаған болса) 1-сатыға жатады.

Банк қайтарылатын берешек сомасын ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту мақсатында қаржылық қиындықтарға тап болған клиенттердің несиелері бойынша талаптарды («кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау тәжірибесі») қайта қарайды. Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау жөніндегі Банктің саясатына сәйкес, егер дефолт оқиғасы орын алса немесе дефолттың туындау қаупі жоғары болса, сондай-ақ борышкердің шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлемді жүзеге асыру үшін барлық қажетті күш-жігерін жұмсағаны туралы дәлел бар болған, өзінің Банк алдындағы міндеттемелерін қайта қаралған талаптармен орындай алатынын болжанған жағдайда әрбір жеке клиентке қатысты талаптарды қайта қарай жүзеге асырылады.

Талаптарды қайта қарау әдетте өтеу мерзімін ұзартуды, пайыздарды төлеу мерзімін өзгертуді және шарттың (келісімдердің) шектеу талаптарын өзгертуді қамтиды. Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау саясаты жеке тұлғаларға берілген кредиттерге де, заңды тұлғаларға берілген кредиттерге де қолданылады.

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау саясаты шеңберінде өзгертілген қаржы активтері бойынша дефолт ықтималдығын бағалау талаптарды өзгертудің Банктің пайыз бен негізгі соманы алу мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге әкелген-әкелмегендігін, сондай-ақ Банктің кредиттік келісімдердің талаптарын осындай қайта қарауға қатысты бұрынғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процестің аясында Банк қарыз алушының Шарттың өзгертілген талаптарына қатысты қарыз алушының қызмет көрсету сапасын бағалайды және әртүрлі жүріс-тұрыс факторларын қарастырады.

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуының сапалық индикаторын білдіреді және кредиттік келісімдердің шарттарын қайта қарау ниеті кредиттік тәуекелге ұшыраған позицияның кредиттік-құнсызданған болып табылатындығының дәлелі болуы мүмкін (3 (л) ескертпені қараңыз). Клиент кредиттік тәуекелге ұшыраған позиция кредиттік -құнсызданған болып есептелмейінше/дефолт оқиғасы орын алған немесе дефолт ықтималдығы соншалықты төмендеген болып есептелетін, залалдарға бөлінген бағалау резерві қайтадан 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең сомада бағаланатындай төмендеген болып есептелгенге дейін белгілі бір уақыт кезеңі ішінде төлемдерді тұрақты түрде уақтылы жүзеге асыруы қажет болады.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Банк қаржы активін дефолт оқиғасы орын алған қаржы активтеріне мынадай жағдайларда жатқызады:

- қарыз алушының Банк алдындағы кредиттік міндеттемелерін Банктің кепілдік қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай толық көлемде өтеуі ескіталай; немесе
- қарыз алушының Банк алдындағы кез келген елеулі кредиттік міндеттемелері бойынша берешегі 90 күннен астам мерзімге кешіктірілген;
- қарыз алушының несие бойынша өз міндеттемелері бойынша төлей алмауына байланысты оның банкроттығы нәтижесінде актив қайта құрылымдау ықтималдығы туындайды.

Банк қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының басталуын бағалау кезінде келесі факторларды ескереді:

- сапалық – мысалы, шарттың (ковенанттар) шектеуші талаптарын бұзу;
- сандық – мысалы, мерзімі өткен берешек мәртебесі және бір эмитенттің Банк алдындағы басқа міндеттемелері бойынша төлем жасамауы; және
- меншікті және сыртқы көздерден алынған өзге де ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының орын алуын бағалау кезіндегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы жағдайлардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өте келе өзгеруі мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдардың сомасы, жалғасы

Болжамды ақпаратты қосу

Банк болжамды ақпаратты қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын бағалауға да, күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға да қосады. Банк болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық пайымдауды қолданады. Бұл бағалау сыртқы көздерден алынған ақпаратқа да негізделген.

Банк қаржылық құралдардың әрбір портфелі бойынша кредиттік тәуекел мен кредиттік залалды бағалауға әсер ететін негізгі факторлардың тізбесін анықтады және құжатпен ресімдеді және тарихи деректерді талдауды пайдалана отырып, макроэкономикалық ауыспалы, кредиттік тәуекел және кредиттік залалдар арасындағы байланысты бағалады. Негізгі фактор ретінде ЖІӨ-нің болжамдары анықталды.

Негізгі көрсеткіш пен дефолт оқиғалары мен қаржылық активтердің әртүрлі портфолиолары бойынша залал деңгейлері арасындағы болжамды қатынастар соңғы 5 жылдағы тарихи деректерді талдау негізінде әзірленді.

Күтілетін кредиттік залалды бағалау

Күтілетін кредиттік залалды бағалау кезіндегі негізгі бастапқы деректер мынадай ауыспалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт орын алған жағдайдағы залал шамасы (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайындағы тәуекел сомасы (EAD шамасы).

1-сатыға жататын кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялар үшін ККЗ 12 айлық PD көрсеткішін LGD көрсеткішіне және EAD шамасына көбейту арқылы есептеледі.

Бұл көрсеткіштер, әдетте, Банк қолданатын статистикалық модельдер мен басқа да тарихи мәліметтер негізінде алынады. Олар жоғарыда сипатталғандай болжамды ақпаратты ескере отырып түзетілуі керек.

PD көрсеткіштерін бағалау белгілі бір күні жүргізілген көрсеткіштерді бағалау болып табылады, олар кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бар қарыз топтарына өту коэффициенттері (Марков тізбегі) әдісін қолдана отырып, қарыздың әрбір тобы үшін жеке есептеледі. Тарихи деректерге негізделген көші-кон матрицалары арқылы кредит портфелі сегментінің мерзімі өткен бір сатыдан 3-сатыға өту ықтималдығы анықталады (дефолт). Тарихи деректердің тереңдігі кем дегенде 60 кезеңді қамтуы керек. Макроэкономикалық факторларды ескере отырып, орташаландырылған ауысу матрицасын түзету әрбір сегменттің орташаландырылған матрицасының стандартты қалыпты бөлінуін және макроэкономикалық фактордың z-критерийін қосу әдісімен жүзеге асырылады. Макроэкономикалық фактор ЖІӨ-нің өсуі болып табылады. Макроэкономикалық факторларды ескере отырып, есептерді құру үшін ресми статистикалық деректер (Қазақстан Республикасының реттеуші органының, статистикалық органдарының ресми сайттары) көзі болып табылады. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшыраған позициялардың шарттық өтеу мерзімдерін және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты болжамдарды ескере отырып бағаланады.

Банк LGD көрсеткіштерін өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты ақшаны қайтару коэффициенттері туралы ақпарат негізінде бағалайды. LGD бағалау модельдерінде қамтамасыз етудің құрылымы, түрі, талаптың еңбек өтілі, контрагент өз қызметін жүзеге асыратын сала және қаржы активінің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамтамасыз етуді өтеу шығындары ескеріледі. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлерді ескере отырып және жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етілген несиелерге қатысты жылжымайтын мүлік бағасының ықтимал өзгерістерін ескере отырып түзетіледі. Олар дисконттау факторы ретінде тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, дисконтталған ақша ағындары негізінде есептеледі.

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Аталған көрсеткішті Банк шарттың талаптарына, соның ішінде дисконттар мен сыйлықақылардың амортизациясына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнгі ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Қаржы активі үшін EAD шамасы болып дефолт орын алған кездегі жалпы баланстық құн табылады. Қарыз беру бойынша міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілетін соманы да, сондай-ақ тарихи зерттеулер мен болжамдар негізінде бағаланатын шарт бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін сомаларды да қамтиды. Қаржылық кепілдік шарттары үшін EAD шамасы қаржылық кепілдік орындалған кезде төленуі тиіс соманы білдіреді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел - күтілетін кредиттік залалдардың сомасы, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалды бағалау, жалғасы

Жоғарыда сипатталғандай, 1-сатыға жатқызылған қаржы активтері үшін PD ең жоғары 12 айлық көрсеткіші барынша пайдаланылған жағдайда, Банк кредиттік тәуекелді басқару мақсатында болса да, ол кредиттік тәуекелге ұшырайтын шарт бойынша (оған қоса мерзімін ұзартуға қатысты кез келген опциондар) ең көп кезең ішінде дефолт тәуекелін ескере отырып, күтілетін кредиттік залалды бағалайды.

Егер параметрді модельдеу топтық негізде жүзеге асырылса, онда қаржы құралдары тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады, олар төмендегілерді қамтиды:

- құрал түрі;
- кредиттік активтердің сегменттелуі;
- қайта құрылымдау белгілері.

Топтарға біріктірілген қаржы құралдарының кредиттік тәуекелінің сипаттамалары айтарлықтай ерекшеленбейтіндігіне тұрақты бағалау жүргізу қажет.

Банктің жеткілікті көлемде өткен кезеңдер туралы ақпараты жоқ портфельдерге қатысты қосымша ақпарат ретінде сыртқы көздерден салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік залалды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылатын портфельдердің үлгілері төменде келтірілген.

	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны	Сыртқы көздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
			PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,116,217	260,602	Moody's дефолттар статистикасы	70%; 0% - егер Қазақстан Республикасының Үкіметі контрагент болса
Банктердегі қаражат	54,536	12,997		Қаржы институттары эмитенттері болып табылатын инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD 70% - ға тең, басқа компаниялар үшін рейтингке байланысты қайтару деңгейі бойынша деректерге негізделген;
Инвестициялық бағалы қағаздар	913,415	469,458	Moody's дефолттар статистикасы	0% - егер Қазақстан Республикасының Үкіметі контрагент болса

Кредиттік сапаны талдау

Келесі кестеде 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген. Егер өзгеше көрсетілмесе, қаржы активтері бойынша кестедегі сомалар жалпы баланстық құнның шамаларын көрсетеді.

«1-сатыға қатысты активтер», «2-сатыға қатысты активтер», «3-сатыға қатысты активтер» және «POCI-активтер» терминдерінің анықтамасы 3(л) ескертпеде келтірілген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2022 жылғы 31 желтоқсан			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	
Ақша қаражаты және оның баламалары				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	17,609	-	-	17,609
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	39,792	-	-	39,792
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	904,346	-	-	904,346
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	950	-	-	950
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	13	-	-	13
- рейтингі жоқ	15,040	-	-	15,040
	977,750	-	-	977,750
Залалға бөлінген бағалау резерві	(59)	-	-	(59)
Ақша қаражаты және оның баламаларының жиыны (кассадағы ақшалай қаражатты қоспағанда)	977,691	-	-	977,691
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- ААА-дан бастап кредиттік рейтингі бар	38,315	-	-	38,315
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	185,371	-	-	185,371
	223,686	-	-	223,686
Залалға бөлінген бағалау резерві	(7)	-	-	(7)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар жиыны	223,679	-	-	223,679
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық				
- ААА-дан бастап кредиттік рейтингі бар	31,576	-	-	31,576
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	640,336	-	-	640,336
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	4,051	-	-	4,051
- рейтингі жоқ	-	12,474	-	12,474
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар жиыны – борыштық	675,963	12,474	-	688,437
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	(189)	-	(189)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	696,283	15,285	-	711,568
Банктердегі қаражат				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	18,562	-	-	18,562
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,575	-	-	6,575
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,173	-	-	2,173
- рейтингі жоқ	27,236	-	-	27,236
	54,546	-	-	54,546
Залалға бөлінген бағалау резерві	(10)	-	-	(10)
Банктердегі қаражат жиыны	54,536	-	-	54,536

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2022 жылғы 31 желтоқсан				Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	Құрылған кредиттік- құнсызданған қаржы активтері (POCI-активтер)	
Корпоративтік клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бааланатын несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	551,194	121,105	42,661	12,301	727,261
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	2,350	102	8,092	88	10,632
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	1,711	890	-	2,601
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	353	5	14	372
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	2,513	4	2,517
- мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	-	-	23,602	607	24,209
	553,544	123,271	77,763	13,014	767,592
Залалға бөлінген бағалау резерві	(3,270)	(13,934)	(52,804)	(49)	(70,057)
Корпоративтік клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бааланатын несиелер жиыны	550,274	109,337	24,959	12,965	697,535
Жеке тұлғаларға берілген, амортизацияланған құны бойынша бааланатын несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	1,242,603	3,971	2,173	826	1,249,573
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	14,713	1,028	506	91	16,338
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	4,558	402	28	4,988
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	3,169	560	28	3,757
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	9,576	160	9,736
- мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	-	-	31,631	432	32,063
	1,257,316	12,726	44,848	1,565	1,316,455
Залалға бөлінген бағалау резерві	(10,548)	(2,914)	(25,254)	(380)	(39,096)
Жеке тұлғаларға берілген, амортизацияланған құны бойынша бааланатын несиелер жиыны	1,246,768	9,812	19,594	1,185	1,277,359
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	73,180	-	-	-	73,180
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер жиыны	73,180	-	-	-	73,180

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2021 жылғы 31 желтоқсан			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	
Ақша қаражаты және оның баламалары				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,478	-	-	6,478
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	23,754	-	-	23,754
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	181,440	-	-	181,440
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	1,792	-	-	1,792
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	832	-	-	832
- рейтингі жоқ	60	-	-	60
	214,356	-	-	214,356
Залалға бөлінген бағалау резерві	(42)	-	-	(42)
Ақша қаражаты және оның баламаларының жиыны (кассандағы ақшалай қаражатты қоспағанда)	214,314	-	-	214,314
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- ААА-дан бастап кредиттік рейтингі бар	7,188	-	-	7,188
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,192	-	-	3,192
	10,380	-	-	10,380
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар жиыны	10,380	-	-	10,380
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық				
- «ААА-» -дан бастап кредиттік рейтингі бар	28,416	-	-	28,416
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	417,259	-	-	417,259
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	12,842	-	-	12,842
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар жиыны – борыштық	458,517	-	-	458,517
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	458,517	-	-	458,517
Банктердегі қаражат				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,292	-	-	6,292
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	216	-	-	216
- рейтингі жоқ	6,497	-	-	6,497
	13,005	-	-	13,005
Залалға бөлінген бағалау резерві	(8)	-	-	(8)
Банктердегі қаражат жиыны	12,997	-	-	12,997

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОКСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2021 жылғы 31 желтоқсан				Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	Құрылған кредиттік- құнсызданған қаржы активтері (POCI-активтер)	
Корпоративтік клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	378,921	68,094	33,156	14,139	494,310
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	13,091	3,225	16,153	-	32,469
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	231	1,223	-	1,454
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	23	50	-	73
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	8,918	-	8,918
- мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	-	-	30,657	-	30,657
	392,012	71,573	90,157	14,139	567,881
Залалға бөлінген бағалау резерві	(3,013)	(7,536)	(55,968)	-	(66,517)
Корпоративтік клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер жиыны	388,999	64,037	34,189	14,139	501,364
Жеке тұлғаларға берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	598,327	17,013	2,405	-	617,745
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	4,305	1,472	214	-	5,991
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	2,019	91	-	2,110
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	1,303	149	-	1,452
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	2,444	-	2,444
- мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	-	-	34,984	-	34,984
	602,632	21,807	40,287	-	664,726
Залалға бөлінген бағалау резерві	(3,692)	(563)	(19,515)	-	(23,770)
Жеке тұлғаларға берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер жиыны	598,940	21,244	20,772	-	640,956
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	35,013	-	-	-	35,013
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер жиыны	35,013	-	-	-	35,013

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

6. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Пайыздық кіріс:		
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс:		
-кредиттік-құнсызданбаған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	214,929	106,460
-кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	5,826	5,265
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	47,407	30,877
Пайыздық кіріс жиыны	268,162	142,602
<i>Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кіріске мыналар жатады:</i>		
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша пайыз	197,401	104,532
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыз	4,988	121
Банктердегі қаражат бойынша пайыз	18,366	7,072
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша пайыздық кірістің жиыны	220,755	111,725
Пайыздық кіріс жиыны	268,162	142,602
Пайыздық шығыс:		
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс	(148,388)	(80,305)
Пайыздық шығын жиыны	(148,388)	(80,305)
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс:		
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыз	(113,210)	(51,118)
Ипотекалық ұйымның төлемдері бойынша пайыздық шығыс	(10,758)	(8,026)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыз	(9,336)	(10,552)
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері бойынша пайыз	(7,064)	(3,149)
Тәртіптелген облигациялар бойынша пайыз	(7,869)	(7,460)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(151)	-
Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс жиыны	(148,388)	(80,305)
	119,774	62,297

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

7. ПАЙЫЗДЫҚ АКТИВТЕР БОЙЫНША КҮТІЛЕТІН КРЕДИТТІК ЗАЛАУҒА БӨЛІНГЕН РЕЗЕРВТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

2021 және 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтынушылық кредиттер	Бизнесі дамыту	Автоөсіме	Банктерге берілген несиелер	Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің жыны
2021 жылғы 1 қантар	82,378	6,526	5,169	13,837	4,781	84	25	112,800
Резерв қалыптастыру/ (резервті қалпына келтіру)*	2,544	7,418	3,822	4,633	1,004	(45)	(25)	19,351
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері *	3,499	172	47	1,557	286	857	-	6,418
Босату әсері **	3,147	330	30	1,126	111	-	-	4,744
Активтерді есептен шығару	(33,760)	(6,642)	(4,557)	(9,139)	(1,036)	(4)	-	(55,138)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	180	373	663	159	228	44	-	1,647
Бағамдық айырма	313	39	25	58	26	4	-	465
2021 жылғы 31 желтоқсан	58,301	8,216	5,199	12,231	5,400	940	-	90,287
2022 жылғы 1 қантар	58,301	8,216	5,199	12,231	5,400	940	-	90,287
Резерв қалыптастыру/ (резервті қалпына келтіру)*	9,283	7,531	6,079	9,489	2,078	(787)	(116)	33,557
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері *	1,478	1,659	640	2,116	1,318	101	220	7,532
Бизнесі біріктіру нәтижесінде сатып алу (4-ескертпе)	-	56	-	2,515	3	-	-	2,574
Босату әсері **	5,157	409	7	1,387	137	3	-	7,100
Активтерді есептен шығару	(13,545)	(11,813)	(5,703)	(3,308)	(2,507)	(62)	-	(36,938)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	307	1,143	379	148	111	44	-	2,132
Бағамдық айырма	1,661	214	168	797	167	6	-	3,013
2022 жылғы 31 желтоқсан	62,642	7,415	6,769	25,375	6,707	245	104	109,257

*2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде танылған резервті қалыптастыру «клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залауға бөлінген резервті қалыптастыру» бабының бөлігі ретінде пайда мен залау туралы жекелеген есепте келтірілген.

** Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконттың амортизациясы (босатылуы).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

8. ҚЫЗМЕТТЕР БОЙЫНША КІРІС/(ШЫҒЫС) ЖӘНЕ КОМИССИЯЛАР

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Төлем карталары	22,422	11,273
Есеп айырысу операциялары	11,058	5,963
Кассалық операциялар	5,150	3,293
Кепілдік беру	4,315	4,277
Сақтандыру полистерін өткізу	3,347	993
Кастодиандық қызмет	271	336
Сейфтік операциялар	177	-
Валюта айырбастау	155	-
Құжаттамалық операцияларды жүргізу	111	193
Сенімгерлік операцияларды жүргізу	76	193
Интернет-банкінг бойынша қызметтер	46	49
Өзге	14	482
Қызметтер мен комиссиялар бойынша алынған кіріс жиыны	47,142	27,052
Төлем карталары	(15,954)	(9,438)
Есеп айырысу операциялары	(2,216)	(961)
Валюта айырбастау	(704)	(96)
Кастодиандық қызмет	(283)	(139)
Құжаттамалық операцияларды жүргізу	(144)	(119)
Өзге	(1,778)	(426)
Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыс жиыны	(21,079)	(11,179)
	26,063	15,873

Қаржы активі немесе міндеттемесі бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылмайтын комиссиялық кіріс қызмет түріне байланысты Банктің шарт шеңберінде орындауға өз міндетін не оны орындау сәтіне, не шамасына қарай танылады:

- есеп айырысу операциялары, кассалық операциялар, төлем карталарымен операциялар бойынша алынатын комиссия, Интернет-банкінг қызметтері бойынша алынатын комиссия, шетел валютасымен жасалатын операциялар үшін алынатын комиссия операция түріне байланысты тарифтерге сәйкес клиенттердің төлем тапсырмаларын орындағаны үшін алынады және операция орындалған сәтінде кіріс ретінде танылады;
- берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша алынатын комиссияны клиент алдын ала төлейді және тиісті кепілдіктің немесе аккредитивтің қолданылу мерзімі ішінде кірістерге жатқызылады.

Шарттар бойынша қалдықтар

Келесі кестеде дебиторлық берешек және клиенттермен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер туралы ақпарат берілген.

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
«Өзге активтердің» құрамына енгізілген дебиторлық берешек (19-ескертпе)	4,606	5,304

9 ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ БОЙЫНША ТАЗА (ЗАЛАЛ)/ПАЙДА

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялардан болған іске асырылмаған пайда	-	5
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілген операциялар бойынша іске асырылған (залал)/пайда	(5,808)	2,635
	(5,808)	2,640

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

10. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ЖҮРГІЗІЛГЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Дилингтік операциялар, нетто	46,255	6,636
Бағамдық айырмалар, нетто	11,224	2,597
	57,479	9,233

11. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫС

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Жалақы	37,948	21,135
Табыс салығынан басқа салықтар	6,415	4,063
Жалдау шығындары	5,660	4,075
Тозу және амортизация	5,228	3,352
Әкімшілік шығыстар	4,540	2,974
Депозиттерге кепілдік беру қорына жарналар	3,306	2,904
Телекоммуникация	2,031	1,471
Жабдықты жөндеу және техникалық қызмет көрсету	1,778	659
Жарнама шығындары	1,658	682
Күзет және дабыл қызметтеріне байланысты шығыстар	1,355	955
Инкассация шығыстары	742	594
Кәсіби қызметтерге жұмсалған шығыстар	668	332
Іссапар шығыстары	383	232
Өкілдік шығыстар	75	87
Өзге шығыстар	2,132	852
	73,919	44,367

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	5,271	-
Уақытша айырмашылықтардың туындауы және қалпына келуі және бағалау резервінің өзгеруі салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	1,559	387
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	6,830	387

2022 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20%-ды құрайды (2021 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жылға табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені есептеу:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	%	2021 жылғы 31 желтоқсан	%
Салық салғанға дейінгі пайда	151,745		19,287	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	30,349	20.00	3,857	20.00
Мемлекеттік және өзге де білікті бағалы қағаздармен жасалатын операциялардан салық салынбайтын пайыздық және өзге де кіріс	(10,120)	(6.67)	(4,883)	(25.32)
Еншілес ұйымдардан алынған дивидендтер	(16,271)	(10.72)		
Шегерілмейтін операциялық және өзге шығыстар	2,872	1.89	1,413	7.33
	6,830	4.5	387	2.01

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС, ЖАЛҒАСЫ

(а) Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

Жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын мерзімдік айырмалар 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеледі.

2022 және 2021 жылдардағы мерзімдік айырманың шамасының өзгеруі мынадай төмендегідей ұсынылуы мүмкін.

	2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	Меншікті капиталдың құрамында көрсетілген	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Төлеуге есептелген сыйақы	16	19	-	35
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	173		1,090	1,263
Болашақ кезеңдерге келтірілген салықтық залал	1,123	(1,123)	-	-
Өзге	353	(59)	-	294
Қаржы активтерінің талаптарын модификациялаудың әсері	182	(111)	-	71
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	52	(80)	-	(28)
Клиенттердің тартылған пайызы төмен қаражат бойынша дисконт	(2,491)	(246)	-	(2,737)
Тәртіптелген облигациялар бойынша дисконт	(6,905)	287	-	(6,618)
Еңбекақы төлеу қоры	-	763	-	763
Пайдалану құқығы нысанындағы актив	-	33	-	33
Пайдалану құқығы нысанындағы міндеттеме	-	(10)	-	(10)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(3,090)	(1,032)	(95)	(4,217)
	(10,587)	(1,559)	995	(11,151)

	2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген	Меншікті капиталдың құрамында көрсетілген	2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық
Төлеуге есептелген сыйақы	27	(11)	-	16
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	(204)	-	377	173
Болашақ кезеңдерге келтірілген салықтық залал	1,123	-	-	1,123
Өзге	282	71	-	353
Қаржы активтерінің талаптарын модификациялаудың әсері	157	25	-	182
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	94	(42)	-	52
Клиенттердің тартылған пайызы төмен қаражат бойынша дисконт	(1,619)	(872)	-	(2,491)
Тәртіптелген облигациялар бойынша дисконт	(7,155)	250	-	(6,905)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(3,609)	192	327	(3,090)
	(10,904)	(387)	704	(10,587)

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы ақша қаражаты	138,526	46,288
ҚРҰБ-дағы «ностро» түріндегі шоттар	411,235	102,884
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	17,609	6,478
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	39,792	23,754
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін кредиттік рейтингі бар	4,172	3,495
- «BB-» бастап «BB+» дейін кредиттік рейтингі бар	950	1,792
- «B-» бастап «B+» дейін кредиттік рейтингі бар	13	832
- кредиттік рейтинг берілмеген	15,040	60
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін басқа банктердегі «ностро» түріндегі шоттардың барлығы	77,576	36,411
Залалға бөлінген бағалау резерві	(59)	(42)
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі барлық шоттар	77,517	36,369
ҚРҰБ-дағы мерзімді депозиттер	488,939	75,061
Барлық ақша қаражаты мен оның баламалары	1,116,217	260,602

Кредиттік рейтингтер «Standard & Poor's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған.

Барлық ақша қаражаты мен оның баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

Кредиттік рейтингі берілмеген басқа банктердегі ағымдағы шоттардағы қаражатты негізінен санкция парағына енгізілмеген ресейлік банктер жалпы сомасы 14,939 миллион теңгеге ұсынады. Осы банктердің рейтингтерін тиісті агенттіктер кері қайтарып алды, берілген кредиттік рейтингтер халықаралық рейтингтік агенттіктер шкаласы бойынша «BB+» - тен «BBB -» - ке дейін кері қайтарып алынғанға дейін сәйкес келді. Банктің бағалауы бойынша осы шоттардан қаражат алу мүмкіндігіне ешқандай шектеулер болған жоқ.

Банк 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары капиталдың 10%-дан асатын 1 банктегі (2021 жылғы 31 желтоқсан: 1 банк) ағымдағы шоттардағы қаражатты орналастырды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагенттегі қалдықтардың жиынтық көлемі 900,174 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 177,945 млн теңге).

Ең төмен резервтерге қойылатын талаптар

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ең төменгі резервтік талаптар ҚРҰБ-ның шығарған нормативтік актілеріне сәйкес есептеледі. Ең төменгі резервтік талаптарды, сондай-ақ Банктің өзге міндеттемелерін орындау үшін Банк Қазақстан Республикасының резиденті немесе бейрезиденті болып табылатын клиенттердің депозиттері мен ағымдағы шоттарындағы қалдықтары бойынша белгіленген ең төмен деңгей ретінде есептелетін, 4 апта ішінде кассадағы ұлттық валютадағы ақша қаражаты сомасының және ҚРҰБ-да ұлттық валютамен ашылған ағымдағы шоттағы қалдық сомасының кемінде орташа мәні деңгейінде сақталатын ақша қаражатын резервтік активтерге орналастырады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ең төменгі резервтік талаптардың сомасы 56,473 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 20,214 млн теңге), ал резервтік активтің сомасы 55,390 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 33,888 млн теңге) құрады.

14. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	689,736	459,078
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	223,679	10,380
Барлық инвестициялық бағалы қағаздар	913,415	469,458

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

14. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР, ЖАЛҒАСЫ

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Атаулы мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	Атаулы мөлшерлеме, %	2021 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары	5-11.0	287,941	5.0-11.0	180,852
Корпоративтік облигациялар	2.13-11.5	116,045	2.11-11.5	118,832
ҚРҰБ-ның дисконттық ноталары		247,543		134,155
<i>Үлестік бағалы қағаздар *</i>				
Қазақстандық компаниялардың акциялары		1,463		537
Халықаралық компаниялардың акциялары		25		24
Банктердің несиелері бойынша кепілге салынған				
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары	7.1-10.5	13,231		-
АҚШ-тың қазынашылық облигациялары	2.1-2.2	23,677	2.5	24,678
		689,925		459,078
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		(189)		-
		689,736		459,078

Все инвестиционные ценные бумаги отнесены к Стадии 1 уровня кредитного риска.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Атаулы мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	Атаулы мөлшерлеме, %	2021 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары	0.60-8.4	36,302	3.88-5.00	3,192
Корпоративтік облигациялар	1.25-4.8	9,559	2.12-11.00	730
		138,415		
		184,276		3,922
Банктердің несиелері бойынша кепілге салынған				
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары	8.4	1,092		
АҚШ-тың қазынашылық облигациялары	1.25-2.22	38,318	2.12	6,458
		39,410		6,458
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		(7)		-
		223,679		10,380

15. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі қаражатқа мыналар жатады:		
- ҚРҰБ-дағы шартты депозит	2,173	216
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	18,562	6,292
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,575	-
- кредиттік рейтингі жоқ	27,236	6,497
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін банктердегі қаражат	54,546	13,005
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(10)	(8)
Банктердегі барлық қаражат	54,536	12,997

Кредиттік рейтингтер «Standard&Poog 's» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған. 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі барлық қаражат кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-дағы шартты депозит «ҚДБ» АҚ мен «ДАМУ ҚДҚ» АҚ арасында бекітілген кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-дан («ҚДБ» АҚ) алынған 329 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 157 млн теңге) және «ДАМУ» Кәсіпкелікті дамыту қоры» АҚ-дан («ДАМУ ҚДҚ» АҚ) алынған 1,844 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 59 млн теңге) мөлшеріндегі қаражатты қамтиды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

15. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ, ЖАЛҒАСЫ

Берілген кредиттік рейтингі жоқ банктер мен басқа да қаржы институттарындағы қаражат

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ басқа банктердегі депозиттер сомасы жалпы сомасы 23,133 миллион теңгеге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 6,497 миллион теңге) кепілді жарналар мен ҚҚБ-ға маржалық қамсыздандыруды қамтиды.

Банктердегі шоттар мен депозиттердің шоғырлануы

Банктің 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банкте қаражаты жоқ (2021 жылы: банкте қаражаты жоқ), оның үлесіне капиталдың 10%-дан астамы тиесілі.

16. ЕНШІЛЕС КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Банк осы жеке қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін шоғырландырылмаған келесі еншілес компанияларды қамтитын банк тобының бас компаниясы болып табылады:

Атауы	Қызмет жүргізетін ел	Қызмет түрі
«Center Project» (бұрын, «BCC-ОУСА») ЖШС	Қазақстан Республикасы	Стресстік активтерді басқару
«BCC Invest» АҚ	Қазақстан Республикасы	Брокерлік-дилерлік қызмет
«Center Leasing» ЖШС	Қазақстан Республикасы	Қаржы лизингі және өзге де қызмет түрлері

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Меншік үлесі, %	Инвестиция сомасы	Меншік үлесі, %	Инвестиция сомасы
«Center Project» ЖШС	100.00	13,313	100.00	13,313
«BCC Invest» АҚ	100.00	21,177	100.00	20,174
«Center Leasing» ЖШС	100.00	19,739	100.00	18,820
		54,229		52,307
Құнсызданудан болған резервті шегергенде		-		-
Еншілес компанияларға инвестициялардың жиыны		54,229		52,307

2011 жылғы желтоқсанда Қазақстанда екінші деңгейдегі банктердің банктердің жұмыс істемейтін (стресстік) активтерін сатып алатын және оларды басқаратын арнайы еншілес компанияларды құруын көздейтін «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банк қызметін және қаржы ұйымдарын тәуекелдерді барынша азайту бөлігінде реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. 2013 жылғы 21 тамызда Банктің «BCC-ОУСА» ЖШС-нің стресстік активтерді басқару жөніндегі арнайы еншілес компаниясы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде тіркелді. 2022 жылғы 25 наурызда «BCC-ОУСА» ЖШС «Center Project» ЖШС болып өзгертілді.

«BCC Invest» АҚ 1998 жылғы мамырда Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапкершілігі шектеулі серіктестік (бұрынғы «KIB ASSET MANAGEMENT» ЖШС) нысанында құрылды. 2006 жылғы 26 қыркүйекте «KIB ASSET MANAGEMENT» ЖШС акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. «BCC Invest» АҚ Компаниясының негізгі қызметі пай қорларының активтерін басқару және инвестициялық портфельді басқару болып табылады. 2022 жыл ішінде Банк Еншілес ұйымның бизнесін кеңейту және банк тобының бизнес синергиясын күшейту мақсатында «BCC Invest» АҚ-ДӨК капиталдандыруды жүргізді. «BCC Invest» АҚ номиналды құны бір акция үшін 2.4174 теңге болатын 415,000,000 дана акция шығарды.

«Center Leasing» ЖШС 2002 жылғы қыркүйекте Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанында құрылды. «Орталық Лизинг» ЖШС негізгі қызметі «Қаржы лизингі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабына сәйкес жүзеге асырылатын лизингтік операцияларды жүргізу болып табылады. Банктің Директорлар Кеңесінің шешіміне сәйкес 2020 жылғы наурызда Банктің «Center Leasing» ЖШС жарғылық капиталына қатысу үлесі сатып алғанға дейін компанияның қатысушылары болып табылатын жеке тұлғалардың үлестерін сатып алу есебінен 100%-ға дейін ұлғайтылды. 2021 жыл ішінде Банк компанияның жарғылық капиталына 9,169 млн теңге мөлшерінде инвестициялық жылжымайтын мүлікті және 4,000 млн теңге мөлшерінде ақшалай қаражатты берді. 2022 жыл ішінде Банк компанияның жарғылық капиталына 919 млн теңге мөлшерінде инвестициялық жылжымайтын мүлік берді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттерге берілген несиелер	2,047,931	1,200,793
Есептелген сыйақы	36,116	31,814
	2,084,047	1,232,607
Залаға бөлінген бағалау резервін шегергенде	(109,153)	(90,287)
Клиенттерге берілген несиелердің жиыны	1,974,894	1,142,320
Банктерге берілген несиелер	13,719	-
Есептелген сыйақы	109	-
Залалға бөлінген бағалау резервін шегергенде	(104)	-
Банктерге берілген несиелердің жиыны	13,724	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	73,180	35,013
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің жиыны	2,061,798	1,177,333

2022 жылғы 31 желтоқсанда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервтердің қозғалысы туралы ақпарат 7-ескертпеде келтірілген.

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несие өнімдерінің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Залаға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залаға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	497,803	(62,642)	435,161
Шағын және орта бизнес	269,789	(7,415)	262,374
Жеке тұлғаларға берілген несиелер			
Ипотекалық кредиттеу (оның ішінде, «7-20-25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша ипотекалық кредиттеу)	629,998	(6,769)	623,229
Тұтынушылық несиелер	382,996	(25,375)	357,621
Бизнесті дамыту	154,760	(6,707)	148,053
Автонесие	148,701	(245)	148,456
	2,084,047	(109,153)	1,974,894

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несие өнімдерінің түрлері туралы ақпарат берілген:

	Залаға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залаға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	439,827	(58,301)	381,526
Шағын және орта бизнес	128,054	(8,216)	119,838
Жеке тұлғаларға берілген несиелер			
Ипотекалық кредиттеу (оның ішінде, «7-20-25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша ипотекалық кредиттеу)	410,596	(5,199)	405,397
Тұтынушылық несиелер	123,912	(12,231)	111,681
Бизнесті дамыту	86,559	(5,400)	81,159
Автонесие	43,659	(940)	42,719
	1,232,607	(90,287)	1,142,320

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Корпоративтік қарыздардың, шағын және орта бизнес несиелерінің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасына талдау келесідей берілген:

	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес		Ипотекалық кредит беру	Тұтынушылық кредиттер	Бизнесі дамыту	Автоөсіме	Жыны
Клиенттерге берілген несиелер								
Мерзімі кешіктірілмеген несиелер	479,776	247,485	619,918	341,925	140,801	146,929	1,976,834	
Мерзімі кешіктірілген несиелер:								
-кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	7,278	3,354	3,554	9,023	2,542	1,219	26,970	
-мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	2,601	1,122	2,656	1,015	195	7,589	
-мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	372	746	2,571	397	43	4,129	
-мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	292	2,225	963	7,254	1,388	131	12,253	
-мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	10,457	13,752	3,695	19,567	8,617	184	56,272	
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін клиенттерге берілген барлық несиелер	497,803	269,789	629,998	382,996	154,760	148,701	2,084,047	
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(62,642)	(7,415)	(6,769)	(25,375)	(6,707)	(245)	(109,153)	
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергендегі клиенттерге берілген барлық несиелер	435,161	262,374	623,229	357,621	148,053	148,456	1,974,894	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Корпоративтік қарыздардың, шағын және орта бизнес несиелерінің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы, жалғасы

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасына талдау келесідей берілген:

Клиенттерге берілген несиелер	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес		Ипотекалық кредит беру	Тұтынушылық кредиттер	Бизнесті дамыту	Автоөсиесі	Жыны
Мерзімі кешіктірілмеген несиелер	383,493	110,817		397,926	102,903	73,595	43,321	1,112,055
Мерзімі кешіктірілген несиелер:								
-кемінде 30 күнге дейін кешіктірілген	31,836	633		2,009	2,659	1,168	155	38,460
-мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	1,454		550	1,002	520	38	3,564
-мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	73		436	739	274	3	1,525
-мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	7,161	1,757		504	1,390	534	16	11,362
-мерзімінен 180 күннен аса кешіктірілген	17,337	13,320		9,171	15,219	10,468	126	65,641
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін клиенттерге берілген барлық несиелер	439,827	128,054		410,596	123,912	86,559	43,659	1,232,607
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(58,301)	(8,216)		(5,199)	(12,231)	(5,400)	(940)	(90,287)
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергендегі клиенттерге берілген барлық несиелер	381,526	119,838		405,397	111,681	81,159	42,719	1,142,320

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервтің өзгеруін талдау

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпоративтік клиенттерге берілген, кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жіктелген кредиттердің құныздануына резервтің мөлшерін айқындау кезінде басшылық пайдаланатын елеулі жорамалдарға мыналар жатады:

- басшылықтың операциялық қызметі тоқтатылмаған бірқатар қарыз алушылар бойынша операциялық қызметтен күтілетін ақша ағындарын бағалауы;
- басшылықтың төлемдерді өткізу күні мен түсу кезеңіндегі кепіл құнын бағалауы: қамтамасыз етуді өткізуден түскен түсімдерді алу кезіндегі кешіктіру орта есеппен 36 айдан 60 айға дейін құрайды;
- 3-сатыдағы кейбір қарыз алушылар үшін Банк алдындағы берешекті өтеу үшін жеткілікті операциялық ақша ағындарын ұлғайту мақсатында әлеуетті инвесторлар мен серіктестерді тарту күтілуде.

3-сатыға енгізілген кредиттер қарыз алушыларды оңалтуға, кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру есебінен өтеуге, сот шешімі бойынша өндіріп алуға бағытталған шараларды қамтитын АСБ-ның жүргізген тексеру нәтижелері бойынша іс-шаралар жоспарына кірді. Банк жоспарға сәйкес қарыз алушылардың келісілген тізбесі бойынша берешекті бес жыл ішінде қайтаруды күтеді. Осы жоспар бойынша Банк реттеушіге тоқсан сайынғы негізде жоспардың орындалу мәртебесі туралы есеп береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервтің өзгеруін талдау, жалғасы

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі ай				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	ПСКО	Барлығы
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,013	7,536	55,968	-	66,517
Кредиттік-құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(934)	934	-	-	-
Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(942)	(124)	1,066	-	-
Резервтерді қалыптастыру	860	5,210	10,695	49	16,814
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,180	60	1,897	-	3,137
Бизнесі біріктіру нәтижесінде сатып алу (4-ескертуге)	-	-	56	-	56
Босату әсері	-	-	5,566	-	5,566
Активтерді есептен шығару	-	-	(25,358)	-	(25,358)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	-	-	1,450	-	1,450
Бағамдық айырма	93	318	1,464	-	1,875
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,270	13,934	52,804	49	70,057

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі ай				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	ПСКО	Барлығы
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,692	563	19,515	-	23,770
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	13	(8)	(5)	-	-
Кредиттік-құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(626)	635	(9)	-	-
Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(300)	(636)	936	-	-
Резервтерді қалыптастыру	3,570	1,018	11,891	380	16,859
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	3,848	102	225	-	4,175
Бизнесі біріктіру нәтижесінде сатып алу (4-ескертуге)	-	1,168	1,350	-	2,518
Босату әсері	-	-	1,534	-	1,534
Активтерді есептен шығару	-	-	(11,580)	-	(11,580)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	-	-	682	-	682
Бағамдық айырма	351	72	715	-	1,138
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	10,548	2,914	25,254	380	39,096

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервтің өзгеруін талдау, жалғасы

	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі ай			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер				
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	1,212	5,792	81,900	88,904
Кредиттік-құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(1)	2,694	(2,693)	-
Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	-	(1,700)	1,700	-
Резервтерді қалыптастыру/(резервтерді қалпына келтіру)	490	228	9,244	9,962
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,298	482	1,891	3,671
Босату әсері	-	-	3,477	3,477
Активтерді есептен шығару	-	-	(40,402)	(40,402)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	-	-	553	553
Бағамдық айырма	14	40	298	352
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,013	7,536	55,968	66,517

	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған он екі ай			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Кредиттік- құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	3-саты Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залал	
Жеке тұлғаларға берілген несиелер				
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	4,281	1,025	18,565	23,871
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	30	(17)	(13)	-
Кредиттік-құнсызданбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	(30)	374	(344)	-
Кредиттік-құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалға өту	-	(357)	357	-
Резервтерді қалыптастыру/(резервтерді қалпына келтіру)	(3,023)	(511)	12,948	9,414
Қайта құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	2,417	46	284	2,747
Босату әсері	-	-	1,267	1,267
Активтерді есептен шығару	-	-	(14,736)	(14,736)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	-	-	1,094	1,094
Бағамдық айырма	17	3	93	113
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,692	563	19,515	23,770

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(в) Жалпы баланстық құнның өзгеруін талдау

Бұдан әрі клиенттерге бір жыл ішінде берілген несиелердің жалпы баланстық құнындағы елеулі өзгерістер залаға бөлінген бағалау резервтерінің өзгеруіне қалай ықпал еткені түсіндіріледі:

Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер

- 2022 жылдың 12 айында клиенттерге берілген несиелер көлемі корпоративтік клиенттер мен шағын және орта бизнестің несиелері портфелінің жалпы баланстық құнының 349,232 млн теңгеге өсуіне, 12 айлық негізде бағаланатын шығынға арналған резервтің тиісті ұлғаюы 3,671 млн теңгені құрады. 2022 жылғы 29 сәуірде «Альфа-Банк» ЕБ » АҚ-мен жасалған талап ету құқықтарын беру жөніндегі шарттар шеңберінде алынған несиелер көлемі корпоративтік клиенттер мен шағын және орта бизнестің несиелер портфелінің жалпы баланстық құнының 62,110 млн теңгеге өсуіне әкелді. «Еco Center Bank» АҚ-мен бақылауды сатып алған күннен бастап «Еco Center Bank» АҚ-ның банкке қосылу күніне дейінгі кезеңде (2022 жылғы 5 қыркүйек) жасалған талап ету құқықтарын беру жөніндегі шарттар шеңберінде алынған несиелер көлемі корпоративтік клиенттер мен шағын және орта бизнестің кредиттері портфелінің жалпы баланстық құнының 22,101 млн теңгеге өсуіне әкелді. «Еco Center Bank» АҚ-ның Банкке қосылуы нәтижесінде алынған несиелер көлемі корпоративтік клиенттер мен шағын және орта бизнестің несиелері портфелінің жалпы баланстық құнының 3,383 млн теңгеге өсуіне әкелді (4-ескертеме).
- 2022 жылдың 12 айында өтелген несиелер көлемі корпоративтік клиенттер мен шағын және орта бизнестің несиелері портфелінің жалпы баланстық құнының 211,757 млн теңгеге төмендеуіне, 12 айлық негізде бағаланатын шығын резервінің тиісті төмендеуіне әкеліп, 342 млн теңгені құрады.
- Жалпы баланстық құны 25,358 млн теңге болатын кредиттерді есептен шығару 3-сатыға жатқызылған кредиттердің шығындары үшін бағалау резервінің сол сомада азаюына әкелді.

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

- 2022 жылдың 12 айында клиенттерге берілген несиелер көлемі бөлшек сегменттің кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 570,241 млн теңгеге өсуіне, 12 айлық негізде бағаланатын шығынға арналған резервтің тиісті ұлғаюына әкеліп, 4,175 млн теңгені құрады. 2022 жылғы 20 сәуірде «Альфа-Банк» ЕБ » АҚ-мен жасалған талап ету құқықтарын беру жөніндегі шарттар шеңберінде алынған несиелер көлемі бөлшек сегменттің кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 90,000 млн теңгеге өсуіне әкелді. Бақылауды сатып алған күннен бастап «Еco Center Bank» АҚ банкке қосылған күнге дейін (2022 жылғы 5 қыркүйек) «Еco Center Bank» АҚ-мен жасалған талап ету құқықтарын беру жөніндегі шарттар шеңберінде алынған несиелер көлемі бөлшек сегменттің кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 110,862 млн теңгеге өсуіне әкелді.
- 2022 жылдың 12 айында өтелген несиелер көлемі бөлшек сегменттің кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 107,794 млн теңгеге төмендеуіне, 12 айлық негізде бағаланатын залалдарға арналған резервтің тиісті төмендеуіне әкелді, 795 млн теңгені құрады.
- Жалпы баланстық құны 11,580 млн теңгені құрайтын кредиттерді есептен шығару 3-сатыға жатқызылған кредиттердің шығындары үшін бағалау резервінің сол сомада азаюына әкелді.

(г) Қамтамасыз етуді және несие қабілеттілігін арттырудың басқа құралдарын талдау

(i) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер

Корпоративті клиенттерге берілген несиелер мәміле түріне байланысты әр түрлі кепілдіктермен қамтамасыз етіледі. Корпоративті және шағын және орта бизнес клиентінің жалпы несиелік қабілеттілігі, әдетте, оған берілген кредит сапасының ең маңызды көрсеткіші болып табылады. Дегенмен, қамтамасыз ету қосымша кепілдіктерді білдіреді және Банк корпоративтік қарыз алушылар мен шағын және орта бизнес қарыз алушыларынан оны ұсынуды сұрайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Қамтамасыз етуді және несие қабілеттілігін арттырудың басқа құралдарын талдау, жалғасы

(и) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Бұдан әрі кестелерде корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер бойынша (залалға бөлінген резервті шегергенде), қамтамасыз ету түрлері бойынша кредиттің сапасын арттырудың қамтамасыз етілуі және басқа да құралдары туралы ақпарат ұсынылады.

2022 жылғы 31 желтоқсан	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны: есеп беру күні жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әділ құны: несие берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Әділ құны анықталмаған
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер				
Ақша қаражаты мен депозиттер	18,582	18,582	-	-
Жылжымайтын мүлік	249,974	249,974	-	-
Көлік құралдары	5,111	5,111	-	-
Жабдық	47,790	47,790	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	54,282	-	-	54,282
Болашақ шарттар бойынша кіріс	14,531	-	-	14,531
Айналымдағы тауарлар	11,092	-	-	11,092
Сатылатын бағалы қағаздар	7,256	7,256	-	-
Жер қойнауын пайдалану құқықтары	4,540	4,540	-	-
Өзге қамтамасыз ету	5,762	-	5,762	-
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарысыз	16,241	-	-	16,241
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несиелер	435,161	333,253	5,762	96,146
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер				
Ақша қаражаты мен депозиттер	18,153	18,153	-	-
Жылжымайтын мүлік	151,260	151,260	-	-
Көлік құралдары	1,508	1,508	-	-
Жабдық	2,909	2,909	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	23,244	-	-	23,244
Айналымдағы тауарлар	7,502	-	-	7,502
Өзге қамтамасыз ету	9	-	9	-
Келісімшарттық ағындар	3,152	-	-	3,152
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарысыз	54,637	-	-	54,637
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	262,374	173,830	9	88,535
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	697,535	507,083	5,771	184,681

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОКСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Қамтамасыз етуді және несие қабілеттілігін арттырудың басқа құралдарын талдау, жалғасы

(і) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны: есеп беру күні жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әділ құны: несие берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Әділ құны анықталмаған
2021 жылғы 31 желтоқсан				
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер				
Ақша қаражаты мен депозиттер	1,589	1,589	-	-
Жылжымайтын мүлік	243,564	243,564	-	-
Көлік құралдары	492	492	-	-
Жабдық	41,850	41,850	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	58,940	-	-	58,940
Болашақ шарттар бойынша кіріс	16,751	-	-	16,751
Айналымдағы тауарлар	619	-	-	619
Жер қойнауын пайдалану құқықтары	14,221	14,221	-	-
Өзге қамтамасыз ету	1,790	-	1,790	-
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарысыз	1,710	-	-	1,710
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несиелер	381,526	301,716	1,790	78,020
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер				
Ақша қаражаты мен депозиттер	8,542	8,542	-	-
Жылжымайтын мүлік	97,081	97,081	-	-
Көлік құралдары	314	314	-	-
Жабдық	2,332	2,332	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	6,406	-	-	6,406
Айналымдағы тауарлар	382	-	-	382
Өзге қамтамасыз ету	321	-	321	-
Келісімшарттық ағындар	296	-	-	296
Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарысыз	4,164	-	-	4,164
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	119,838	108,269	321	11,248
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	501,364	409,985	2,111	89,268

Бұрын келтірілген кестелер артық қамтамасыз ету құнын жояды. ҚРҰБ-ның ұсынымдарына сәйкес болашақ шарттар бойынша кірістер түріндегі қамтамасыз ету жеткіліксіз болып табылады және резервтерді есептеу кезінде пайдалануға болмайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпоративтік клиенттерге берілген таза баланстық құны 14,531 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 16,751 млн теңге) несиелер болашақ шарттар бойынша кіріспен қамтамасыз етілді.

«Қамтамасыз етусіз және несие сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз» бабындағы кестеде көрсетілген сома кепілсіз несиелер мен толық көлемде қамтамасыз етілмеген несиелердің бөліктерін қамтиды.

Несиелердің көп бөлігі үшін кепілдіктің әділ құны есеп беру күніндегі жағдай бойынша анықталды. Сондай-ақ, Банкте несие берілген күні әділ кепіл құны бағаланған және кейіннен кепіл құнын бағалау жүргізілмеген несиелер, сондай-ақ әділ кепіл құны анықталмаған және анықталмайтын несиелер бар. Қамтамасыз ету құны туралы ақпарат, егер мұндай бағалау жүргізілсе, оның қай күн бағаланғанына байланысты ұсынылады.

Кепілдіктің бірнеше түрі бар несиелер бойынша ақпарат кредиттік залалды бағалау үшін ең маңызды қамтамасыз ету түрі бойынша ашылады. Жеке тұлғалардан, мысалы, кәсіпорындардың қарыз алушыларының акционерлерінен алынған кепілгерліктер кредиттік залалды бағалау кезінде есепке алынбайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Қамтамасыз етуді және несие қабілеттілігін арттырудың басқа құралдарын талдау, жалғасы

(i) *Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы*

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттердің таза баланстық құны 37,924 млн теңгені (2021 жыл: 48,328 млн теңге) құрады, ал осы кредиттерге қатысты қолда бар қамтамасыз ету құны (негізінен коммерциялық жылжымайтын мүлік) артық қамтамасыз ету құнын қоспағанда, 37,924 млн теңгені (2021 жыл: 48,328 млн теңге) құрады. Әрбір несие бойынша кепілмен қамтамасыз ету құны кредиттің баланстық құнымен шектеледі.

Банк 2022 жыл ішінде кепілмен қамтамасыз етуге қатысты қолданылатын саясатқа өзгерістер енгізбеді.

(ii) *Жеке клиенттерге берілген несиелер*

Ипотекалық несиелер тиісті тұрғын үймен қамтамасыз етілген. Бизнесі дамытуға берілген несиелер жылжымайтын мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автокөлік сатып алуға арналған несиелер тиісті автокөліктердің кепілімен қамтамасыз етілген. Тұтынушылық несиелер, әдетте, тиісті мүліктің кепілімен, ал кейбір жағдайларда мүлікті, қолма-қол ақшаны және көлік құралдарын қоса алғанда, активтердің кепілімен қамтамасыз етіледі.

Ипотекалық несиелер

Ипотекалық несиелер портфелінің құрамына таза баланстық құны 739 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 1,884 млн теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті несиелердің таза баланстық құнынан аз несиелер енгізілген. Көрсетілген несиелер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 187 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 899 млн теңге).

Басшылық ипотекалық несиелер бойынша таза баланстық құны 622,490 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 403,511 млн теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есеп беру күніндегі жағдай бойынша тиісті несиелердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Автонесие

Автонесие беру портфелінің құрамына таза баланстық құны 2,456 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 49 млн теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті несиелердің таза баланстық құнынан аз несиелер енгізілген. Көрсетілген несиелер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 2,359 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 7 млн теңге).

Басшылық автокредит беру бойынша таза баланстық құны 146,000 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 42,670 млн теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есеп беру күніндегі жағдай бойынша тиісті несиелердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Тұтынушылық кредиттер

Тұтынушылық кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 208,384 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 58,639 млн теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер енгізілген. Көрсетілген несиелер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 135 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 696 млн теңге).

Басшылық тұтынушылық несиелер бойынша таза баланстық құны 149,237 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 53,042 млн теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша тиісті несиелердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Бизнесі дамыту

Бизнес-даму портфелінің құрамына таза баланстық құны 58,006 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 18,572 млн теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті несиелердің таза баланстық құнынан аз несиелер енгізілген. Көрсетілген несиелер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 34,981 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 4,214 млн теңге).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Қамтамасыз етуді және несие қабілеттілігін арттырудың басқа құралдарын талдау, жалғасы

(ii) Жеке клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Басшылық бизнесті дамыту несиелері бойынша таза баланстық құны 90,047 млн теңгені (2021 жылғы 31 желтоқсан: 62,587 млн теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша тиісті несиелердің баланстық құнына кем дегенде тең деп есептейді.

Жеке клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер

Келесі кестеде несие сомасы мен кепілмен қамтамасыз ету құны («LTV коэффициенті») арасындағы қатынасты ескере отырып, жеке клиенттерге берілген кредиттік және құнсызданған кредиттер туралы ақпарат берілген. LTV коэффициенті несиемен жалпы баланстық құнының кепілдік құнына қатынасы ретінде есептеледі. Кепіл құнын бағалау осы кепілдікті алуға және сатуға байланысты кез келген шығындарды жояды. Кредиттік-құнсызданған кредиттер үшін кепіл құны ең соңғы бағалау негізінде айқындалады.

	2022 жыл	2021 жыл
Кредиттік-құнсызданған кредиттер		
Несие сомасының кепіл құнына қатынасы (LTV коэффициенті)		
Кемінде 50%	10,473	8,361
51-70%	1,834	1,787
70%-150%	1,606	3,711
150%-дан артық	6,866	6,911
Жиыны	20,779	20,770

Алынған қамтамасыз ету

Банк 2022 жыл ішінде клиенттерге берілген кредиттердің 10,228 млн теңге (2021 жыл: 5,919 млн теңге) таза баланстық құнымен қамтамасыз етілуін бақылау арқылы бірқатар активтерді сатып алды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған қамтамасыз етудің мөлшері 18,911 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: алынған активтердің 28,007 млн теңгесі) (19-ескертпе).

(iii) Банктерге берілген несиелер

	2022 жылғы 31 желтоқсан
- «BB-» -дан «BB+»-ге дейін рейтингі бар	1,382
- берілген кредиттік рейтингіс жоқ (Қазақстан Республикасының және Тәжікстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері)	12,446
	13,828
Залалға бөлінген бағалау резервін шегергенде	(104)
	13,724

Банктерге берілген несиелер несиелік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады.

(д) Кредиттік портфельді талдау

Банк 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 3 қарыз алушыны немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобын (2021 жылғы 31 желтоқсан: 11) иеленеді, олардың кредиттері бойынша қалдықтары капиталдың 10%-дан астамын құрайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагенттерден несиелердің жиынтық көлемі 147,250 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 309,736 млн теңге).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(д) Кредиттік портфельді талдау, жалғасы

Экономика салалары мен географиялық аймақтар бойынша кредиттерді талдау

Несиелер негізінен Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың мынадай салаларында қызмет жүргізетін клиенттерге берілді.

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Жеке тұлғалар	1,316,455	664,726
Сауда	171,503	78,270
Қаржылық қызметтер	77,501	73,773
Энергетика	74,346	20,749
Жылжымайтын мүлікті жалға беру	63,312	65,423
Өндіріс	43,837	20,755
Жабдықтарды тасымалдау және қызмет көрсету бойынша қызметтер	42,498	59,195
Мұнай-газ өнеркәсібі	39,157	51,564
Өнеркәсіптік құрылыс	36,039	17,783
Тамақ өнеркәсібі	27,473	14,231
Бағалы металдарды өндіру	26,141	21,213
Көлік және телекоммуникация	25,297	55,939
Тұрғын үй құрылысы	23,774	24,409
Металлургия	14,060	10,821
Ауыл шаруашылығы	10,512	17,046
Машина жасау	3,474	2,947
Өзге	88,668	33,763
Барлығы	2,084,047	1,232,607
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(109,153)	(90,287)
	1,974,894	1,142,320

Кепіл ретінде алынған активтердің әділ құны және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы кері РЕПО келісімдерінің баланстық құны:

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны	Несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әділ құны
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары	33,434	32,587	35,013	34,370
ҚРҰБ-ның дисконттық ноталары	3,002	3,002	-	-
Корпоративтік облигациялар	36,744	36,232	-	-
	73,180	71,821	35,013	34,370

(е) Несиелерді өтеу мерзімі

Есепті күнгі жай-күйі бойынша кредиттік портфельді құрайтын несиелерді өтеу мерзімі 27-ескертпеде берілген және есепті күннен бастап кредиттік шарттар бойынша өтеу күніне дейінгі уақыт кезеңін білдіреді. Банк беретін несиелердің қысқа мерзімді сипаттамасын ескерсек, көрсетілген несиелердің бір бөлігінің мерзімі ұзартылуы мүмкін. Сәйкесінше несиелерді өтеудің нақты мерзімі кредиттік шарттарда көрсетілген өтеу мерзімдерінен айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

(ж) Активке қатысты жалғастыру

Қазақстан Республикасы Президентінің «Президенттің бес әлеуметтік бастамасы» атты халыққа үндеуінде көрсетілген «Әрбір отбасына баспана лаудың жаңа мүмкіндіктерін беру» атты бірінші бастаманың міндеттерін іске асыру мақсатында, ҚРҰБ 2018 жылғы 31 мамырдағы Қаулысына сәйкес «7-20-25». «Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» бағдарламасы (бұдан әрі – «Бағдарлама») бекітілді. Аталған бағдарламаның операторы болып «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ (бұдан әрі - «Оператор») танылады.

Осы Бағдарлама қазақстандықтарға екінші деңгейдегі банктер (ЕДБ) арасындағы ипотекалық қарыздар бойынша қолданыстағы талаптармен салыстырғанда едәуір бейілді талаптармен бірнеше нарықта меншігіне жылжымайтын мүлік сатып алуға мүмкіндік береді.

Банк Бағдарламаның талаптарына сәйкес келетін қарыз береді: банктік қарыз шарттарына қарыз алушының кредитті өтеу міндеттері мен жауапкершілігін қосады; өтем жасау кестесін белгілейді және әр қарыз бойынша ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес ақпарат пен құжаттарды қамтитын кредиттік досье жүргізуді қамтамасыз етеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(ж) Активке қатысты жалғастыру, жалғасы

Қарыз бергеннен кейін Банк келісімге сәйкес Операторға құжаттарды тапсыру арқылы 10 жұмыс күні ішінде 1 рет қарыздар бойынша талап ету құқығын тапсыруы тиіс.

Бағдарламаға және Оператормен жасалаған Сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Банк берілген қарыздар бойынша сенімгерлікпен басқаруды жүзеге асырады және кредиттік досьені тиісті дәрежеде сақтауды қамтамасыз етеді. Сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы Сенімгерлікпен басқару шартында белгіленген мөлшерде және мерзімде төленеді және әр айдың соңындағы активтердің баланстық құнының 4%-ды құрайды. Қарыз алушылар пайыздық сыйақыны ішінара төлеген жағдайда сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы төленген пайыздарға пропорционалды түрде есептеледі.

Банк кредиттер бойынша негізгі борыш пен сыйақы 90 күнтізбелік күннен астам мерзімге кешіктірілген кезде берілген ипотекалық кредиттер бойынша талап ету құқығын кері сатып алуға міндетті.

Бағдарлама бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақының жылдық номиналды мөлшерлемесі: 7%;
- Кредиттеу мерзімі: 25 жылға дейін; бастапқы жарна: кепілге берілетін тұрғын үй құнының 20-нан төмен не жоғары болмауы қажет;
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны: Астана, Алматы, Атырау, Ақтау, Шымкент қалалары үшін – 25 млн теңге және ҚР басқа қалалары үшін - 15 млн теңге;
- Кепілдік қамсыздандыру : бірінші нарықта сатып алынатын жылжымайтын мүлік;
- Қарыз беру және оған қызмет көрсету үшін алынатын комиссия: алынбайды.

Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

- Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
- Расталған кірісі болуы тиіс;
- Ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болуы тиіс;
- Төмендегілерді қоспағанда , Қазақстан Республикасының аумағында жеке меншік құқығымен тиесілі тұрғын үйдің болмауы: отбасының әрбір мүшесі үшін пайдалы ауданы 15 шаршы метрден төмен болатын жатақханаларда бөлменің болуы; құлауға жақын апатты жағдайдағы тұрғын үйлердің болуы, бұл аталған тұрғын үй орналасқан жердің жергілікті атқарушы органының анықтамасына сәйкес расталуы қажет.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «7-20-25» бағдарламасы бойынша 315,119 млн теңгеден астам сомаға 24,174 қарыз берілді (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 192,361 млн теңгеден астам сомаға 15,619 қарыз берілді).

Қазақстандықтардың тұрғын үй сатып алу мүмкіндіктерінің ауқымын кеңейту мақсатында 2018 жылғы 28 желтоқсанда Банк «Баспана Хит» тұрғын үй алуға ипотекалық кредит беру бағдарламасын іске қосты. Аталған бағдарлама бойынша бірінші, сонымен қатар екінші тұрғын үй нарығында жалжымайтын мүлік сатып алу үшін қарыз беру көзделген.

«Баспана Хит» бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақы мөлшерлемесі келесі формула бойынша есептеледі: ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі + 175 базистік тармақ;
- Кредиттеу мерзімі: 15 жылға дейін; бастапқы жарна: сатып алынатын тұрғын үй құнының кемінде 20%;
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны: Астана, Алматы, Атырау, Ақтау, қалалары үшін – 25 млн теңге және ҚР басқа қалалары үшін - 15 млн теңге;

Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:

- Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
- Расталған кірісі болуы тиіс;
- Ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болуы тиіс.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

17. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(ж) Активке қатысты жалғастыру, жалғасы

«Баспана Хит» бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары, жалғасы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Баспана Хит» бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 149,853 млн теңгеге 14,504 кредит берілді (2021 жылғы 31 желтоқсанда Банк 160,769 млн теңгеден астам сомаға 15,731 кредит берді).

2021 жылы «Баспана Хит» бағдарламасы екінші деңгейдегі банктердің берілген лимиттерді толық игеруіне байланысты аяқталды.

(з) Қаржылық активтерді беру

2022 жылы Банк ипотекалық кредиттер портфелін олардың баланстық құны бойынша сатуды жүзеге асырды, олар бойынша қалдық жыл соңында 406,109 млн теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 311,631 млн теңге) құрады, және сатып алушыға кредиттер 90 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген жағдайда, оларды кері сатып алу немесе жекелеген кредиттерді айырбастау бойынша кепілдік берді. Кері сатып алу немесе ауыстыру сомасы шектелмейді. Кері сатып алу қарыздың сатып алынған күнгі номиналдық құны (негізгі борыш пен есептелген сыйақының төленбеген сомасы) бойынша жүзеге асырылады.

Банк берілген активтерге меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бермегенін және өзінде сақтамағанын, әсіресе кредиттер тәуекелді бермегенін, бірақ берілген активтерге бақылау жасау құқығын қатысуын жалғастыруы берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтындықтан. Банктің активтерге қатысуын жалғастыру көлемі Банк кері қайтаруға міндетті болуы мүмкін алынған өтемнің ең жоғарғы сомасы мөлшерінде белгіленеді. Банк кепілдіктің құнын айтарлықтай жоғары деп есептейді және бұл кепілдік Оператордың өзіне берілген активті сатуына жол бермейді, өйткені бұл сатудың мақсаттылығы болмайды.

Банктің көрсетілген берілген портфельге үздіксіз қатысуы клиенттерге 406,109 млн теңге мөлшерінде берілген несиелер құрамындағы қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте көрсетіледі, бұл басқа міндеттемелердің құрамына енгізілген жалғасып жатқан қатысудың тиісті міндеттемесіне тең (24-ескертпе).

Банк берілген ипотекалық портфельдің баланстық құны оның әділ құнын көрсететінін анықтады.

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Ғимараттар мен құрылыстар, жер	Жиһаз және жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/ бастапқы құны						
2021 жылғы 1 қаңтар	23,461	19,926	13	-	11,610	55,010
Сатып алу	-	2,081	94	-	1,902	4,077
Аударымдар	-	97	(94)	-	-	3
Істен шығу	(8,512)	(1,883)	-	-	(367)	(10,762)
2021 жылғы 31 желтоқсан	14,949	20,221	13	-	13,145	48,328
Сатып алу	4,201	5,501	-	-	4,210	13,912
Ішкі қозғалыс	-	12	(12)	-	-	-
Бизнесі біріктіру кезінде сатып алу (4-ескертпе)	3,391	8,683	9	-	7,595	19,678
Еншілес банктен бірігу күніне дейін пайдалану құқығы нысанында активтерді сатып алу	-	-	-	3,757	-	3,757
Істен шығу	(3,359)	(1,333)	-	-	(173)	(4,865)
2022 жылғы 31 желтоқсан	19,182	33,084	10	3,757	24,777	80,810

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР, ЖАЛҒАСЫ

	Ғимараттар мен құрылыстар, жер	Жиһаз және жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Жіныны
Жинақталған тозу, амортизация						
2021 жылғы 31 қаңтар	(128)	(10,753)	-	-	(6,506)	(17,387)
Бір жылға есептеу	(178)	(2,328)	-	-	(1,104)	(3,610)
Істен шығу	51	1,862	-	-	367	2,280
2021 жылғы 31 желтоқсан	(255)	(11,219)	-	-	(7,243)	(18,717)
Бір жылға есептеу	(151)	(3,193)	-	(14)	(1,870)	(5,228)
Бизнесті біріктіру кезінде сатып алу (4-ескертілме)	(82)	(271)	-	(397)	(393)	(1,143)
Істен шығу	335	1,178	-	-	173	1,686
2022 жылғы 31 желтоқсан	(153)	(13,505)	-	(411)	(9,333)	(23,402)
Таза баланстық құн						
2022 жылғы 31 желтоқсан	19,029	19,579	10	3,346	15,444	57,408
Таза баланстық құн	14,694	9,002	13	-	5,902	29,611

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама, патенттер және лицензиялар кіреді.

Банк 2022 жыл ішінде өзінің ғимараттары мен құрылыстарын қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтаған кезде, екі тәсілді пайдаланды: нарықтың болуы талаптарымен ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін нарықтық ақпаратты қолдану арқылы салыстыру тәсілі және қайта бағаланатын объектілер үшін нарықтық аналогтар болмаған кезде шығындық тәсіл. 2022 жылы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы сәйкесінше 19,894 млн теңгені және 14,694 млн теңгені құрады. Егер Банктің ғимараттары мен құрылыстары бастапқы бағасы бойынша бағаланатын болса, олардың баланстық құны 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша сәйкесінше 15,989 млн теңгені және 12,079 млн теңгені құрайтын еді.

Ғимараттар мен құрылыстардың әділ құны әділ құн сатысының 2-ші және 3-ші деңгейіне жатады.

19. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржы активтері		
Халықаралық төлем жүйесімен өзара есеп айырысу (VISA International, Mastercard)	2,779	6,554
Меншікті активтерді сатуға байланысты туындаған дебиторлық берешек	13,832	7,409
Өзге дебиторлық берешек	4,091	3,968
Есептелген комиссия	4,606	5,304
Вестерн Юнион және басқа да электрондық аударымдар	956	373
	26,264	23,608
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(793)	(1,614)
	25,471	21,994
Өзге қаржылық емес активтер		
Алынған қамтамасыз ету	18,911	28,007
Бірлескен ынтымақтастық шарты бойынша дебиторлық берешек	10,006	10,006
Берілген аванстар	10,451	1,237
Пайдаға салынатын салықтан басқа, өтеуге салынатын салықтар	1,121	381
Алуға алынған қамтамасыз ету бойынша төлем	328	1,179
Тауарлық-материалдық қорлар	365	23
Өзге активтер	8	1,154
	41,190	41,987
Залалға бөлінген резерв	(3,113)	-
	63,548	63,981

Банк 2020 жылғы мамырда жалпы сомасы 10,006 млн теңгені құрайтын көп функционалды тұрғын үй кешенін салу үшін жер телімдерін сату бойынша «РАМС Қазақстан» ЖШС құрылыс компаниясымен ортақ ынтымақтастық туралы шарт жасады. Шарттың талаптарына сәйкес жер телімдерінің төлемі ақшалай емес нысанда, тұрғын үй кешенінің тұрғын және тұрғын емес жайларының бір бөлігін Банктің меншігіне беру арқылы жүргізіледі. Ақшалай емес өтем сатылатын күнгі әділ құны бойынша бағаланды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

19. ӨЗГЕ АКТИВТЕР, ЖАЛҒАСЫ

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 24,774 млн теңге мөлшеріндегі өзге де қаржы активтері кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 20,286 млн теңге), кредиттік тәуекелдің 2-сатысына жатқызылған қаржы активтері жоқ (2021 жылғы 31 желтоқсан: 2,042 млн теңге), 1,490 млн теңге кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 1,280 млн теңге).

Басқа қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтің өзгеруі мынадай түрде ұсынылған:

2022 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
1 қаңтардағы қалдық	(96)	(420)	(1,098)	(1,614)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	96	420	-	516
Есептен шығару	-	-	305	305
31 желтоқсандағы қалдық	-	-	(793)	(793)

2021 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
1 қаңтардағы қалдық	(705)	(70)	(858)	(1,633)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	609	(350)	(1,847)	(1,588)
Есептен шығару	-	-	1,607	1,607
31 желтоқсандағы қалдық	(96)	(420)	(1,098)	(1,614)

Алынып қойылған қамсыздандыру. Алынып қойылған қамсыздандырудың құрамына Банк құнсызданған несиелер бойынша өзінің міндеттемелерінің орнына қабылдаған жылжымайтын мүлік түріндегі қамсыздандыру кіреді. Осы активтер бастапқыда әділ құны бойынша есепке алынады және кейін сатуға арналған шығысты есептен шығарғандағы әділ құны мен баланстық құнының қайсысы аз болса, сол бойынша есепке алынады. Банктің саясаты аталған активтерді барынша қысқа мерзімде сатуды көздейді.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнды айқындау кезінде осындай жылжымайтын мүлікке соңғы мәмілелердің бағаларын көрсететін салыстырмалы тәсіл және мынадай жорамалдарды қамтитын кіріс тәсілі пайдаланылды:

- Нарықтық жалға беру акысының мөлшері және толықтыру коэффициенті есепке алынған акша ағынының шамасы;
- Күтілетін акша ағынының келтірілген құнын анықтау үшін 15,9% мөлшерінде дисконттау мөлшерлемесі қолданылды.

Алынып қойылған қамсыздандыру бойынша алынуға тиісті төлем. Алынып қойылған қамсыздандыру бойынша төлем сатып алу процесі аукцион өткізу арқылы жүргізілетін алынып қойылған мүлік бойынша алдын ала төлем түрінде көрсетілген.

20. БАНКТЕР МЕН ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН ЕСИЕЛЕРІ

	Атаулы пайыздық мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	Атаулы пайыздық мөлшерлеме, %	2021 жылғы 31 желтоқсан
Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер	1.00-8.78	67,117	1.00-4.50	25,934
Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар	16.50-21.45	40,955	10.35-11.55	27,343
Банктердің корреспонденттік шоттары		42,185	-	1,670
ҚРҰБ-дан алынған қарыз	16.75	10	9.75	10
Жинақталған пайыздық шығын		1,619		414
		151,886		55,371

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

20. БАНКТЕР МЕН ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН НЕСИЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер

Банктерден және қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ (бұдан әрі - «ДАМУ»), «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ (бұдан әрі - «ҚДБ» АҚ), «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ (бұдан әрі - «ӨДҚ АҚ»), «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ-дан (бұдан әрі - «АКК АҚ») алынған ұзақ мерзімді несиелер жылдық 1.0%-8.78%-бен 27,719 млн теңге сомасына, өтеу мерзімі 2023-2035 жж., өтеу мерзімі 2034-2037 жылдар, жылдық 1.0%-2.0%-бен 10,901 млн теңге сомасына, 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2052 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-бен 27,500 млн теңге және 2023 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен тиісінше 997 млн теңге (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 14,141 млн теңге, 11,793 млн теңге, тиісінше) сомасына ұсынылған. Банк 2022 және 2021 жылдар ішінде белгіленген өтеу кестелеріне сәйкес негізгі қарыз және сыйақы төлемдерін жүзеге асырды. «ДАМУ» АҚ қарыздары борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілмеген.

2022 жылғы 29 сәуірде «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-мен жасалған талаптар құқықтарын беру жөніндегі шарт шеңберінде ДАМУ-дан 8,100 млн теңге мөлшеріндегі қарыз Банкке берілді. Бұл қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша танылды, оның ішінде екінші деңгейдегі банктер үшін қолжетімді мемлекеттік кредиттеу бағдарламалары шеңберінде қаражат тарту туралы жорамалды қолдану жеке нарықтық сегмент болып табылады.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Банк 2052 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-бен 27,500 млн теңге сомасына «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-дан (бұдан әрі - «ӨДҚ АҚ») ұзақ мерзімді несие алды. Қарыз халыққа жеңілдікпен автокредит беру шеңберінде жеке тұлғаларды кейіннен қаржыландыру үшін алынды.

Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған қарыздар 14,323 млн теңге сомасына борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (16-ескертпе).

Банк 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде «ҚДБ» АҚ-дан ұзақ мерзімді қарыздың қосымша транштарын алған жоқ. Қарыз өңдеу өнеркәсібі секторында жұмыс істейтін ірі кәсіпкерлік субъектілерін (бұдан әрі - «ІКС») кейіннен қаржыландыру және кейіннен қазақстандық өндірістің жеңіл автокөлігін сатып алушы жеке тұлғаларға кредит беру үшін алынды.

Банк 2022 жыл ішінде «ДАМУ» АҚ-дан жылдық 1.0-4.5%-бен 856 млн теңге сомасына ұзақ мерзімді қарыз төледі (2021 жыл: жылдық 4.3-4.5%-бен 2,890 млн теңге).

Кәсіпкерлік субъектілеріне жеңілдікпен кредит беру бағдарламасы (бұдан әрі - «Бағдарлама») шеңберінде алынған қаражат

«ДАМУ» АҚ-дан алынған қарыз белгілі бір салалардың шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін (бұдан әрі - «ШОК») қаржыландыру жөніндегі үкіметтік бағдарламаға («Бағдарламаға») сәйкес алынды. ДАМУ мен Банк арасындағы кредиттік келісімге сәйкес Банк бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОК субъектілеріне маржасы 4% мөлшерлемесімен және өтеу мерзімі 10 жылдан аспайтын қарыз береді. Банктің ДАМУ қарызын төлеу жөніндегі міндеттемелері ШОК субъектілеріне берілген несиелердің қайтарылуына байланысты емес. Банк ДАМУ-дан ақша қаражатын алғаннан кейін 3-9 ай ішінде қарыздың игерілмеген сомасының 15%-ы мөлшерінде айыппұл төлеуге міндетті.

Банк басшылығы ДАМУ, «ҚДБ» АҚ, «ҚДҚ» АҚ және «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ-дан жылдық 1% - 8.78% диапазонындағы мөлшерлемелер бойынша алынған қарыз сияқты қаржы құралдары жоқ және қарыз алушы ЕБК субъектілері, ШОК және жеке тұлғалар қызметінің ерекшелігіне байланысты жеңілдікпен автонесие беру шеңберінде бұл өнім жеке нарық болып табылады деп есептейді. Осылайша, ДАМУ, «ҚДБ» АҚ, «ҚДҚ» АҚ және «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ-дан жылдық 1% - 8.78% диапазонындағы мөлшерлемелер бойынша алынған қарыз жекелеген нарықта жүзеге асырылған операциялар болып табылады және тиісінше тану күні әділ құн бойынша ескеріледі.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыз «Еуропалық қайта құру және даму банкі» АҚ-дан 2023-2025 жж. өтеу мерзімімен жылдық 16.50% - 21.45% пайызбен берілген.

Банк 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде «Еуропалық Қайта Құру және даму банкі» АҚ-дан 2025 жылы өтеу мерзімімен жылдық 16.5% - 21.45%-бен 24,875 млн теңге сомасына қарыз алды. Банк 2021 жыл ішінде жалпы сомасы 5,956 млн теңгеге белгіленген өтеу кестелеріне сәйкес негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүзеге асырды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

20. БАНКТЕР МЕН ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН ЕСИЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар, жалғасы

Банк 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде «Еуропалық Қайта Құру және даму банкі» АҚ-дан 2024 жылы өтеу мерзімімен жылдық 12%-бен 14,934 млн теңге сомасына қарыз алды. Банк 2021 жыл ішінде жалпы сомасы 4,614 млн теңгеге белгіленген өтеу кестелеріне сәйкес негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүзеге асырды, сондай-ақ жалпы сомасы 9,234 млн теңге негізгі борыш пен сыйақыны мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асырды.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыз 61,995 млн теңге сомасына борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (2021 жыл: 31,136 млн теңге) (16-ескертпе).

Банк жоғарыда көрсетілген банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен есиелерінің талабын орындау бойынша белгілі бір қаржылық коэффициенттерді сақтауға міндетті. Бұл ковенанттарға келісілген коэффициенттер, міндеттемелердің меншікті капиталға арақатынасы сияқты және қаржы нәтижелері үшін пайдаланылатын басқа да коэффициенттер кіреді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша, сондай-ақ 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк міндеттемелерді бұзуға жол берген жоқ.

Банктердің корреспонденттік шоттары. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа банктерден алынған салымдарға шетелдік банктерден 39,038 млн теңге сомасына және қазақстандық екінші деңгейдегі банктерден 3,147 млн теңге сомасына алынған корреспонденттік шоттар (2021 жылғы 31 желтоқсан: басқа банктерден 1,670 млн теңге мөлшерінде алынған салымдар) кірді.

21. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттердің қаражаты		
- Жеке клиенттер	1,915,418	782,121
- Корпоративтік клиенттер	1,362,327	573,587
	3,277,745	1,355,708
	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімді депозиттер	2,218,133	960,391
Талап етілгенге дейінгі депозиттер	1,044,971	390,362
	3,263,104	1,350,753
Есептелген сыйақы	14,641	4,955
	3,277,745	1,355,708

Банктің 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 клиенті бар (2021 жылғы 31 желтоқсан: 1 клиент), шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары капиталдың 10%-дан астамын құрайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтардың жиынтық көлемі 249,721 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 26,032 млн теңге).

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Экономика секторлары бойынша талдау:		
Жеке тұлған	1,915,418	782,121
Сауда	306,477	85,222
Құрылыс	269,039	120,761
Әлеуметтік қызметтер	181,751	83,487
Білім және денсаулық	126,069	88,426
Көлік және байланыс	113,843	36,369
Өндіріс	69,947	17,675
Металлургия	40,798	7,312
Энергетика	37,931	19,476
Ауыл шаруашылығы	29,062	15,496
Мұнай-газ өнеркәсібі	18,597	18,139
Машина жасау	17,628	2,733
Ойын-сауық қызметтері	15,701	7,403
Сақтандыру және зейнетақы қоры	11,857	3,671
Жанармай	8,811	6,341
Химиялық өндіріс	7,222	2,453
Зерттеулер мен әзірлемелер	5,730	5,517
Мемлекеттік басқару	2,076	2,705
Өзге	99,788	50,401
Клиенттердің қаражатының жиыны	3,277,745	1,355,708

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

22. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

	Валюта	Шығарылған күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	Пайыздық мөлшерлеме, %	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстанда шығарылған облигациялар	Теңге	05/02/2008-09/11/2021	27/12/2025-09/11/2028	10.95-12.00	73,349	8.50-12.00	81,518
	АҚШ доллары	03/03/2006	мерзімсіз	10.79	23,962	6.19	25,734
					97,311		107,252
Есептелген сыйақы					998		1,400
					98,309		108,652

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондар әр алты ай сайын төленуге тиіс, негізгі борыш мерзімнің соңында өтелуге жатады. Мерзімсіз қаржы құралдары бойынша пайыздарды төлеу күндері жыл сайын: 3 наурыз, 3 маусым, 3 қыркүйек және 3 желтоқсан.

23. ТӘРТІПТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР

	Валюта	Шығарылған күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан	Пайыздық мөлшерлеме, %	2021 жылғы 31 желтоқсан
Белгіленген мөлшерлеме	Теңге	27/11/2009 – 03/11/2017	27/11/2024 – 03/11/2032	4.00-11.00	55,973	4.00-11.00	54,471
Құбылмалы мөлшерлеме	Теңге	11/11/2008	11/11/2023	12.00	3,470	9.70-9.90	8,438
					59,443		62,909
Есептелген сыйақы					1,096		1,095
					60,539		64,004

Тәртіптелген облигациялар бойынша купондар әр алты ай сайын төленуге жатады, негізгі борыш мерзім соңында өтелуге жатады.

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ-ның 2017 жылғы 10 қазандағы № 191 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына (бұдан әрі - «Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарламаның шарттарына сәйкес Банк ҚР ҰБ еншілес ұйымы «Қазақстандық тұрақтылық қоры» АҚ-дан Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын (бұдан әрі - «Облигациялар») Шығарылым проспектісінде көзделген шарттарға сәйкес Банктің қарапайым акцияларына айырбастау арқылы ақшалай қаражат алды.

Банк өз қызметінде облигациялар орналастырылған күннен бастап 5 жыл ішінде қолданылатын мынадай шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды, олардың кез келгенін бұзу облигацияларды ұстаушылардың облигацияларды Банктің қарапайым акцияларына айырбастау құқығын іске асыруға әкеп соғады:

- Банк ҚР екінші деңгейдегі банкері үшін уәкілетті орган белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін орындауға міндеттенеді;
- Банк Банктің активтерін шығару бойынша іс-әрекеттер жасамауға міндеттенеді; бұл ретте активтерді шығару ретінде қаралатын жағдайлардың тізімі облигациялар шығару проспектісінде келтірілген.

Осы Бағдарламаға қатысу шеңберінде 2017 жылғы 3 қарашада Банк айналым мерзімі 15 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 4.00% болатын «Қазақстан қор биржасы» АҚ-ға 60,000 млн теңге сомасына облигациялар орналастырды. Облигацияларды бастапқы тану сәтіндегі пайда мен залал туралы жекелеген есепте табыс түрінде танылған 13%-дық нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде облигацияларды дисконттау нәтижесі 34,993 млн теңгені құрайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың баланстық құны 27,292 млн теңгеге тең (2021 жылғы 31 желтоқсан: 25,855 млн теңге).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

23. ТӘРТІПТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерістерін салыстыру

	Міндеттемелер		Жиыны
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Тәртіптелген облигациялар	
2021 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	110,326	62,654	172,980
Қаржы қызметінен ақша ағындарына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық БҚ бойынша түсім	5,300	-	5,300
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(5,163)	-	(5,163)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(3,255)	-	(3,255)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты өзгерістердің жиыны	(3,118)	-	(3,118)
Дисконтты тануға байланысты баланстық құнның өзгеруі	821	1,480	2,301
Өзге өзгерістер	607	(1,499)	(892)
Пайыздық шығыс	10,552	7,460	18,012
Төленген пайыз	(10,536)	(6,091)	(16,627)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	108,652	64,004	172,656

	Міндеттемелер		Жиыны
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Тәртіптелген облигациялар	
2022 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	108,652	64,004	172,656
Қаржы қызметінен ақша ағындарына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық БҚ бойынша түсім	13,879	-	13,879
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(25,429)	(5,000)	(30,429)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(3,611)	-	(3,611)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты өзгерістердің жиыны	(15,161)	(5,000)	(20,161)
Бизнесті біріктіру нәтижесіндегі түсім (4-ескертпе)	4,675	-	4,675
Дисконтты тануға байланысты баланстық құнның өзгеруі	(2,404)	1,534	(870)
Өзге өзгерістер	2,961	603	3,564
Пайыздық шығыс	9,236	6,335	15,571
Төленген пайыз	(9,650)	(6,937)	(16,587)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	98,309	60,539	158,848

24. ӨЗГЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржылық міндеттемелер:		
Қатыстыруды жалғастырудан болған міндеттеме (17 (з) ескертпе)	406,109	311,631
Шығарылған кепілдіктер бойынша міндеттемелер	7,819	4,963
Өзге операциялар бойынша есеп айырысу	20,020	4,692
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтер	4,490	1,191
Есептелген комиссиялық шығыс	2,553	1,065
Жалдау бойынша міндеттеме	3,361	-
	444,352	323,542
Өзге қаржылық емес міндеттемелер:		
Табыс салығынан басқа төленетін салықтар	3,065	1,060
Өзге қаржылық емес міндеттемелер	389	286
Өзге міндеттемелер жиыны	447,806	324,888

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

25. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей ұсынылды:

	Шығаруға рұқсат етілген жарғылық капитал	Шығарылма- ған жарғылық капитал	Жарияланған қарапайым акцияларды орналастыру	Акционерлер- ден сатып алынған акциялар	Жарғылық капиталдың жиыны
Қарапайым акциялар, дана	1,211,140,611	(1,023,111,576)	-	-	188,029,035
Артықшылық берілген акциялар, дана	39,249,255	-	-	(39,126,114)	123,141

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы мыналардан тұрды:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған қарапайым акцияларды орналастыру	Жиыны
Қарапайым акциялар	65,753	-	65,753
Артықшылық берілген акциялар	89	-	89
	65,842	-	65,842

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей ұсынылды:

	Шығаруға рұқсат етілген жарғылық капитал	Шығарылма- ған жарғылық капитал	Жарияланған қарапайым акцияларды орналастыру	Акционерлер- ден сатып алынған акциялар	Жарғылық капиталдың жиыны
Қарапайым акциялар, дана	1,211,140,611	(1,031,130,712)	8,019,136	-	188,029,035
Артықшылық берілген акциялар, дана	39,249,255	-	-	(39,126,114)	123,141

2021 жылғы наурызда банкті қосымша капиталдандыру шеңберінде бір акцияға 300 теңге орналастыру бағасы бойынша 2,406 млн теңге сомасына жарияланған 8,019,136 қарапайым акция орналастырылды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы мыналардан тұрды:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған қарапайым акцияларды орналастыру	Жиыны
Қарапайым акциялар	63,347	2,406	65,753
Артықшылық берілген акциялар	89	-	89
	63,436	2,406	65,842

Барлық қарапайым акциялар бір класқа жатады, бір дауысқа ие және номиналды құны жоқ.

Артықшылық берілген акциялар жиынтық болып табылады және директорлар кеңесінің шешімі бойынша қарапайым акцияларға айырбасталады, бір артықшылық берілген акцияны бір қарапайым акцияға айырбастауға болады. Банктің заңнамасына және жарғылық құжаттарына сәйкес қарапайым акциялар бойынша дивидендтер дивидендтер төлеу туралы шешім Банк акционерлерінің жалпы жиналысында қабылданған жағдайда Банктің ақшасымен немесе бағалы қағаздарымен төленуі мүмкін. Банктің Жарғысына сәйкес қарапайым акциялар бойынша дивидендтер төлеу жыл қорытындысы бойынша жүзеге асырылуы мүмкін. Бөлуге қолжетімді резервтер Қазақстан Республикасының ережелері мен нормативтік-құқықтық актілеріне жатады.

Артықшылық берілген акциялардың талаптары Банктен бір артықшылық берілген акцияға дивидендтерді келесідей төлеуді талап етеді: $R = (b + 3.5\%) \times 300$, мұнда

R – қарапайым акцияға айырбасталатын бір артықшылық берілген акцияға дивидендтің кепілді мөлшері теңгемен есептеледі.

b - ҚР ҰБ-ның базалық мөлшерлемесі. Базалық мөлшерлеменің мөлшері артықшылық берілген акциялар бойынша дивидендтер төленетін жылдан кейінгі жылдың бірінші күніне айқындалады. Бұл ретте бір артықшылық берілген акцияға дивидендтің кепілдік берілген мөлшері жылдық 12%-дан төмен емес және 14%-дан аспайтын деңгейде белгіленеді.

Артықшылық берілген акциялар бойынша дивидендтер төлеу қазақстандық заңнаманы сақтау мақсатында жүзеге асырылады. Бұл заңнама акционерлік қоғамдардан артықшылық берілген акциялар бойынша дивидендтердің белгілі бір кепілдендірілген сомасын төлеуді талап етеді. Акционерлік қоғамдар бойынша қазақстандық заңнамаға сәйкес қарапайым акциялар бойынша төленген дивидендтер сомасы артықшылық берілген акциялар бойынша төлемдерден аспауы тиіс. Сонымен қатар, қарапайым акциялар бойынша дивидендтер артықшылық берілген акциялар бойынша дивидендтер толық төленгенге дейін төленбейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

25. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ, ЖАЛҒАСЫ

	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Саны, мың теңге	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Саны, мың теңге
Жыл басындағы артықшылық берілген акциялар	123	295
Артықшылық берілген акцияларды сатып алу	-	(172)
Жыл соңындағы артықшылық берілген акциялар	123	123
Жыл басындағы қарапайым акциялар	188,029	180,010
Жарияланған қарапайым акцияларды орналастыру	-	8,019
Жыл соңындағы қарапайым акциялар	188,029	188,029

Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға арналған резервтер

2013 жылға дейін «Екінші деңгейдегі банктердің резервтік капиталының ең төменгі мөлшерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі («ҚНА») Басқармасының 2011 жылғы 31 қаңтардағы (2013 жылы өз күшін жойған) № 196 қаулысына енгізілген өзгерістерге сәйкес Банк бөлінбеген пайдадан соманы резерв құрамына, күтілетін болашақ шығындарды жабуға аудару арқылы резервтік капитал құруға міндетті болды.

Банктің қаржылық жағдайы туралы жекелеген есепте бөлінбеген пайда құрамына енгізілген Банктің жалпы банктік тәуекелдерін жабуға арналған резерв сомасы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 4,981 млн теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 4,981 млн теңге).

Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда «Бір акцияға шаққандағы пайда» 33-ҚЕХС (IAS) сәйкес жекелеген ақпарат негізінде ұсынылады:

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Бір акцияға шаққандағы негізгі пайда		
Банк акционерлеріне қатысты шоғырландырылған таза пайда	145,129	20,645
Шегерім: артықшылық берілген акционерлер арасында пайданы толық бөлу арқылы төленетін қосымша дивидендтер	(13)	(13)
Қарапайым акционерлерге қатысты шоғырландырылған таза пайда	145,116	20,632
Бір акцияға шаққандағы базалық пайданы есептеу үшін қарапайым акциялардың орташа саны	183,379,202	179,627,165
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда (теңгемен)	791.34	114.86
Бір акцияға шаққандағы бытыраңқы пайда		
Қарапайым акционерлерге қатысты шоғырландырылған таза пайда	145,116	20,632
Плюс: артықшылық берілген акционерлер арасында пайданы толық бөлу арқылы төленетін қосымша дивидендтер	13	13
Бір акцияға шаққандағы бытыраңқы пайданы есептеу үшін пайдаланылатын шоғырландырылған пайда	145,129	20,645
Қарапайым акциялардың орташа саны	183,379,202	179,627,165
Шығарылған деп саналатын акциялар:		
Артықшылық берілген акцияларды айырбастау кезінде шығарылатын қарапайым акциялардың орташа саны	109,602	101,905
Бір акцияға шаққандағы бытыраңқы пайданы есептеу үшін қарапайым акциялардың орташа саны	183,488,804	179,729,070
Бір акцияға шаққандағы бытыраңқы пайда (теңге)	790.94	114.87

Сегменттер туралы ақпарат қызметті бағалау үшін ұсынылады және оны 8-ҚЕХС (IFRS) және 2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жекелеген қаржылық есептілікте келтірілген операциялық сегменттер туралы ақпаратқа сәйкес шешім қабылдайтын Банктің бас тұлғасы пайдаланады. 8-ҚЕХС-ке (IFRS) сәйкес Банктің есеп беру сегменттері келесідей ұсынылған:

- Корпоративтік клиенттерге қызмет көрсету – есеп айырысу шоттарын жүргізу, депозиттер тарту, овердрафттар, несиелер және басқа да несие қызметтерін ұсыну.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

26. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

- Жеке клиенттермен жұмыс – жеке клиенттерге банктік қызмет көрсету, жеке клиенттердің ағымдағы шоттарын жүргізу, жинақ салымдары мен депозиттерді қабылдау, инвестициялық жинақ өнімдерін ұсыну, жауапты сақтау қызметтері, несиелік және дебеттік карталарға қызмет көрсету, тұтынушылық несиелер мен ипотека беру.
- Инвестициялық қызмет-қаржы құралдарымен сауда жасау, капитал нарықтарындағы операциялар, РЕПО, шетел валютасымен және туынды қаржы құралдарымен операциялар, құрылымдық қаржыландыру, корпоративтік жалдау, бірігу және қосылу кезінде кеңес беру, борыштық бағалы қағаздарды шығару және қарыздарды тарту арқылы Банкті қорландырумен қамтамасыз ету. Бұл сегмент қаражатты басқа сегменттер арасында қайта бөлуге жауап береді.

Операциялық сегменттер бойынша есеп саясатының қағидаттары осы жекелеген қаржылық есептілікте сипатталған есеп саясатының негізгі қағидаттарына сәйкес келеді. Директорлар кеңесі операциялық нәтижелерді, активтер мен міндеттемелерді бағалауды қоса алғанда, әрбір сегмент бойынша қаржылық ақпаратты бөлек қарайды. Сегменттер олардың нәтижелері бойынша басқарылады, олар топ ішіндегі жою әсерін қамтымайды.

Сегменттердің активтері мен міндеттемелері жекелеген қаржылық есеп берудің көп бөлігін құрайтын, бірақ салық салу сияқты бапты қоспағанда, активтер мен міндеттемелерді білдіреді. Әрбір компания қызметінің нәтижелері ішкі төлемдер мен трансферттік бағаны түзетуді көрсетеді. Барлық кіріс пен шығыс тек сыртқы клиенттерден алынады, операциялық сегменттер арасында басқа операциялар жүргізілмейді.

Демек, Банк өз қызметін үш негізгі операциялық сегментте ұсынады. Операциялық сегменттер туралы ақпарат төменде келтірілген.

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік клиенттерге қызмет көрсету	Инвестициялық қызмет	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	133,132	75,296	59,734	268,162
Пайыздық шығыс	(74,881)	(54,798)	(18,709)	(148,388)
Пайыздық активтер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервтерді қалыптастыру	(19,961)	(21,024)	(104)	(41,089)
Таза пайызсыз кіріс	4,259	67,553	75,167	146,979
Операциялық шығындар	(24,095)	(28,233)	(21,591)	(73,919)
Салық салынғанға дейінгі пайда	18,454	38,794	94,497	151,745
 Сегменттер бойынша активтер *	 1,278,094	 2,061,382	 981,675	 4,321,151
 Сегменттер бойынша міндеттемелер *	 1,921,196	 1,963,202	 151,886	 4,036,284
Сегменттер бойынша басқа баптар				
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(849)	(1,628)	(2,751)	(5,228)
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	1,277,359	784,439	-	2,061,798
Клиенттердің қаражаты	1,915,418	1,362,327	-	3,277,745
Қарыздар беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен міндеттемелер	88,495	161,014	-	249,509

* - ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығын шегергенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

26. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ, ЖАЛҒАСЫ

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік клиенттерге қызмет көрсету	Инвестициялы қ қызмет	2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кіріс	63,420	46,723	32,459	142,602
Пайыздық шығыс	(47,671)	(14,619)	(18,015)	(80,305)
Пайыздық активтер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервтерді қалыптастыру	(12,162)	(13,607)	-	(25,769)
Таза пайызсыз кіріс	25,302	1,777	47	27,126
Операциялық шығындар	(18,910)	(11,551)	(13,906)	(44,367)
Салық салынғанға дейінгі пайда/(залал)	9,979	8,723	585	19,287
Сегменттер бойынша активтер *	641,490	957,802	466,997	2,066,289
Сегменттер бойынша міндеттемелер *	783,904	897,838	226,881	1,908,623
Сегменттер бойынша басқа баптар				
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(1,558)	(825)	(1,227)	(3,610)
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	640,956	536,377	-	1,177,333
Клиенттердің қаражаты	782,121	573,587	-	1,355,708
Қарыздар беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен міндеттемелер	27,485	118,640	-	146,125

* - ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығын шегергенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбейді.

Банктің активтері Қазақстан Республикасында шоғырланған және Банк Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырылатын операциялардан табыс табады.

Ірі клиенттер туралы ақпарат

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде есеп беру сегменттерінде корпоративті және жеке клиенттер болған жоқ (2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: корпоративті және жеке клиенттер болған жоқ), олардың әрқайсысы Банктің жалпы кірісінің 10%-нан асатын операциялар бойынша кірістер.

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

(а) Корпоративтік басқару құрылымы

Банк Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес ашық акционерлік қоғам нысанында құрылды. Банктің жоғары басқару органы жыл сайынғы және кезектен тыс жиналыстар өткізу үшін шақырылатын Акционерлердің жалпы жиналысы болып табылады. Акционерлердің жалпы жиналысы Банктің қызметіне қатысты стратегиялық шешімдер қабылдайды.

Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің құрамын айқындайды. Директорлар кеңесі Банк қызметін жалпы басқаруға жауапты.

Қазақстан Республикасының заңнамасында және Банктің Жарғысында акционерлердің жалпы жиналысы ғана қабылдайтын шешімдердің және Директорлар кеңесі қабылдайтын шешімдердің тізбелері айқындалған.

Директорлар кеңесінің отырысы басқарма төрағасын тағайындайды, Басқарма құрамын айқындайды. Банктің атқарушы органдары акционерлердің жалпы жиналысы мен Банктің Директорлар Кеңесі қабылдаған шешімдердің орындалуына жауапты болады. Банктің атқарушы органдары Банктің Директорлар кеңесіне және акционерлердің жалпы жиналысына есеп береді.

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері

Тәуекелдерді басқару Банк қызметінің негізі болып табылады және Банктің операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі, сондай-ақ операциялық, құқықтық тәуекел және іскерлік беделін жоғалту тәуекелі Банк өз қызметін жүзеге асыру процесінде тап болатын негізгі (маңызды) тәуекелдер болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері, жалғасы

Тәуекелдерді басқару тобының саясаты Банк бейім тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың өзгеруін, ұсынылатын Банк өнімдері мен қызметтерін және пайда болатын үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылып жүрген Банк үшін маңызды тәуекелдерді анықтау және басқару, көрсетілген тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуді жүзеге асыру әдістемелерін белгілейтін Банктің ішкі құжаттарын ҚРҰБ-ның талаптары мен ұсынымдарына сәйкес Банктің уәкілетті басқару органдары бекіткен.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне, негізгі тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдерін мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шараларды мониторингілеу және енгізу үшін жауапты болады, сондай-ақ Банктің тәуекелдердің белгіленген шегінде қызметті жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекелдерді басқару бөлімшелерінің (тәуекелдерді басқару жөніндегі топ) міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және есеп беру бойынша жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылауды жүзеге асыру кіреді. Тәуекел-менеджмент бөлімшелері Басқарма Төрағасына және Директорлар кеңесіне тікелей есеп береді.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелдерін Кредиттік комитеттер жүйесі, Қаржы және тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет («ҚТБК») және Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет («ТБК») тұтастай алғанда портфель деңгейінде де, жекелеген мәмілелер деңгейінде де басқарады және бақылайды. Банк шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін тәуекелге ұшырау түрі мен мөлшеріне байланысты комитеттердің иерархиялық құрылымын құрды.

Ұйым шеңберінде сыртқы және ішкі қауіп факторлары анықталады және басқарылады. Тәуекел факторларының барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін анықтауға ерекше назар аударылады.

(в) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ акша ағындарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және нақты өзгерістерге және нарықтық бағалар мен валюта бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгеруіне әсер ететін пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті – қабылданған тәуекел үшін алынған кірісті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау.

ҚТБК, ТБК нарықтық тәуекелдерді басқарады, Банк үшін оң пайыздық маржаны қамтамасыз етеді. Жоспарлау және қаржы департаменті Банктің ағымдағы қаржылық жағдайына мониторинг жүргізеді, Банктің пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістерге сезімталдығын және олардың Банктің кірістілігіне әсерін бағалайды.

Банк жекелеген қаржы құралдары бойынша портфель шамасына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді, валюталық позицияны өзгерту мерзімдерін, шығындар лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу жолымен нарықтық тәуекелді басқарады, Басқарма оның нәтижелерін қарайды және бекітеді.

(і) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ акша ағындарының өзгеру тәуекелі. Банкке нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуы оның қаржылық жағдайы мен акша ағындарына әсер етеді. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі де мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығынның пайда болуына әкелуі мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі, жалғасы

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелердің сезімталдығын бақылаумен толықтырылады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылатын пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе төмендету жағына қарай 100 базистік пунктке кірістілік қисықтарының параллель сдсуының оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) таза пайда немесе залал мен капиталдың (салықтарды шегергенде) сезімталдығын талдау келесідей ұсынылуы мүмкін.

	2022 жыл		2021 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллелді жылжуы	(5,666)	(5,666)	(2,342)	(2,342)
Мөлшерлемелердің ұлғаюына қарай 100 базистік тармаққа параллелді жылжуы	5,666	5,666	2,342	2,342

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруі салдарынан таза пайданың немесе залалдың және капиталдың басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын және пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгерістеріне сезімталдығына (2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы позициялар негізінде жасалған) және сыйақы мөлшерлемелерінің өсу немесе кему жағына қарай кірістілік қисығының 150 базистік тармаққа қатар жылжуының жеңілдетілген сценарийіне жасалған талдау төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

	2022 жыл		2021 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің кемуіне қарай 100 базистік тармаққа параллелді жылжуы	-	(14,712)	-	(12,245)
Мөлшерлемелердің ұлғаюына қарай 100 базистік тармаққа параллелді жылжуы	-	14,851	-	15,177

(ii) Валюталық тәуекел

Банктің бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша ағындарының өзгеру тәуекелі.

Қазынашылық департаменті валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны басқару арқылы жүзеге асырады, бұл Банкке ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамдарының айтарлықтай ауытқуынан болатын шығындарды азайтуға мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқару тобы ашық валюталық позициялар мен stop-loss лимиттерін есептейді. Барлық лимиттер мен шектеулерді Басқарма мен Директорлар кеңесі бекітеді. Қазынашылық департаменті оның ҚРҰБ-ның талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында Банктің ашық валюталық позициясын бақылауды жүзеге асырады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін.

	Тенге	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 462.65 теңге	Еуро 1 Еуро = 492.86 теңге	Өзге Валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық активтер:					
Ақша қаражаты және оның баламалары	180,538	732,605	133,815	69,259	1,116,217
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	608,683	74,844	6,209	-	689,736
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	139,703	72,482	11,494	-	223,679
Банктердегі қаражат	2,225	41,778	-	10,533	54,536
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	1,882,885	160,618	16,597	1,698	2,061,798
Өзге қаржы активтері	19,793	4,813	786	79	25,471
Қаржылық активтердің жиыны	2,833,827	1,087,140	168,901	81,569	4,171,437
Қаржылық міндеттемелер:					
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	119,117	27,687	172	4,909	151,885
Клиенттердің қаражаты	2,000,844	1,035,615	167,338	73,948	3,277,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	74,056	24,253	-	-	98,309
Тәртіптелген облигациялар	60,539	-	-	-	60,539
Өзге қаржылық міндеттемелер	433,250	9,136	1,364	602	444,352
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	2,687,806	1,096,691	168,874	79,459	4,032,830
Ашық позиция	146,021	(9,551)	27	2,110	

Банктің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шетел валютасының айырбас бағамының ауытқу тәуекеліне ұшырауы туралы ақпарат мынадай кестеде келтірілген:

	Тенге	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 462.65 теңге	Еуро 1 Еуро = 492.86 теңге	Өзге Валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық активтер:					
Ақша қаражаты және оның баламалары	120,760	114,373	16,056	9,413	260,602
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	373,827	79,492	5,759	-	459,078
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	-	10,380	-	-	10,380
Банктердегі қаражат	6,684	6,313	-	-	12,997
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	981,952	174,944	18,227	2,210	1,177,333
Өзге қаржы активтері	19,796	2,000	156	42	21,994
Қаржылық активтердің жиыны	1,503,019	387,502	40,198	11,665	1,942,384
Қаржылық міндеттемелер:					
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	54,441	925	5	-	55,371
Клиенттердің қаражаты	946,012	359,448	39,734	10,514	1,355,708
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	82,749	25,903	-	-	108,652
Тәртіптелген облигациялар	64,004	-	-	-	64,004
Өзге қаржылық міндеттемелер	320,807	2,257	339	139	323,542
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1,468,013	388,533	40,078	10,653	1,907,277
Ашық позиция	35,006	(1,031)	120	1,012	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Өзге баға тәуекелдері, жалғасы

Теңге бағамының әлсіреуі, келесі кестеде көрсетілгендей, 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарға қатысты капитал мен пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдау салықтарды шегере отырып жүргізілді және Банктің көзқарасы бойынша есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін болатын валюта бағамдарының өзгеруіне негізделген. Талдау басқалардың барлығы құбылмалы, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады дегенді білдіреді.

	2022 жыл	2021 жыл
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20%-ға өсуі	(1,528)	(165)
Теңгеге қатысты еуро бағамының 20%-ға өсуі	4	19
Теңгеге қатысты басқа валюталар бағамының 20%-ға өсуі	338	162

(iii) Өзге баға тәуекелдері

Өзге баға тәуекелдері – бұл әділ құнның немесе нарық бағасының өзгеруі (пайыздық мөлшерлеменің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің әсерінен туындаған өзгерістерді қоспағанда) нәтижесінде осындай өзгерістер осы нақты құралға немесе оның эмитетіне тән факторлардан немесе нарықта айналыста болатын барлық ұқсас қаржы құралдарына ықпал ететін факторлардан туындағанына не туындамағанына тәуелсіз туындаған қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері. Өзге баға тәуекелдері Банктің үлестік қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде пайда болады.

Тәуекелді бағалау әдістемесі белгілі бір сенімділік интервалында белгілі бір уақыт кезеңі ішінде нарықтық мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі нәтижесінде тәуекелдік позициялар бойынша орын алуы мүмкін ықтимал шығындарды бағалау тәсілі болып табылады. Банк пайдаланатын тәуекелді бағалау моделі 95% сенімділік интервалынан туындайды және позиция түріне байланысты қаржы құралдарын ұстау ұзақтығы 60 күн кезеңін қамтиды. Тәуекелді бағалау моделі тарихи деректерге негізделген болжамды білдіреді. Модель нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақыт серияларына негізделген және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлемелер арасындағы өзара тәуелділікті ескере отырып, болашақтың дамуының ықтималдық сценарийлерін жасайды. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде анықталады.

Тәуекелді бағалау әдістемесі нарықтық тәуекелдің ықтимал мөлшерін бағалаудың маңызды құралы болғанымен, оның бірқатар шектеулері бар, әсіресе өтімділігі төмен нарықтарға қатысты, олар келесідей ұсынылуы мүмкін:

- Тарихи деректерді болашақ оқиғаларды анықтау негізі ретінде пайдалану барлық мүмкін сценарийлерді көрсетпеуі мүмкін (әсіресе бұл тек стандартты емес сценарийлерге қатысты).
- 60 күндік қаржылық құралды ұстап қалу кезеңін қолдану барлық позицияларды 60 күн ішінде сатуға немесе хеджирлеуге болатындығын көрсетеді. Іс жүзінде барлық жағдайларда бұл мүмкін, бірақ нарықтың айрықша өтімсіздігі ұзақ уақыт бойы жалғасуы мүмкін жағдайлар бар.
- 95%-ды құрайтын сенімділік интервалын пайдалану осы интервалдан тыс болуы мүмкін шығындарды ескермейді. Шығындар тәуекел құнына қарағанда шамасы көп болуы мүмкін 5% ықтималдығы бар.
- Тәуекел кезіндегі құн мөлшерін есептеу сауда-саттық сессияларының жабылу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, ол әрдайым күн ішіндегі ауытқуларды көрсете бермейді.
- Тәуекелді бағалау әдіснамасы бойынша есептелген тәуекел мөлшері нарықтық бағалардың позициясы мен құбылмалылығына байланысты. Егер нарықтық бағалардың құбылмалылығы төмендесе және керісінше болса, тіркелген позиция үшін тәуекел құны төмендейді.

Нарықтық тәуекелді бағалау кезінде Банк тәуекелдің құнын есептеуге ғана сүйенбейді, өйткені бұл әдістемеді бұрын сипатталған кейбір шектеулер бар. Тәуекелдегі құнды есептеу әдісінің шектеулері сауда портфельдерінің әрқайсысы бойынша тәуекелдердің ықтимал шоғырлануының шектеулерін, сондай-ақ позициялар арасындағы сәйкессіздіктерді құрылымдық талдауды қоса алғанда, ашық позицияларға басқа да қосымша лимиттер мен сезімталдық лимиттерін енгізу жолымен ескеріледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(iii) Өзге баға тәуекелдері, жалғасы

31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының портфеліне қатысты туындауы мүмкін шығындарды бағалауды білдіретін тәуекел кезіндегі құн шамасы туралы деректер бұдан әрі төменде келтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Валюта бағамдарының ауытқу қаупі	62	345
	62	345

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел - бұл қарыз алушының немесе Банктің контрагентінің міндеттемелерді орындамауынан туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Банк кредиттік тәуекелді (танылған қаржы активтері және танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін кредиттік комитетті құру арқылы басқарады. Кредиттік саясатты Банк Басқармасы мақұлдағаннан кейін Директорлар кеңесі қарайды және бекітеді.

Несие саясаты:

- кредиттік өтінімдерді қарау және мақұлдау рәсімдері;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және жеке клиенттердің) кредит қабілеттілігін бағалау әдістемесі;
- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтандыру компанияларының кредит қабілеттілігін бағалау әдістемесі;
- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдістемесі;
- кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптар;
- кредиттерге және кредиттік тәуекелі бар өзге де өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу рәсімдерін белгілейді.

Корпоративтік клиенттерден несие алуға өтінімдерді тиісті клиенттермен жұмыс жөніндегі менеджерлер жасайды. Бұл ретте шығу және қаржылық талдау кредиттік тәуекел бөлімшесі қызметкерлерінің қатысуымен де, оларсыз да қарыз алушының өкілеттіктерінің градациясына және рейтингіне байланысты өтуі мүмкін. Кредиттік құжаттаманы қалыптастыру және тәуекелді ішкі бақылауды қамтамасыз етуге қатысты реттеушінің нормативтік рәсімдерін сақтау үшін қатарлас бөлімшелер жоба бойынша өз қорытындыларын дайындайды: заң бөлімшесі, экономикалық қауіпсіздік бөлімшесі және кредиттік талдау бөлімшелері. Қаржыландыру туралы шешім федералды, аймақтық және бас кеңсе комитеттері ұсынатын несиелік комитеттерде қабылданады. Бас кеңсе комитеттерінде филиалдардың өкілеттіктері мен лимиттерінен тыс өтінімдер бойынша қаржыландыруға арналған өтініштерді қарау кезінде тәуекелдерді басқару жөніндегі Банктің қорытындысы қосымша дайындалады.

Банк жұмыс істейтін барлық контрагенттердің халықаралық рейтингтік агенттіктердің рейтингтері болмағандықтан, Банк халықаралық рейтингтік агенттіктердің рейтингтерімен салыстырылатын контрагенттердің рейтингтерін анықтауға мүмкіндік беретін өз құралдарын әзірледі. Мұндай құралдар корпоративті клиенттер үшін рейтингтік үлгі, ал бөлшек және шағын бизнес клиенттері үшін скорингтік үлгілер болып табылады. Бұл құралдарды Банк несиелік тәуекелді бастапқы бағалау және берілген несиелерге баға белгілеу үшін пайдаланады.

Скоринг

Скоринг – бұл әртүрлі сату арналарынан өтінімдерді өңдейтін, өтінім деректерін байытатын және несие беру туралы нақты шешімдер қабылдау стратегияларын қолданатын клиенттерді бағалаудың автоматтандырылған жүйесі. Жүйе нақты уақыт режимінде шешім шығарады, бұл эмиссиялық шешім қабылдау процесін стандарттауға және автоматтандыруға, сондай-ақ операциялық шығындар мен операциялық тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Скоринг, жалғасы

Жүйе несиелік ережелерден, скорингтік модельдерден және клиенттің бастапқы параметрлері мен өнім параметрлерін қолданатын антифрод стратегияларынан тұратын несиелік стратегияларды конфигурациялайды. Шешім қабылдаудың бастапқы параметрлері клиенттер бойынша әлеуметтік-демографиялық, қаржылық көрсеткіштер, сондай-ақ сыртқы көздерден алынған деректер, мысалы, несиелік бюро, телекоммуникациялық және транзакциялық деректер және т. б.

Несие ережелері несиесі саясатына сәйкес өтініш берушілерді автоматты түрде тексеру құралы болып табылады. Бұл субъект оң шешім қабылдайтын шарттар жиынтығы немесе теріс белгілер болған жағдайда клиент бойынша теріс шешім қабылданады. Несиелік ережелер статистикалық талдаулар мен клиенттердің нарықтағы мінез құлқы негізінде жасалады және жаңартылады.

Скорингтік үлгі – бұл жаңа және қолданыстағы клиенттерге берілетін несиелерге қатысты болашақ төлем қабілеттілігін сандық бағалау үшін қолданылатын статистикалық үлгі. Скорингті пайдаланған кезде белгіленген бастапқы параметрлерге сомасы қарыз алушының ішкі кредиттік скорингтік балы болып табылатын белгілі бір цифрлық мәндер беріледі. Берілген скорингтік балл қарыз алушының несиесі бойынша дефолт ықтималдығын көрсетеді. Скорингтік модельдердің сапасы олардың тиімділігі мен дұрыстығын бағалау жолымен халықаралық стандарттарға сәйкестігі тұрғысынан тұрақты түрде тексеріледі.

Антифрод стратегиясы - өтініш берушінің алаяқтық қаупін болдырмауға арналған бірқатар тексерулерді қамтиды.

Кредиттік стратегиялар белгілі бір өнімдер мен сегменттерге бейімделген және қарыз беру туралы шешім қабылдаған кезде қолданылады.

Кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі, әдетте, олар қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте көрсетілген қаржы активтерінің құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал несиелік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі мынадай түрде ұсынылуы мүмкін.

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	977,691	214,314
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері - борыштық қаржы құралдары	688,248	458,517
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	223,679	10,380
Банктердегі қаражат	54,536	12,997
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	2,061,798	1,177,333
Өзге қаржы активтері	25,471	21,994
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың барлық ең жоғары деңгейі	4,031,423	1,895,535

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредиттік тәуекелді қамтамасыз ету мен шоғырландыруды талдау 17-ескертпеде келтірілген.

Есепті күндегі жағдай бойынша танылмаған шарттық міндеттемелерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі 29-ескертпеде берілген.

Банк бір қарыз алушыға немесе байланысты қарыз алушылар тобына қатысты банктің кредиттік тәуекелін реттейтін және банк алдындағы қарыз алушының (байланысты қарыз алушылар тобына кіретін қарыз алушылардың) міндеттемелерінің жиынтық сомасының Банктің меншікті қаражатына (капиталына) ең жоғары қатынасын айқындайтын бір қарыз алушыға немесе байланысты қарыз алушылар тобына тәуекелдің ең жоғары мөлшерінің міндетті нормативін тұрақты негізде есептейді және мониторинг жүргізеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ белгілеген к-3 нормативінің ең жоғары рұқсат етілген шамасы 25%-ды құрады. Банк 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша есептеген к-3 нормативінің шамасы заңнамада белгіленген деңгейге сәйкес келді.

Банктің 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік тәуекелге ұшырауы кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің 10%-дан асатын борышкерлері немесе өзара байланысты борышкерлер топтары жоқ.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестелерде келтірілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды:

- Банктің қаржылық жағдайы туралы жекелеген есепте өзара есепке алынады; немесе
- қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есепке алынғанына қарамастан, ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын заңды түрде жарамды өзара есеп айырысу туралы Бас келісімнің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдар, «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер жатады.

Банк биржада жүзеге асырылмайтын туынды құралдармен операцияларды орталық контрагент арқылы жүзеге асырады. Басшылық мұндай келісімдер іс жүзінде өзара есепке теңестіріледі және Банк өзара есеп айырысу критерийлеріне жауап береді деп санайды, өйткені толық есеп айырысу механизмі кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелін жоққа шығаратын немесе ең төменгі деңгейге дейін төмендететін ерекшеліктерге ие, осылайша Банк бірыңғай есеп айырысу процесі немесе цикл шеңберінде дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

Банк мынадай мәмілелерге қатысты нарықта айналымға түсетін ақшалай қаражат және бағалы қағаздар түрінде қамтамасыз етуді алады және қабылдайды:

- туынды құралдар;
- «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері; және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Мұндай келісімдер своптар және туынды қаржы құралдары бойынша халықаралық дилерлер қауымдастығының («ISDA») қарыз алуын қамтамасыз ету туралы толықтырудың стандартты талаптарының мәні болып табылады. Бұл кепіл ретінде алынған/кепілге берілген бағалы қағаздар мәміле мерзімі ішінде кепілге берілуі немесе сатылуы мүмкін, бірақ мәміле өтелгенге дейін қайтарылуы керек дегенді білдіреді. Мәміле талаптары сонымен қатар әрбір контрагентке контрагенттің қамтамасыз етуді қамтамасыз ете алмауы нәтижесінде тиісті мәмілелерді тоқтату құқығын береді.

Бұдан әрі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысаны болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген:

Қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржы активтерінің/қаржы міндеттемелерінің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептегі қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептелмеген сома		
				Қаржы құралдары	Алынған ақшалай қамтамасыз ету	Таза сомасы
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	104,881	-	104,881	-	(36,735)	68,146
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	73,180	-	73,180	(71,821)	-	1,359
Барлық қаржылық активтер	178,061	-	178,061	(71,821)	(36,735)	69,505
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	36,735	-	36,735	(36,735)	-	-
Барлық қаржылық міндеттемелер	36,735	-	36,735	(36,735)	-	-

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу, жалғасы

Бұдан әрі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзара есеп айырысу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және осыған ұқсас келісімдердің нысаны болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер көрсетілген:

Қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржы активтерінің/қ аржы міндеттемелері нің толық сомасы	Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептелген танылған қаржы активтерінің/ қаржылық міндеттемелер- дің толық сомасы		Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте өзара есептелмеген сом		Таза сомасы
		Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептегі қаржылық активтердің/ қаржылық міндеттемелер- дің таза сомасы		Қаржы құралдары	Алынған ақшалай камтамасыз ету	
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	71,790	-	71,790	-	(13,970)	57,820
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	35,013	-	35,013	(34,370)	-	643
Барлық қаржылық активтер	106,803	-	106,803	(34,370)	(13,970)	58,463
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	13,970	-	13,970	(13,970)	-	-
Барлық қаржылық міндеттемелер	13,970	-	13,970	(13,970)	-	-

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің толық сомалары және олардың таза сомалары қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте мынадай түрде бағаланады:

«РЕПО» мәмілелерінің, «кері РЕПО» мәмілелерінің, бағалы қағаздарды қарыз алу және қарызға беру туралы келісімдердің нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелер – амортизацияланған құны.

«РЕПО» келісімдері бойынша кепілге қойылған бағалы қағаздар танылуы тұтастай тоқтатылмаған берілген қаржы активтерін білдіреді. Кері сатып алу міндеттемесі бар сату туралы келісімдер шеңберінде қарызға берілген немесе сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа беріледі, бұл ретте Банк ақшалай қаражат алады. Осы қаржы активтері кепілге қайта берілуі немесе контрагенттер сатуы мүмкін, оның ішінде Банк өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда, алайда контрагент шарттың қолданылу мерзімі өткеннен кейін бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Банк осы бағалы қағаздарға меншік құқығынан туындайтын барлық дерлік тәуекелдер мен пайданы сақтайтынын және осылайша олардың танылуын тоқтатпайтынын анықтады. Банк бағалы қағаздар бойынша ақша ағындарын алуға шарттық құқықтарды сататындықтан, Банктің берілген активтерді келісімнің қолданылу мерзімі ішінде пайдалануға мүмкіндігі жоқ.

Географиялық шоғырлануы

Қаржы және тәуекелдерді басқару комитеті («ҚТБК») заңнамадағы өзгерістерге байланысты тәуекелді бақылауды жүзеге асырады және оның Банк қызметіне әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Банкке Қазақстан Республикасындағы инвестициялық климаттың өзгеруінен болатын ықтимал шығындарды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Географиялық шоғырлануы, жалғасы

Активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы туралы ақпарат келесі кестелерде берілген:

	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдер	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,084,072	17,349	14,796	1,116,217
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	646,633	12,285	30,818	689,736
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	185,361	-	38,318	223,679
Банктердегі қаражат	29,999	4,043	20,494	54,536
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	2,057,988	3,810	-	2,061,798
Өзге қаржы активтері	25,471	-	-	25,471
Қаржылық активтердің жиыны	4,029,524	37,487	104,426	4,171,437
Қаржылық міндеттемелер:				
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	71,767	37,876	42,242	151,885
Клиенттердің қаражаты	2,894,013	363,105	20,627	3,277,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	98,309	-	-	98,309
Тәртіптелген облигациялар	60,539	-	-	60,539
Өзге де қаржылық міндеттемелер	444,352	-	-	444,352
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	3,568,980	400,981	62,869	4,032,830
Ашық позиция	460,544	(363,494)	41,557	
	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдер	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	226,657	3,468	30,477	260,602
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	407,221	18,454	33,403	459,078
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	3,192	-	7,188	10,380
Банктердегі қаражат	6,684	-	6,313	12,997
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	1,177,325	8	-	1,177,333
Өзге қаржы активтері	21,994	-	-	21,994
Қаржылық активтердің жиыны	1,843,073	21,930	77,381	1,942,384
Қаржылық міндеттемелер:				
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	26,432	1,241	27,698	55,371
Клиенттердің қаражаты	1,345,714	5,828	4,166	1,355,708
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	82,757	-	25,895	108,652
Тәртіптелген облигациялар	64,004	-	-	64,004
Өзге де қаржылық міндеттемелер	323,542	-	-	323,542
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1,842,449	7,069	57,759	1,907,277
Ашық позиция	624	14,861	19,622	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің өз міндеттемелерін орындау үшін қолма-қол ақша тартуда қиындықтарға ұшырау қаупі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде пайда болады. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімі мен пайыздық мөлшерлемелері бойынша сәйкестік және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқарудың негізгі нүктесі болып табылады. Жүргізілетін операциялардың әртүрлілігіне және соған байланысты белгісіздікке байланысты активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкестік қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды, бұл операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ шығындардың туындау қаупін арттырады.

Банк өтеу мерзімдері басталған кезде барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаражаттың тұрақты болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдайды. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Банк шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді кредиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттерінен, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарға жедел және күрт ауытқусыз жауап беруге қабілетті болуы үшін жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған портфелінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Қазынашылық департаменті ағымдағы өтімділікті сақтау және ақша ағындарын оңтайландыру үшін активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау және ақшалай нарықтық операцияларды жүргізу арқылы осы тәуекелді басқаруды жүзеге асырады. Жоспарлау және қаржы департаменті баланстың оңтайлы құрылымын және өтімділік көрсеткіштеріне лимиттерді есептеуді жүзеге асырады. Геп-позицияларды ҚТБК бекітеді. Банк тәуекелдерді басқару өтімділік көрсеткіштерін мониторингілеуді жүзеге асырады.

Өтімділікті басқару саясатына:

- өтімділік тәуекелін анықтау (сәйкестендіру) және өлшеу (бағалау);
- өтімділік тәуекелі мен өтімділік позицияларының мониторингін жүзеге асыру, пруденциалдық және басқарушылық есептілікті қоса алғанда, есептілік жүйесін құру;
- өтімділік тәуекелін шектеу, лимиттер (шектеулер) жүйесін және ерте ескерту индикаторларын қалыптастыру;
- стресс-тестілеуді өткізу;
- өтімділікті жоспарлаудың балама сценарийлерін, дағдарыстық қаржыландыру жоспарларын және төтенше жағдайлар жоспарларын әзірлеу, оларды үнемі қайта қарау;
- өтімділік тәуекелін ішкі бақылауды ұйымдастыру және өтімділік тәуекелін басқару, ішкі аудитті жүзеге асыру;
- өтімділік тәуекелі және өтімділік позициялары туралы тиісті ақпаратты ашу кіреді.

Бұдан әрі келтірілген кестелерде қажет болған жағдайда кез келген уақытта іске асырылуы мүмкін «талап етілгенге дейін және 1 айға дейін» санатына жатқызылған пайда немесе залал арқылы көрсетілетін қаржы активтерін және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтерін қоспағанда, баланс бойынша күннен бастап өтеу күніне дейінгі қалған кезең қағидаты бойынша топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелеріне талдау ұсынылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

2022 жылғы 31 желтоқсан	Орташа тиімді %-дық мөлшерлеме	Талап етілгенге және 1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл - 5 жыл	5 жылдан аса	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық активтер:							
Ақша қаражаты және оның баламалары	7.26%	488,939	-	-	-	-	488,939
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	13.15%	688,260	-	-	-	-	688,260
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	11.38%	138,399	-	10,252	69,345	5,683	223,679
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	15.71%	186,764	153,429	369,165	780,647	571,793	2,061,798
Пайыздар есептелетін активтердің жиыны		1,502,362	153,429	379,417	849,992	577,476	3,462,676
Ақша қаражаты және оның баламалары		627,278	-	-	-	-	627,278
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері		1,476	-	-	-	-	1,476
Банктердегі қаражат		54,536	-	-	-	-	54,536
Өзге қаржы активтері		23,919	-	1,552	-	-	25,471
Қаржылық активтердің жиыны		2,209,571	153,429	380,969	849,992	577,476	4,171,437
Қаржылық міндеттемелер							
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	6.42%	1,584	5,601	16,689	28,476	57,364	109,714
Клиенттердің қаражаты	8.70%	270,920	430,564	960,018	531,785	15,667	2,208,954
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10.79%	-	-	-	82,563	15,746	98,309
Тартылған облигациялар	13.04%	-	-	3,551	29,696	27,292	60,539
Өзге қаржылық міндеттемелер	3.07%	2,564	2,707	12,627	79,685	308,526	406,109
Пайыздар есептелетін міндеттемелердің жиыны		275,068	438,872	992,885	752,205	424,595	2,883,625
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		42,171	-	-	-	-	42,171
Клиенттердің қаражаты		1,059,747	635	4,284	3,440	685	1,068,791
Өзге қаржылық міндеттемелер		38,243	-	-	-	-	38,243
Қаржылық міндеттемелер жиыны		1,415,229	439,507	997,169	755,645	425,280	4,032,830
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		794,342	(286,078)	(616,200)	94,347	152,196	
Пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,227,294	(285,443)	(613,468)	97,787	152,881	
Өспелі жиынтық бойынша пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,227,294	941,851	328,383	426,170	579,051	
Активтердің жалпы сомасына пайызбен пайыздар, өспелі жиынтық бойынша пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		35.44%	27.20%	9.48%	12.31%	16.72%	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Орташа тиімді %-дық мөлшерлеме	Талап етілгенге және 1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл - 5 жыл	5 жылдан аса	2021 жылғы 31 желтоқсан жыны
2021 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық активтер:							
Ақша қаражаты және оның баламалары	9.75%	75,062	-	-	-	-	75,062
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	7.37%	458,514	-	-	-	-	458,514
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	4.68%	-	-	-	10,380	-	10,380
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	10.76%	92,687	49,723	209,153	462,394	363,376	1,177,333
Пайыздар есептелетін активтердің жиыны		626,263	49,723	209,153	472,774	363,376	1,721,289
Ақша қаражаты және оның баламалары		185,540	-	-	-	-	185,540
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері		564	-	-	-	-	564
Банктердегі қаражат		6,570	-	-	-	-	12,997
Өзге қаржы активтері		21,994	-	-	-	-	21,994
Қаржылық активтердің жиыны		840,931	49,723	209,153	472,774	363,376	1,942,384
Қаржылық міндеттемелер							
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	7.25%	1	2,289	5,876	22,197	23,337	53,700
Клиенттердің қаражаты	6.30%	80,245	147,231	505,630	206,383	16,127	955,616
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	9.36%	-	25,796	-	67,058	15,798	108,652
Тәртіптелген облигациялар	12.36%	-	-	5,029	32,994	25,981	64,004
Өзге қаржылық міндеттемелер	3.07%	3,678	4,279	9,414	60,397	233,863	311,631
Пайыздар есептелетін міндеттемелердің жиыны		83,924	179,595	525,949	389,029	315,106	1,493,603
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		1,671	-	-	-	-	1,671
Клиенттердің қаражаты		397,743	2	281	601	1,465	400,092
Өзге қаржылық міндеттемелер		11,911	-	-	-	-	11,911
Қаржылық міндеттемелер жиыны		495,249	179,597	526,230	389,630	316,571	1,907,277
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		349,866	(129,874)	(317,077)	85,387	46,805	
Пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		542,339	(129,872)	(316,796)	83,745	48,270	
Өспелі жиынтық бойынша пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		542,339	412,467	95,671	179,416	227,686	
Активтердің жалпы сомасына пайызбен пайыздар, өспелі жиынтық бойынша пайыздар есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		27.92%	21.24%	4.93%	9.24%	11.72%	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салымшылар өздерінің мерзімді депозиттерін кез келген уақытта банктен алып қоюға құқылы, бұл ретте көп жағдайда олар есептелген пайыздық кіріс алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер шарттарда белгіленген өтеу мерзімдері негізінде ұсынылды.

Дегенмен, Басшылық мерзімінен бұрын алу опциясының болуына және салымдардың едәуір бөлігі талап етілгенге дейінгі шоттар болып табылатынына қарамастан, салымшылардың саны мен түрлері бойынша шоттар мен депозиттердің деректерін әртараптандыру және Банктің бұрынғы тәжірибесі бойынша шот деректері ұзақ мерзімді және тұрақты қаржыландыру көзін білдіретіндігінің белгісі ретінде қызмет етеді деп санайды.

Басшылық белгілі бір қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты акша ағындарының қозғалысы шарттарда белгіленгеннен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді, өйткені басшылыққа акша ағындарының қозғалысын басқаруға өкілеттік берілгендіктен немесе өткен тәжірибе осы қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша акша ағындарының қозғалыс мерзімдері шарттарда белгіленгеннен өзгеше болуы мүмкін екенін көрсететіндіктен орын алады.

Өтімділік тәуекелін және пайыздық мөлшерлеме тәуекелін одан әрі талдау 7-ші ҚЕХС (IFRS) сәйкес келесі кестеде келтірілген. Кестедегі сомалар қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте келтірілген сомаларға сәйкес келмейді, өйткені олар қаржылық міндеттемелер бойынша төлемдерді талдауды қамтиды, бұл міндеттемелер тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте есепке алынбайтын (проценттік төлемдерді қоса алғанда) қалдық сомалары болып табылады. Егер пайыздар өзгермелі мөлшерлеме бойынша есептелсе, дисконтталмаған сома есепті күнгі пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қисығы негізінде анықталады.

	Талап етілгенге және 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2022 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	1,612	6,407	22,385	36,681	67,180	134,265
Клиенттердің қаражаты	287,853	460,370	1,071,206	548,027	20,886	2,388,342
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	1,344	9,748	111,058	16,510	138,660
Тәртіптелген облигациялар	-	1,108	4,689	48,214	71,620	125,631
Өзге қаржылық міндеттемелер	4,555	8,191	36,822	193,539	485,082	728,189
Пайыздар есептелетін міндеттемелердің жиыны	294,020	477,420	1,144,850	937,519	661,278	3,515,087
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	42,171	-	-	-	-	42,171
Клиенттердің қаражаты	1,055,145	635	4,284	3,440	685	1,064,189
Өзге қаржылық міндеттемелер	38,243	-	-	-	-	38,243
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	1,429,579	478,055	1,149,134	940,959	661,963	4,659,690
Қаржылық кепілдіктер және шартты міндеттемелер	249,509	-	-	-	-	249,509

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Талап етілгенге және 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2021 жылғы 31 желтоқсан Жиыны
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	1	3,162	8,218	25,771	26,864	64,016
Клиенттердің қаражаты	120,760	155,370	530,297	216,558	25,118	1,048,103
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	27,557	6,908	73,570	44,053	152,088
Тәртіптелген облигациялар	-	1,108	5,149	54,176	74,020	134,453
Өзге қаржылық міндеттемелер	5,282	8,731	29,057	153,050	367,150	563,270
Пайыздар есептелетін міндеттемелердің жиыны	126,043	195,928	579,629	523,125	537,205	1,961,930
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	1,671	-	-	-	-	1,671
Клиенттердің қаражаты	397,743	2	281	601	1,465	400,092
Өзге қаржылық міндеттемелер	11,911	-	-	-	-	11,911
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	537,368	195,930	579,910	523,726	538,670	2,375,604
Қаржылық кепілдіктер және шартты міндеттемелер	146,125	-	-	-	-	146,125

Төлем уақытын есептеу келесі принциптер негізінде анықталады:

Міндеттемелер бойынша алдын ала төлем

Қаржылық міндеттемені алдын-ала төлеген жағдайда, алдын-ала төлем өндіріп алуға әкеп соқтыратынына қарамастан, жақын арада болатын төлем ретінде енгізілді. Егер қаржылық міндеттемені төлеу нарықтық бағалар сияқты белгілі бір критерийлерге байланысты болса немесе тәуелді болса, онда мұндай төлем жақын арада болатын төлем ретінде қосылады. Төлем талаптардың орындалғаны және шарт бойынша талаптардың бұзылмағаны негізінде енгізілген.

Қаржылық кепілдіктер мен шартты міндеттемелер «талап етілгенге дейін» санатына енгізілген, өйткені төлемдер сұраныс бойынша талап етілуі мүмкін.

(е) Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекелдің анықтамасы:

Операциялық тәуекел - Банктегі процестерге, қызметкерлерге, технологияларға немесе инфрақұрылымға байланысты әртүрлі себептердің нәтижесінде және заңнамалық немесе реттеуші талаптар және корпоративтік мінез-құлықтың жалпы қабылданған стандарттары сияқты несиелік, нарықтық немесе өтімділік тәуекелдерінен басқа сыртқы факторлардың әсерінен тікелей немесе жанама шығындардың пайда болу қаупі. Операциялық тәуекел Банктің барлық операциялары бойынша пайда болады.

Банктің операциялық тәуекелді басқарудағы мақсаты қаржылық шығындар мен Банктің беделіне нұқсан келтірмеуді және шығындар мен инновациялардың тиімділігін теңестіру болып табылады. Барлық жағдайда топтың саясаты барлық қолданыстағы заңнамалық және нормативтік талаптарды сақтауды талап етеді.

Банк операциялық тәуекелді Басшылық Банк қызметінің әр саласында қажет деп санайтын ішкі бақылауларды енгізу арқылы басқарады.

28. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ тұтастай алғанда Банктің капитал деңгейіне қойылатын талаптардың орындалуын белгілейді және бақылайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ, ЖАЛҒАСЫ

Банк капитал ретінде заңнамаға сәйкес кредиттік ұйымдардың капиталын құрайтын баптар ретінде айқындалған баптарды айқындайды:

- 1-деңгейдегі капитал негізгі капитал мен қосымша капиталдың сомасын білдіреді. Негізгі капитал төлем жасалған меншікті қарапайым акцияларды, материалдық емес активтерді, соған қоса гудвилді, өткен жылдың залалын және ағымдағы жылдың залалын, шегерілген уақытша айырмаға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергенде кейінге қалдырылған салық активін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтерді, активтерді секьюритизация бойынша трансакциялармен байланысты сатудан түскен кірісті, қаржылық міндеттемелер бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеуші түзетулерді және Банктің қаржылық есептілігін құрған кезде қаржылық есептілігі кейбір шектеулермен шоғырландырылатын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды алып тастағанда, төленген қарапайым акциялар, төленген қосымша капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген таза пайдасы мен оларға қарсы құрылған резервтердің сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға Банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына инвестицияларын, меншікті сатып алынған артықшылықты акцияларын, қаржылық есептілігі Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде шоғырландырылмайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларын кейбір шектеулермен түзетулерді және екінші деңгейдегі капиталдан шегеруге жататын реттеушілік түзетулерді шегергенде, мерзімсіз шарттар мен төленген артықшылықты акциялар енгізіледі. бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты қосымша капиталдан шегеріледі.
- 2-деңгейдегі капитал Банктің шығарылған акцияларының он немесе одан да көп пайызына ие қаржы ұйымдарының реттелген борышына инвестицияларды шегергенде теңгемен көрсетілген реттелген борыштың сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 1 деңгейдегі капитал мен 2 деңгейдегі капитал сомасын білдіреді.

Жоғарыда аталған жалпы капитал элементтеріне қолданылатын бірқатар әртүрлі шектеулер мен жіктеу критерийлері бар.

ҚР ҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк жалпы капиталдың жеткіліктілігін мынадай коэффициенттер деңгейінде қолдауға міндетті:

- негізгі капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің және операциялық тәуекелдің сандық шарасының сомасына қатынасы (k_1);
- 1-деңгейдегі капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық өлшемін ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына қатынасы (k_{1-2});
- жалпы капиталдың нарықтық тәуекелді және операциялық тәуекелдің сандық өлшемін ескере отырып есептелген кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің сомасына қатынасы (k_2).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейі мыналар болып табылады:

- k_1 – кемінде 0.075 (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0.075);
- k_{1-2} – кемінде 0.085 (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0.085);
- k_2 – кемінде 0.1 (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0.1).

2019 жылғы 1 қазаннан бастап ҚР ҰБ капиталдандыру нормативтеріне жаңа реттеуші буфер енгізді. Реттеуші буфер Нормативтерге қарыздар және дебиторлық берешек түріндегі банк активтерінің құнсыздануына арналған провизияны қалыптастыру жөніндегі нұқсаулыққа сәйкес есептелген провизия мен кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер сомасына ҚЕХС мен Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес банктің бухгалтерлік есебінде қалыптастырылған және көрсетілген провизия арасындағы оң айырманың (бұдан әрі – оң айырма) арасындағы оң айырма ретінде есептеледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ, ЖАЛҒАСЫ

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк реттеуші буферді ескере отырып және есепке алмай, K1, k1-2 және k2 капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады, осы коэффициенттердің нақты мәндері 0.140, 0.140 және 0.179 (2021 жылғы 31 желтоқсан: k1 –0.128, k1-2 –0.128 и k2 –0.198).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша реттеуші буфер жоқ (2021 жылғы 31 желтоқсан: жоқ) және реттеуші буферді ескере отырып, k1, k1-2 және k2 нормативтері тиісінше 0.075, 0.085 және 0.1 құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 0.075, 0.085 и 0.1).

Бұдан әрі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Пруденциялық нормативтердің және сақталуға міндетті өзге де нормалар мен белгілі бір күнге банк капиталының мөлшері лимиттерінің нормативтік мәндерін және есептеу әдістемесін және Банктің ашық валюталық позициясын есептеу қағидаларын және лимиттерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 қаулысында белгіленген талаптарға сәйкес есептелген банк капиталының құрамын талдау көрсетілген.

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
1-деңгейдегі капитал		
Негізгі капитал:	258,979	140,844
Акционерлік капитал	65,648	65,649
Нормативтік талаптарға сәйкес есептелген алдыңғы жылдардағы бөлінбеген пайда	76,966	56,531
Ағымдағы жылдың бөлінбеген пайдасы	148,852	20,434
Өткен жылдардағы бөлінбеген пайда есебінен қалыптасқан резервтер	4,981	4,981
Ғимараттарды оң қайта бағалау	1,442	1,442
Инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған резерв	(23,467)	(2,291)
Реттеуші түзетулер:	(15,443)	(5,902)
Материалдық емес активтер		
Негізгі капиталдың жиыны	258,979	140,844
Қосымша капитал:		
Негізгі капитал критерийлеріне сәйкес келмейтін төленген артықшылық		
берілген акциялар түріндегі капитал	11,775	11,775
Банктің меншікті сатып алынған артықшылық болған акциялары	(11,686)	(11,686)
1-деңгейдегі капитал	259,068	140,933
2-деңгейдегі капитал		
Тәртіптелген борыш	71,985	76,343
2-деңгейдегі капитал жиыны	71,985	76,343
Барлық капитал	331,053	217,276
ҚЕХС-ке сәйкес кредиттік залалға бөлінген нормативтік белгіленген резервтер мен кредиттік залалға бөлінген резерв арасындағы оң айырма	-	-
Тәуекелді ескере отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел		
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер	1,646,345	948,527
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген шартты және ықтимал міндеттемелер	110,010	62,895
Нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтер, шартты және ықтимал активтер мен міндеттемелер	43,172	35,385
Операциялық тәуекел	50,141	50,007
Тәуекелді ескере отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел	1,849,668	1,096,814
k1	0.140	0.128
k1-2	0.140	0.128
k2	0.179	0.198

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Банктің несиесі ресурстарын ұсыну бойынша міндеттемелері бар. Осы міндеттемелер мақұлданған кредит, кредиттік карта бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт нысанында кредиттік ресурстарды беруді көздейді.

Банк өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында қаржылық кепілдіктер береді және аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді, әдетте олар бес жылға дейін жарамды болады.

Банк қаржылық кепілдіктерді, несиелік баланстан тыс міндеттемелерді және аккредитивтерді ұсыну кезінде клиенттерге несиесі беру сияқты тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын қолданады.

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі санаттарға бөлінген кестеде ұсынылады. Кестеде кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты көрсетілген сомалар, егер контрагенттер шарттардың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, есепті күнгі жағдай бойынша көрсетілетін бухгалтерлік залалдың ең жоғары мөлшерін білдіреді.

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша номиналды сомалар немесе шарттарға сәйкес сомалар және тәуекел бойынша өлшенген сомалар:

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Атаулы сома	Тәуекел бойынша орташа сома *	Атаулы сома	Тәуекел бойынша орташа сома *
Берілген кепілдіктер және өзге де осыған ұқсас міндеттемелер	149,678	96,360	112,530	68,605
Кредиттік карталар бойынша міндеттемелер	88,495	17,699	27,485	5,497
Өзге операцияларға қатысты аккредитивтер және өзге де шартты міндеттемелер	11,336	2,267	6,110	1,222
	249,509	116,326	146,125	75,324

*берілген кепілдіктер мен өзге де осыған ұқсас міндеттемелер 53,318 млн теңге мөлшерінде ақшалай қамтамасыз етуді шегергенде көрсетілген (2021: 43,925 млн теңге); кредиттік карталар мен аккредитивтер бойынша номиналды соманың 20% мөлшеріндегі міндеттемелер.

Басшылық кредиттер мен кредиттік желілер бойынша міндеттемелер өтеу кестелеріне сәйкес ағымдағы кредиттік портфельді өтеуден алынған сомалар есебінен қажетті мөлшерде қаржыландырылады деп күтеді.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген 116,142 млн теңге мөлшеріндегі кепілдіктер және 86,700 млн теңге мөлшеріндегі кредиттік карталар бойынша міндеттемелер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: 112,126 млн теңге және 27,452 млн теңге), 31,929 млн теңге және 519 млн теңге кредиттік тәуекелдің 2-сатысына жатқызылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 215 млн теңге және 10 млн теңге) және 1,607 млн теңге және 1,276 млн теңге кредиттік тәуекел деңгейінің 3-сатысына жатқызылды (2021 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 189 млн теңге және 23 млн теңге). Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің таза өзгеруі 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айда 6,883 млн теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 446 млн теңге).

Төмендегі кестеде кепілдіктің әділ құны емес, кепілдің әртүрлі түрлерімен қамтамасыз етілген кепілдіктер мен басқа да ұқсас міндеттемелер келтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Ақша қаражаты	53,318	43,925
Жылжымайтын мүлік	25,023	16,500
Жылжымалы мүлік	723	40
Корпоративтік кепілдіктер	20,685	9,874
Кепілсіз	9,608	7,847
Айналымдағы тауарлар	198	15
Өзге	40,123	34,329
Жиыны	149,678	112,530

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

Төмендегі кестеде кепілдіктің әділ құны емес, кепілдің әртүрлі түрлерімен қамтамасыз етілген басқа операцияларға қатысты аккредитивтер мен басқа да шартты міндеттемелер келтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Ақша қаражаты	11,336	6,110
Жиыны	11,336	6,110

Көрсетілген міндеттемелер оларды ішінара немесе толық орындамай тоқтатылуы мүмкін. Осының салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер болжалды ақша қаражаттарының жылыстауын білдірмейді.

30. КАСТОДИАНДЫҚ ҚЫЗМЕТ

Банк жеке тұлғаларға, сенімгерлік компанияларға, зейнетақы қорларына және басқа да ұйымдарға кастодиандық қызмет бойынша қызметтер көрсетеді, атап айтқанда, активтерді есепке алады және сақтайды не клиенттің нұсқауларына сәйкес әртүрлі қаржы құралдарымен клиенттердің мәмілелері бойынша есеп айырысулар жүргізеді. Банк осы қызметтерді көрсеткені үшін комиссиялық сыйақы алады. Кастодиандық сақтауға алынған активтер Банктің активтері болып табылмайды және тиісінше оның қаржылық жағдайы туралы жекелеген есебінде көрсетілмейді. Банк аталған қызметті жүзеге асыру кезінде кредиттік тәуекелге ұшырамайды, өйткені ол көрсетілген инвестицияларға кепілдік бермейді.

Сенімгерлік активтер номиналды құны бойынша келесі санаттар бойынша бөлінеді:

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Бағалы қағаздар	556,305	326,492
Ғимараттарға, машиналарға, жабдықтарға, көлікке және басқа да мүлікке инвестициялар	6,216	6,048
Инвестициялық қорлардың пайлары	25	25
Банк депозиттері	67	44
Барлық фидуциарлық активтер	562,613	332,609

Банк инвестициялық қорлардың, активтерді басқарушылардың және өзге де заңды тұлғалардың активтері мен қызметінің нәтижелеріне және олардың активтерімен жасалатын операцияларға қатысты есеп жүргізеді және есептілік жасайды, Қазақстан Республикасы заңнамасының және ҚРҰБ-ның қағидаларының талаптарына сәйкес қызмет көрсетілетін активтерге қатысты басқарушы компаниямен салыстырып тексерулер жүргізеді.

31. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру қорғаудың көптеген нысандары Қазақстанда әлі қол жетімді емес. Банк ғимараттар мен жабдықтарды сақтандыруды, қызметті уақытша тоқтатуды немесе үшінші тұлғалардың жауапкершілігіне қатысты Банктің мүлкін пайдалану нәтижесінде немесе Банктің қызметіне қатысты өзге де жағдайларда келтірілген мүлктік немесе экологиялық залалға қатысты толық көлемде жүзеге асырмады. Банк өз қызметін жеткілікті дәрежеде сақтандырмайынша, келтірілген шығындар немесе белгілі бір активтердің жоғалуы Банктің қызметі мен қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін.

(б) Сот талқылаулары

Банк нарықта өзінің калыпты қызметін жүзеге асыру барысында әртүрлі заңды талаптарға тап болады. Басшылық сот талқылаулары нәтижесінде туындайтын міндеттемелердің түпкілікті шамасы (олар болған жағдайда) Банктің қаржылық жағдайына немесе одан әрі қызметіне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

«БАНК ЦЕНТКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

31. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(в) Қазақстандағы шартты салық міндеттемелері

Қазақстанның салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, көбінесе нақты баяндалмаған және қарама-қайшы, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ҚЕХС-қа сәйкес кірістердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерін екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулермен әр түрлі деңгейдегі реттеушілер айналысады, олар үлкен айыппұлдар салуға және пайыз алуға құқылы. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда бұл мерзім ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстанда салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкелуі мүмкін. Банк басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда, осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы жекелеген қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

32. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПKE АЛУ ЖІКТЕМЕЛЕРІ

(а) Есептік жіктемелер және әділ құн

Келесі кесте 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын		Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын		Амортизация бойынша есепке алынатын		Барлық баланстық құны		Әділ құн	
	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Амортизация бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құн	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Амортизация бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	-	1,116,217	1,116,217	1,116,217	-	-	-	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	-	-	689,736	-	-	689,736	-	-	-	689,736
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	-	-	-	223,769	223,769	223,769	-	-	-	221,795
Банктердегі қаражат	-	-	-	54,536	54,536	54,536	-	-	-	54,536
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	-	-	-	2,061,798	2,061,798	2,061,798	-	-	-	2,039,233
Өзге қаржы активтері	-	-	-	25,471	25,471	25,471	-	-	-	25,471
	-	-	689,736	3,481,791	4,171,527	4,171,527	-	-	-	4,146,988
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	-	151,885	151,885	151,885	-	-	-	151,885
Клиенттердің қаражаты	-	-	-	3,277,745	3,277,745	3,277,745	-	-	-	3,275,846
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	98,309	98,309	98,309	-	-	-	89,134
Тәртiптeлгeн облигациялар	-	-	-	60,539	60,539	60,539	-	-	-	56,279
Өзге қаржылық міндеттемелер	-	-	-	444,352	444,352	444,352	-	-	-	444,352
	-	-	-	4,032,830	4,032,830	4,032,830	-	-	-	4,017,496

«БАНК ЦЕНТКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР
(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

32. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПКЕ АЛУ ЖІКТЕМЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктемелер және әділ құн, жалғасы

Келесі кесте 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланады	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын	Амортизация бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құн
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	260,602	260,602	260,602
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	-	459,078	-	459,078	459,078
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	-	-	10,380	10,380	10,374
Банктердегі қаражат	-	-	12,997	12,997	12,997
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	-	-	1,177,333	1,177,333	1,168,758
Өзге қаржы активтері	-	-	21,994	21,994	21,994
	-	459,078	1,483,306	1,942,384	1,933,803
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	55,371	55,371	55,371
Клиенттердің қаражаты	-	-	1,355,708	1,355,708	1,355,254
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	108,652	108,652	99,504
Тәртіптелген облигациялар	-	-	64,004	64,004	61,458
Өзге қаржылық міндеттемелер	-	-	323,542	323,542	323,542
	-	-	1,907,277	1,907,277	1,895,129

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған.

Дегенмен, белгісіздік факторын, сондай-ақ пайдаланылған пайымдаулардың субъективтілігін ескере отырып, әділ құн активтер дереу іске асырылатын және міндеттемелер реттелетін құн ретінде қарастырылмауы керек.

Белсенді нарықта айналымдағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Банк бағалаудың басқа әдістерін қолдана отырып Банктің барлық өзге қаржы құралдарының әділ құнын анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жүргізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне таза ағымдағы құнын бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері және нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық сыйақы мөлшерлемелері, несиелік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін және валюта бағамдарын бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

32. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПKE АЛУ ЖІКТЕМЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктемелер және әділ құн, жалғасы

Банк стандартты және қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады, мысалы, пайыздық және валюталық своптар, тек жалпыға қол жетімді нарықтық деректерді пайдаланады және басшылықтың пікірлері мен бағалауларын қажет етпейді. Бақыланатын баға ұсыныстары мен модельдердің бастапқы деректері әдетте нарықта айналымдағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар және пайыздық своптар сияқты қарапайым биржадан тыс қаржы құралдары үшін қолжетімді болады.

Банк неғұрлым күрделі құралдар үшін өзіндік бағалау модельдерін қолданады. Осы модельдерде қолданылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулерден немесе мөлшерлемелерден немесе пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалардан туындауы мүмкін. Бағалануы бақыланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың үлгісі белсенді нарық жоқ кейбір несиелер мен бағалы қағаздар болуы мүмкін.

Басшылық қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін келесі болжамдарды қолданады:

- АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген корпоративтік клиенттерге берілген несиелер және жеке клиенттерге берілген несиелер бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін тиісінше 5.36 – 19.78% және 23.35% – 28.27% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2021 жыл: 5.07 – 13.53% және 17.95 – 21.17%);
- жылына 7.0%-дан 14.63%-ға дейінгі дисконттау мөлшерлемелері «7-20-25» ипотекалық тұрғын үй кредиттеу бағдарламасы шеңберінде берілген қарыздар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: жылына 7%-дан 13.25%-ға дейін). Банк осы мемлекеттік бағдарлама үшін нарықтың жекелеген сегментінің болуына жол бере отырып, болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін номиналды мөлшерлемелерді қолданады;
- АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген корпоративтік және жеке клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша болжамды болашақ ақша ағындарын есептеу үшін тиісінше 0.9 – 14.4% және 0.9 – 15.48% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2021 жыл: 0.4 – 7.4% және 0.8 – 8.0%);
- баға белгіленетін нарықтық құн шығарылған борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын анықтау үшін қолданылады.

Әділ құнды бағалау қаржы құралын осындай мәміле жасағысы келетін, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбастауға болатын құнды дәл анықтауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздік факторын, сондай-ақ пайдаланылған пайымдаулардың субъективтілігін ескере отырып, әділ құн активтерді дереу іске асыруға және міндеттемелерді өтеуге болатын құн ретінде қарастырылмауы керек.

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Банк көрсетілген бағалауларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың мынадай иерархиясын пайдалана отырып, қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын бағалайды:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына катысты белсенді нарықтағы белгіленетін бағалар (түзетілмеген);
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қолжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды: ұқсас құралдар үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеу, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтағы бірдей немесе ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын нарықтық деректерге негізделетін бағалаудың өзге әдістері;
- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеу негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға катысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

32. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПKE АЛУ ЖІКТЕМЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген.

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері – борыштық қаржы құралдары	30,793	648,170	12,285	691,248
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері – үлестік қаржы құралдары	-	1,488	-	1,488
	30,793	649,658	12,285	692,736

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына талдау келтірілген:

	1-деңгей	2-деңгей	Барлығы
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері - борыштық қаржы құралдары	28,416	430,662	459,078
	28,416	430,662	459,078

Келесі кестеде әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін салыстыру берілген:

	2022 жыл
1 қаңтардағы қалдық	-
1 деңгейден аудару	15,387
Таза пайыздық кіріс	620
Төленген пайыз	(426)
Әділ құнның өзгеруінен болатын таза шығын	(3,296)
31 желтоқсандағы қалдық	12,285

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде ресейлік эмитенттердің бағалы қағаздары әділ құнды бағалау иерархиясының 3-деңгейіне ауыстырылды (31 желтоқсан 2021 ж.: ресейлік эмитенттердің бағалы қағаздары 1-деңгейге жатқызылды), бұл бағалауды қалыптастыру кезінде пайдаланылған маңызды деректер бұрын байқалған, бақыланбайтын болды: бұл бағалы қағаздар биржада және тәуелсіз тараптар арасында осы бағалы қағаздармен бақыланатын мәмілелер болды. Банктің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша бағаланатын дебиторлық берешегі болды, оның өзгерістері 17,748 млн теңге мөлшерінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі (20-ескертпе).

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған таза активтердің әділ құнын бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат, сондай-ақ Банк есепті күндегі жағдай бойынша негізді мүмкін деп есептейтін бақыланбайтын деректердегі өзгерістерге сезімталдықты талдау, барлық басқа айнымалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып берілген.

	Қаржы активтерінің әділ құны мың теңге	Бағалау әдісі	Елеулі бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Бақыланбайтын деректерге әділ құн сезімталдығын талдау
		Бағалы қағаздар базасының қолма-қол баға әдісі	Сұраныс пен ұсыныс арасындағы спрэдтер	+/-10.0%	
2022 жылғы 31 желтоқсан	12,285				1,229

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылықтар

Көптеген жағдайларда бағалау әдістері негізделген барлық маңызды бастапқы деректер, мысалы, валюта нарығындағы ұқсас мәмілелер туралы ақпаратқа сүйене отырып, толығымен қолжетімді. Барлық бастапқы деректер байқалмайтын жағдайларда, мысалы, есепті күндегі жағдай бойынша ұқсас тәуекел сипаттамалары бар бақыланатын мәмілелер болмағандықтан, Банк тек бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген бағалау әдістерін, мысалы, кейбір негізгі қаржы құралдарының құбылмалылығына, тоқтату кезеңдеріне қатысты болжамдарға сүйенеді. Егер бастапқы тану кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталмаса немесе тек бақыланатын бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне негізделмесе, бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кез келген айырма пайда немесе залал құрамында дереу көрсетілмейді, бірақ болашақ кезеңдерге ауыстырылады (3-ескертпені қараңыз).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

32. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПKE АЛУ ЖІКТЕМЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылықтар, жалғасы

Банк әділ құнды бағалауды барабар деп санаса да, әртүрлі әдістер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға әкелуі мүмкін.

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құн	Барлық баланстық құны
Активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,116,217	-	1,116,217	1,116,217
Банктердегі қаражат	54,536	-	54,536	54,536
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	221,795	-	221,795	223,679
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	1,986,303	52,930	2,039,233	2,061,798
Өзге қаржы активтері	25,471	-	25,471	25,471
Міндеттемелер				
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	151,885	-	151,885	151,885
Клиенттердің қаражаты	3,275,846	-	3,275,846	3,277,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	89,134	-	89,134	98,309
Тәртіптелген облигациялар	56,279	-	56,279	60,539
Өзге қаржылық міндеттемелер	444,352	-	444,352	444,352

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына талдау ұсынылған:

	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құн	Барлық баланстық құны
Активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	260,602	-	260,602	260,602
Банктердегі қаражат	12,997	-	12,997	12,997
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялық қаржы активтері	10,374	-	10,374	10,380
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер	1,100,161	68,597	1,168,758	1,177,333
Өзге қаржы активтері	21,994	-	21,994	21,994
Міндеттемелер				
Банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	55,371	-	55,371	55,371
Клиенттердің қаражаты	1,355,254	-	1,355,254	1,355,708
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	99,504	-	99,504	108,652
Тәртіптелген облигациялар	61,458	-	61,458	64,004
Өзге қаржылық міндеттемелер	323,542	-	323,542	323,542

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Б. Р. Байсейітов мырза Банкке түпкілікті бақылауды жүзеге асырады.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастырған кезде олардың заңды нысанына ғана емес, қарым-қатынастың мәніне де ерекше назар аударылады. Банк пен Банктің байланысты тараптары болып табылатын еншілес компаниялар арасындағы операциялар шоғырландыру кезінде алынып тасталады және осы ескертпеде көрсетілмейді. Банктің байланысты тараптармен операциялары туралы ақпарат төменде ұсынылаған:

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен операциялар	Орташа атаулы пайыздық мөлшерлеме	Байланысты тараптармен операциялар	Орташа атаулы пайыздық мөлшерлеме
Еншілес компанияларға инвестициялар	54,229		52,307	
- еншілес компаниялар				
- теңгемен	54,229		52,307	
Клиенттер мен банктерге берілген неснелер, брутто	110,807		102,292	
- Банктің басқарушы негізгі қызметкерлері				
- теңгемен	34	8.10%	46	1.91%
- басқарушы негізгі қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	50	7.10%	120	4.52%
- еншілес компаниялар				
- АҚШ долларымен	9,007	3.54%	2,344	3.56%
- теңгемен	75,878	1.10%	73,882	0.82%
- жалпы бақылаудағы кәсіпорындар				
- АҚШ долларымен	24,482	12.50%	23,535	12.50%
- теңгемен	1,356	12.84%	2,365	12.84%
Клиенттер мен банктерге берілген неснелер бойынша залалға бөлінген резерв	(22,653)		(14,278)	
- басқарушы негізгі қызметкерлердің жақын туыстары				
- еншілес компаниялар	(7,537)		(4,765)	
- жалпы бақылаудағы кәсіпорындар м	(15,116)		(9,513)	

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен операциялар	Орташа атаулы пайыздық мөлшерлеме	Байланысты тараптармен операциялар	Орташа атаулы пайыздық мөлшерлеме
Клиенттердің қаражаты	9,438		13,841	
- Банктің басқарушы негізгі қызметкерлері				
- теңгемен	361	13.2%	1,918	7.8%
- АҚШ долларымен	534	0.76%	714	1.95%
- басқа валюталармен	31	-	157	-
- басқарушы негізгі қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	3,167	14.4%	3,314	1.23%
- АҚШ долларымен	432	0.75%	1,705	7.7%
- басқа валюталармен	23	1.20%	10	1.21%
- еншілес компаниялар				
- теңгемен	3,562	10.00%	1,183	5.31%
- АҚШ долларымен	129	-	817	0.2%
- басқа валюталармен	911	-	-	-
- өзге				
- еуромен	3	4.98%	30	4.98%
- теңгемен	146	10.8%	3,150	7.4%
- АҚШ долларымен	139	2.1%	800	2.5%
- басқа валюталармен	-	-	43	2.4%
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2,126		2,565	
- еншілес компаниялар				
- теңгемен	2,126	5.70%	569	5.70%
- акционерлер				
- АҚШ долларымен	-	-	1,996	4.1%
Тәртіптелген облигациялар	133		126	
- еншілес компаниялар				
- теңгемен	133	10.7%	126	10.7%
Жарғылық капитал	2,112		2,233	
- еншілес компаниялар				
- теңгемен	2,112		2,233	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

Қамтамасыз етілген және қамтамасыз етілмеген несиелер мен кепілдіктер басқарушы негізгі қызметкерлерге және басқа да байланысты тараптарға әдеттегі қызмет барысында беріледі. Бұл несиелер негізінен осындай шарттармен, соның ішінде осындай жағдайдағы адамдармен немесе егер мүмкін болса, басқа компаниялармен және қызметкерлермен жасалған басқа ұқсас мәмілелердегі пайыздық мөлшерлемелермен беріледі. Бұл несиелерде әдеттегі кредиттік тәуекел немесе басқа да қолайсыз шарттар жоқ.

2022 жыл ішінде Банк еншілес банктен, «Eco Center Bank» АҚ-дан жалпы баланстық құны 132,963 млн теңге кредиттік портфель бойынша талап ету құқығын, сондай-ақ клиенттердің амортизацияланған құны 107,090 млн теңге қаражаты бойынша міндеттемелерді, жалдау шарттары бойынша талап ету құқығы нысанындағы активтерді 3,360 млн теңге сомасында сатып алды. 5 қыркүйекте «Eco Center Bank» АҚ-ның қалған активтері мен міндеттемелері Банкке қосылды. Біріктіру кезінде «Eco Center Bank» АҚ таза активтерінің сомасы 54,222 млн теңгені құрады. Біріктіру күніндегі «Eco Center Bank» АҚ таза активтері мен «Eco Center Bank» АҚ-ға 4,222 млн теңге мөлшеріндегі Банктің инвестициялар сомасы арасындағы айырма «Eco Center Bank» АҚ еншілес компаниясының Банкке қосылуы нәтижесінде әсер ретінде меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есепте танылды (4-ескертпені қараңыз).

Банктің негізгі басқарушы қызметкерлерінің және басқа да байланысты тараптардың депозиттері бойынша пайыздар нарықта ұсынылатын мөлшерлемелер бойынша немесе Банк ішіндегі басқа қызметкерлермен бірдей шарттарда есептеледі.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы пайда мен залал туралы жеке есепте байланысты тараптармен операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:

	2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл	2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл
Пайыздық кіріс	2,226	537
- Банктің басқарушы негізгі қызметкерлері	1	1
- басқарушы негізгі қызметкерлердің жақын туыстары	3	6
- еншілес компаниялар	609	260
- жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	1,613	270
Пайыздық шығыс	(502)	(515)
- Банктің басқарушы негізгі қызметкерлері	(38)	(116)
- басқарушы негізгі қызметкерлердің жақын туыстары	(324)	(221)
- еншілес компаниялар	(132)	(36)
- өзге	(8)	(142)
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервтерді қалыптастыру	(2,647)	(2,100)
- еншілес компаниялар	(649)	(30)
- жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	(1,998)	(2,070)
Дивидендтік кіріс	81,000	932
Операциялық шығыс	(673)	(607)
- Банктің басқарушы негізгі қызметкерлері	(673)	(607)
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда	-	1,650
- жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	-	1,650

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқарушы негізгі қызметкерлерге берілетін сыйақы қысқа мерзімді сыйақылармен ұсынылады. Банктің Директорлар кеңесі мен Басқармасы сыйақыларының жалпы сомасы тиісінше 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде 673 млн теңгені және 607 млн теңгені құрады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2022 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

(егер өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

34. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» 1995 жылғы 31 тамыздағы Қазақстан Республикасы Заңының 16-бабына өзгерістер енгізілді, оған сәйкес Банк қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету және сауықтыру үшін мемлекеттік бюджет қаражаты, Қазақстан Республикасының Ұлттық қоры (бұдан әрі - ҚРҰҚ), ҚРҰБ мен оның еншілес ұйымдарының қаражаты пайдаланылады, мемлекеттік бюджет, ҚРҰҚ, ҚРҰБ мен оның еншілес ұйымдарының қаражатын беру туралы шешім қабылданған сәттен бастап және Банктің алынған қаражатты қайтару бойынша міндеттемелерін орындағанға дейінгі кезеңде алынған пайда бөлінеді, қарапайым және артықшылық берілген акциялар бойынша дивидендтер есептеледі, сондай-ақ уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде көзделген шарттар сақталған кезде өз акцияларын қайта сатып алуды жүргізеді. 2023 жылғы 5 қаңтарда нарықтың ҚНРЖДА «Қаржылық орнықтылығын қамтамасыз ету және (немесе) оны қалпына келтіру үшін мемлекет бюджетінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және (немесе) оның еншілес ұйымдарының қаражаты пайдаланылатын екінші деңгейдегі банктің қарапайым және (немесе) артықшылық берілген акциялар және (немесе мерзімсіз) қаржы құралдары бойынша пайданы бөлу, дивидендтер есептеу, сондай-ақ меншікті акцияларды кері сатып алуды жүргізу талаптарын бекіту туралы» Қаулысының жобасын жариялады. Жекелеген қаржылық есептілік шығарылған күні Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі қаулысының бұл жобасы қолданысқа енгізілмеген.

Банк 2023 жылғы 24 ақпанда еншілес ұйым – «Sinoasia B&R» сақтандыру компаниясы (Синоазия БиЭндАР) » АҚ-ны сатып алуға ҚНРЖДА-ның Банктік реттеу департаментінің рұқсатын алды.